

Programmabegroting

2015

Programmabegroting 2015

Aanbiedingsbrief

Aan de leden van de raad der gemeente Groesbeek

Groesbeek, 3 februari 2015

Aanbieding begroting

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 190 van de Gemeentewet bieden wij u hierbij het ontwerp aan van de Programmabegroting 2015 van onze gemeente.

Uw raad autoriseert ons college op basis van de programmabegroting tot het uitvoeren van de programma's, zoals opgenomen in deze begroting.

Belangrijkste aandachtspunten Programmabegroting 2015

- De Programmabegroting 2015 sluit met een positief saldo van € 16.000.
- De jaren 2016 tot en met 2018 laten tekorten zien van respectievelijk € 1,9 miljoen in 2016 en € 1,7 miljoen in de jaren 2017 en 2018.
- In deze begroting zijn de nieuwe taken die van het rijk naar de gemeente zijn overgedragen (3 transities) verwerkt in programma 4.
- Na vaststelling van deze begroting zal er gestart worden met een traject om te komen tot een meerjarig sluitende begroting.

Behandelingsprocedure

De behandelingsprocedure van de Programmabegroting 2015 ziet er als volgt uit:

a)	Informatieve raadsvergadering	:	29 januari 2015
b)	Raadsvergadering besluitvormend	:	26 februari 2015
c)	Aanbieden aan de provincie	:	3 maart 2015

Wij vertrouwen op een vruchtbare gedachtenwisseling met uw raad over deze begrotingsstukken.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Groesbeek,

De secretaris,

De burgemeester,

Inhoudsopgave Programmabegroting

1. Inleiding	5
2. Samenvatting	9
3. Beleidsbegroting	13
3.1. Inleiding beleidsbegroting	15
3.2. Programmaplan	19
Programma 1 - Dienstverlening, bestuur en veiligheid	20
Programma 2 - Openbare ruimte	23
Programma 3 - Wonen en werken	37
Programma 4 - Maatschappelijke zaken	48
3.3. Algemene dekkingsmiddelen	59
Algemene dekkingsmiddelen	60
3.4. Paragrafen	65
Lokale heffingen	66
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	71
Onderhoud kapitaalgoederen	83
Financiering	88
Bedrijfsvoering	90
Verbonden partijen	93
Grondbeleid	97
4. Financiële begroting	115
4.1. Overzicht van baten en lasten inclusief meerjarenraming	117
4.2. Uiteenzetting van de financiële positie	127
5. Bijlagen	133
Bijlage 1 - MeerjarenInvesteringsPlan	134

1. Inleiding

Inleiding

Voor u ligt de Programmabegroting van de nieuwe gemeente Groesbeek.

In deze begroting is het bestaand beleid verwerkt zoals door de voormalige gemeenten Ubbergen, Millingen aan de Rijn en Groesbeek werd gevoerd. Als zodanig is deze begroting beleidsarm en zijn de financiële middelen overgenomen die nodig zijn om voorafgaand aan de door de raad en college nader te stellen beleidskaders, het bestaande beleid voorlopig voort te zetten. Het accent ligt derhalve op het begrotingsjaar 2015, de doorkijk voor de periode 2016-2018 dient vanuit dit perspectief te worden gezien.

Deze eerste programmabegroting van de nieuwe fusiegemeente Groesbeek is ontstaan in een bijzondere periode. Enerzijds zijn de bouwstenen gebruikt uit de voorgaande drie gemeenten en het herindelingsbesluit. De raad heeft geen beleidsmatige kaders kunnen meegeven voorafgaand aan het opstellen van deze begroting. Er is uitgegaan van de kaders uit de Perspectiefnota 2015, zoals die in de Klankborggroep aan de orde is geweest. Anderzijds is het qua tijdspad afwijkend van de reguliere planning- en controlcyclus.

Deze begroting voldoet aan de eisen van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en gemeenten (BBV) en de provinciale toezichthouders. Gezien de omstandigheden waarin deze begroting tot stand is gekomen heeft deze mogelijk minder diepgang en detailniveau dan u van een gemeentelijke begroting gewend bent.

In de begroting 2015 is een eenmalige bijdrage uit de algemene reserve ad € 2,5 miljoen verwerkt, waarvan € 1.485.000 frictiekostenvergoeding van het rijk. Het saldo komt hiermee op € 16.000 voordelig. De meerjarenraming 2016-2018 laat structureel een tekort zien van respectievelijk € 1,9 miljoen in 2016 en circa 1,7 miljoen in 2017-2018. Een deel van het tekort, ruim € 450.000, houdt verband met de herindeling.

Indeling

De begroting is op hoofdlijnen onderverdeeld in de beleidsbegroting en de financiële begroting. In de beleidsbegroting vindt u het programmaplan en de paragrafen. Het programmaplan bevat de activiteiten die verricht worden om de door u beoogde maatschappelijke effecten te bereiken. In de paragrafen worden vooral de onderwerpen besproken die van belang zijn voor het doorgronden van de financiële positie van de gemeente. De paragrafen bevatten de beleidsuitgangspunten ten aanzien van beheersmatige activiteiten en de lokale heffingen. Zo bepaalt u bijvoorbeeld het beleid ten aanzien van het weerstandsvermogen, door aan te geven hoe groot de spaarpot moet zijn om tegenvallers op te kunnen vangen.

In de financiële begroting vindt u een overzicht van en toelichting op de baten en lasten per programma en de financiële positie van de gemeente.

In overzichten met lasten en baten staan negatieve bedragen ("-") voor kosten of nadelen en positieve getallen voor inkomsten of voordelen. "I" staat voor incidenteel en "S" staat voor structureel. De genoemde bedragen in de tabellen moeten x € 1.000 gelezen worden.

Het vervolg

Na het vaststellen van de begroting starten wij in 2015 met de uitvoering en wel binnen de beleidsmatige en financiële grenzen die in de begroting zijn aangegeven. Gedurende het begrotingsjaar zijn er verschillende momenten waarop wij u over de voortgang rapporteren en indien nodig voorstellen doen voor bijsturing en/of aanpassing van de begroting. Op twee momenten - in de voorjaarsnota en de najaarsnota - doen wij dat over de begroting in zijn geheel. Onderwerpen die bijzondere aandacht en bespreking vereisen worden gedurende het begrotingsjaar door middel van specifieke raadsvoorstellen aan u voorgelegd en besproken. Tot slot leggen wij door middel van het jaarverslag en de jaarrekening eindverantwoording af over de realisatie van de door u in de begroting vastgelegde beleidsvoornemens.

Sluitende begroting

In 2015 zal een traject worden opgestart om te komen tot een meerjarig sluitende begroting. Hierbij zal de raad tijdig worden betrokken.

Verwerkte bezuinigingen

Naast de in de Perspectiefnota opgenomen besparingen hebben wij nog diverse andere bezuinigingen in deze begroting verwerkt. Voor een overzicht hiervan verwijzen wij u naar de samenvatting en hoofdstuk 4. Wij hebben daar tevens een lijst opgenomen van onderwerpen die in 2015 nog nader onderzocht gaan worden. Deze lijst is niet uitputtend.

Stand herindelingskrediet

Het herindelingskrediet is grotendeels aangewend voor diverse uitgaven in het kader van de herindeling. Van het totale bedrag van € 7.850.000, wat wij de komende vier jaar van het rijk ontvangen, is momenteel nog € 1.485.000 beschikbaar. Omdat de rijksvergoeding "voorgefinancierd" is door de algemene reserve, zullen de nog van het rijk te ontvangen gelden daarin gestort worden. Zie voor nadere details over de rijksvergoeding het hoofdstuk "Algemene dekkingsmiddelen".

Het nog beschikbare bedrag ad € 1.485.000 is in deze begroting, via de algemene reserve, in 2015 ingezet als dekking van het tekort. Daarnaast is er nog een bijdrage van € 1.015.000 uit de algemene reserve ingezet om de begroting sluitend te maken. In totaal wordt er dus € 2.500.000 uit de algemene reserve onttrokken.

2. Samenvatting

Samenvatting

De begroting 2015 sluit, mede door een eenmalige bijdrage uit de algemene reserve van € 2.500.000 (waarvan € 1.485.000 frictiekostenvergoeding van het rijk), met een batig saldo van € 16.000. 2016 vertoont een tekort van ruim € 1,9 miljoen, 2017 en 2018 van beiden ruim € 1,7 miljoen. Het begrotingstotaal in 2015 bedraagt ca. € 82 miljoen.

Het Financieel MeerjarenPerspectief (FMP) in deze begroting ziet er als volgt uit:

Tabel: Financieel MeerjarenPerspectief

Bedragen x € 1.000

	2015	2016	2017	2018
FMP Perspectiefnota 2015	-1.624	-1.531	-1.651	-1.651
Ontwikkeling saldo	-860	-412	-72	-93
FMP vòòr inzet algemene reserve	-2.484	-1.943	-1.723	-1.744
Inzet frictiekostenvergoeding via algemene reserve	1.485			
Inzet algemene reserve	1.015			
FMP 2015-2018	16	-1.943	-1.723	-1.744

Voor de effecten van de herindeling wordt verwezen naar onderstaande tabel.

Tabel: Effecten herindeling in relatie tot FMP

Bedragen x € 1.000

	2015	2016	2017	2018
Effecten herindeling volgens PN	-388	-388	-388	-388
Niet gerealiseerde besparing Griffie	-39	-39	-39	-39
Alg. uitkering, meer nadeel van PN	-34	-36	-32	-23
TOTAAL effecten herindeling	-461	-463	-459	-450
Autonome ontwikkelingen, niet t.g.v. herindeling	-2.023	-1.480	-1.264	-1.294
GENERAAL TOTAAL	-2.484	-1.943	-1.723	-1.744
Inzet frictiekostenvergoeding via algemene reserve	1.485			
Inzet algemene reserve	1.015			
FMP 2015-2018	16	-1.943	-1.723	-1.744

De herindeling, de algemene uitkering, het zwembad en diverse andere uitzettingen hadden veel invloed op het begrotingssaldo. Diverse ontwikkelingen die zich hebben voorgedaan na de Perspectiefnota zijn in deze begroting verwerkt. In hoofdstuk 4 vindt u een nadere toelichting op de mutaties na de Perspectiefnota. In de volgende tabel zijn deze samengevat.

Tabel: Ontwikkeling saldo 2015 op hoofdlijnen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Structureel	Incidenteel
Saldo volgens Perspectiefnota 2015	-1.624	
<i>Leges Burgerzaken, minder inkomsten</i>		-30
<i>Overdacht brandweer aan VRGZ</i>	-62	
<i>Verhoging storting voorziening pensioenverplichtingen voormalige wethouders</i>	-90	
<i>Geen verhoging rioolheffing o.b.v. "oud" GRP</i>		-111
<i>Verhoging kosten afval m.b.t. milieustraten Millingen aan de Rijn en DVO 2015 DAR</i>		-82
<i>Actualisatie afvalstoffenheffing</i>	54	
<i>Verhoging kosten WWB</i>	-380	
<i>Verhoging kosten huishoudelijke hulp</i>	-120	
<i>Kosten zwembad</i>	-240	
<i>Bouwlening Montessoricollege (vervallen)</i>	103	
<i>Actualisatie kapitaallasten, (bespaarde) rente, mutaties reserves</i>		212
<i>Actualisatie algemene uitkering uit het gemeentefonds</i>	-34	
<i>Overig, per saldo (diverse actualisaties ramingen t.g.v. herindeling)</i>	57	
<i>Stelpost Wmo</i>		-451
<i>Verwerkte bezuinigingen</i>	150	164
Totaal € 314.000, zie aparte specificatie.		
Totaal	-562	-298

Saldo voor inzet frictiekostenvergoeding en alg. reserve	-2.484
---	---------------

In het hierboven genoemde FMP zijn naast de besparingen, die in de Perspectiefnota genoemd zijn, de volgende bezuinigingen verwerkt:

Tabel: Ingeboekte / verwerkte bezuinigingen

Bedragen x € 1.000

	2015	2016	2017	2018
Afvalinzameling/afvalstoffenheffing, kostendekkendheid op basis van huidige systematiek		343	343	343
Openbare verlichting	40	40	40	40
Ondersteuning leerlingen / onderwijsbegeleiding	15	15	15	15
Schuldhelpverlening	45	45	45	45
Uitstel harmonisatie subsidiebeleid	164			
Additioneel politietoezicht		32	32	32
Stelpost nieuw beleid	50	50	50	50
Kapitaallasten investeringen		30	252	407
TOTAAL	314	555	777	932

In 2015 zal een traject worden opgestart om te komen tot een structureel sluitende begroting. Hiervoor zal op diverse gebieden nader onderzoek moeten plaatsvinden. Hierbij denken wij onder meer aan de volgende onderwerpen (lijst is niet uitputtend):

- Gemeentelijke monumenten
- Natuur en landschap
- Toerisme
- Bijdrage RBT KAN
- Veerpont Millingen a/d Rijn
- Groenvoorziening
- Onderhoud wegen
- Riolering
- Leerlingenvervoer
- Bibliotheek
- Zwembad
- Welzijnsaccommodaties
- Subsidie sport
- Combinatiefunctie sport
- Subsidie muziekonderwijs
- Subsidie amateuristische kunstbeoefening
- Musea
- Ouderenzorg
- Bijdrage NIM
- Jeugdwerk
- Kinderopvang/peuterspeelzalen
- Samenwerking Körmend / partnerschap Kranenburg
- Wijkwensen
- Gemeenteloket Millingen
- OZB

Voor een juist beeld van de financiële positie van onze gemeente willen wij u ook wijzen op de diverse paragrafen in deze begroting: lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid.

De risico's, die onze gemeente loopt, vindt u met name terug in de paragrafen "Onderhoud kapitaalgoederen", "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" en "Grondbeleid". De financiële risico's die wij lopen met onze grondexploitaties moeten niet worden onderschat. Door periodiek de exploitatieopzetten te actualiseren en op basis daarvan maatregelen te treffen, trachten wij de risico's te beheersen. Hierbij treffen wij voorzieningen voor te verwachten verliezen, zoals de voorziening voor het exploitatietekort op het centrumplan.

3. Beleidsbegroting

3.1. Inleiding beleidsbegroting

Inleiding

De beleidsbegroting bestaat uit het **programmaplan** en de **paragrafen**. Het programmaplan richt zich vooral op de maatschappelijke effecten die wij als gemeentebestuur beogen. De paragrafen richten zich op de beheersaspecten (zoals de bedrijfsvoering, het weerstandsvermogen en ons grondbeleid) en de lokale heffingen.

Beleidsarme begroting

2015 is een bijzonder jaar voor de gemeente Groesbeek. Dit is de eerste programma-begroting van de nieuwe fusiegemeente Groesbeek en heeft qua tijdspad een afwijkend patroon van de reguliere Planning en Controlcyclus. Ten tijde van het opstellen van deze begroting is het raadsakkoord nog niet vastgesteld en is 2015 reeds van start gegaan. De kaders zijn door de klankbordgroep uit de drie voormalige gemeenteraden vastgesteld en als bouwstenen gebruikt voor deze beleidsarme begroting. Het college zal 2015 gebruiken als overbruggingsjaar en zal aan de raad voorstellen doen om te komen tot een sluitende begroting.

In deze programmabegroting zijn de budgetten voor de nieuwe taken (transities) vertaald in programma 4.

De ramingen zijn zo realistisch mogelijk ingeschat, en in de meeste gevallen zijn de cijfers van voorgaande jaren niet meer in detail terug te herleiden naar de drie afzonderlijke begrotingen van de voormalige gemeenten. Waar mogelijk zijn ter info de totalen van begrotingsjaar 2014 vermeld. Benadrukt wordt dat de uitgangspunten voor de ramingen 2014 voor veel budgetten inhoudelijk afwijken van die met betrekking tot de ramingen 2015, en dat daardoor de cijfers over voorgaande jaren nauwelijks nog vergelijkbaar zijn. De jaarrekeningcijfers 2013 zijn niet in deze begroting opgenomen.

Het programmaplan

Het programmaplan bevat de te realiseren programma's, het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen en het bedrag voor onvoorzien. In de programma's staan de doelen - termen van maatschappelijke effecten - die we nastreven en welke activiteiten daarvoor uitgevoerd worden. Ook is een raming van de baten en lasten per programma voorgeschreven.

De indeling van de programma's ziet er in deze begroting als volgt uit:

<i>Programma's</i>		<i>Portefeuillehouder</i>	<i>Afdeling</i>
Programma 1:	Dienstverlening, bestuur en veiligheid	H. Keerweer	BMO, BV, DV
Programma 2:	Openbare ruimte	R. Barber/E. Weijers	OPR
Programma 3:	Wonen en werken	S. Thijssen/ R. Barber/ S. Fleuren	BL, OPR
Programma 4:	Maatschappelijke zaken	E. Weijers/S.Thijssen	BL, SZ
Algemene dekkingsmiddelen		S. Fleuren	BV

Hieronder volgt een korte toelichting op de functies van de verschillende onderdelen van het programmaplan.

Algemeen

Een programma begint met een korte aanduiding van de inhoud, de doelstelling, de wettelijke kaders en de beleidsruimte van het programma. Vervolgens worden de belangrijkste ontwikkelingen geschetst binnen het programma.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Dit is het belangrijkste onderdeel van het programma. In tabelvorm staat per beoogd maatschappelijk effect benoemd welke concrete activiteiten uitgevoerd worden.

Vanzelfsprekend worden binnen een programma veel meer activiteiten uitgevoerd, maar de onderwerpen die worden aangehaald, zijn de onderwerpen die bestuurlijk relevant zijn voor het programma.

Wat mag het kosten/gaat het opbrengen?

In dit deel beginnen we met een tabel waarin de totale lasten en baten van het programma zijn vermeld. Het saldo van de lasten en baten wordt in de regel "totaal programma" weergegeven. Dit saldo is het bedrag (veelal het tekort) dat uit de algemene dekkingsmiddelen opgebracht moet worden om het programma te kunnen betalen.

Daarnaast presenteren we per programma een tabel met alle investeringen die voor dit programma gepland zijn. We geven aan wat een investering in totaliteit kost (de bruto investering), hoeveel derden bijdragen en welk bedrag voor onze eigen rekening komt (de netto investering). De netto investering wordt geactiveerd, waardoor de (kapitaal)lasten gespreid worden over de totale levensduur van de investering. De jaarlijkse kapitaallasten maken deel uit van de lasten die zijn opgenomen in de tabel van lasten en baten. Ook presenteren we per programma een tabel met de reserves en voorzieningen.

In hoofdstuk 4 vindt u een toelichting op de ontwikkeling van het totale financiële kader (het saldo van alle programma's).

In de bijlagen vindt u een overzicht van alle geplande investeringen (zie MeerjarenInvesteringsPlan, MIP).

De paragrafen

Op grond van artikel 9 van het BBV worden in de paragrafen de beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten en tot de lokale heffingen. Tenzij het betreffende aspect niet aan de orde is, bevat de begroting in ieder geval de volgende paragrafen:

- lokale heffingen
- financiering
- onderhoud kapitaalgoederen
- weerstandsvermogen en risicobeheersing
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid

De onderwerpen uit de paragrafen over het weerstandsvermogen, onderhoud kapitaalgoederen en het grondbeleid zijn van groot belang voor het inzicht in de financiële positie van onze gemeente en de risico's die we lopen.

3.2. Programmaplan

Programma 1 - Dienstverlening, bestuur en veiligheid

Portefeuillehouder: H. Keereweer

**Ambtelijk
verantwoordelijk:**

W. Looijen
W. Hoedelmans
D. Pricken
M. v. Sambeek

Algemeen

Programma inhoud

Dit programma omvat het functioneren van het bestuur, bestuursondersteuning, dienstverlening, brandweer en rampenbestrijding en openbare orde en veiligheid.

Doelstelling

Een hoge waardering van burgers, bedrijven en instellingen voor de kwaliteit van ons bestuur en onze dienstverlening en een hoge mate van (gevoel van) veiligheid in onze gemeente.

Beleidsruimte en kaders

De belangrijkste algemene kaders zijn opgenomen in de Gemeentewet, de Algemene wet bestuursrecht en de Wet gemeenschappelijke regelingen. Op het gebied van veiligheid zijn de belangrijkste wettelijke kaders vastgelegd in de Gemeentewet, de Wet veiligheidsregio's en de Politiewet.

Gemeentelijke kaders

Beleidstuk	Jaar	Inhoud
*Algemene plaatselijke verordening (APV)	Harmonisatie in 2015	Regelgeving openbare orde en woon- en leefklimaat.
*Integraal veiligheidsplan Tweestromenland	2015-2018	Kadernota voor activiteiten in brede zin op gebied van veiligheid
*Regionaal beleidsplan Veiligheidsregio GZ	2012-2015	Verplichte planvorming op gebied van crisisbeheersing en rampenbestrijding
*Regionaal crisisplan	2014	
* Verordening elektronische kennisgeving Groesbeek 2015	2015	Juridische grondslag voor elektronische publicaties
* Informatie beleidsplan	2013-2016	
* Dienstverleningsconcept	2015-2018	Planperiode inclusief MUG ICT-beleidsplan Servicenormen

Ontwikkelingen

Relevante ontwikkelingen binnen dit programma zijn de doorontwikkeling van de veiligheidsregio inclusief de geregionaliseerde brandweer en de gevolgen van de centralisatie van de politie. De geregionaliseerde brandweerorganisatie Gelderland-Zuid is in 2013 van start gegaan, waarbij taakafspraken zijn neergelegd in gemeentespecifieke dienstverleningsovereenkomsten. De totale crisisbeheersingsorganisatie wordt steeds meer op regionale leest geschoeid, hetgeen ook noodzakelijk is om te kunnen voldoen aan de opgeschroefde wettelijke eisen. Lokale betrokkenheid en uitvoering blijven hierbij echter onmisbaar. De inrichting van de nationale politie krijgt langzamerhand vorm. De gemeente Groesbeek maakt samen met 5 andere gemeenten rondom Nijmegen nu deel uit van basisteam politie Tweestromenland. Binnen dit verband ontstaat nauwe samenwerking in beleidsontwikkeling en –uitvoering om zorg te dragen voor een efficiënt en effectief gebruik van de politiecapaciteit.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Onderstaand vindt u een overzicht van de activiteiten die wij binnen dit programma gaan uitvoeren.

Maatschappelijk effect (ambitie)

1.

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
1.1 Harmonisatie regelgeving Drank en Horecawetgeving (DHW)	2015-2016		
Voorafgaande aan de herindeling is al veel regelgeving geharmoniseerd. Om diverse redenen is dat nog niet voor alle regelgeving gebeurd. Zo is de Algemene plaatselijke verordening, Drank en horecawetgeving nog niet geharmoniseerd vanwege de politieke gevoeligheid van de te maken keuzes. Vanuit Juridische Zaken zal de verdere harmonisatie van de regelgeving, daar waar nodig, worden gecoördineerd.			

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
1.2 Uitvoering aan beleidsnota integrale veiligheid	2015-2018		
Binnen de schaal van het basisteam politie Tweestromenland (6 regiogemeenten rondom Nijmegen) is in 2014 een eenduidige beleidsnota integrale veiligheid tot stand gekomen, waarin de actuele prioriteiten en daarbij horende maatregelen op hoofdlijnen worden benoemd. Dit vormt voor gemeenten en politie het overkoepelende beleidskader voor de gezamenlijke uitvoering van veiligheidsmaatregelen in de komende periode. Met deze werkwijze willen de gemeenten tevens hun invloed op de inzet van beperkt beschikbare politiecapaciteit zo optimaal mogelijk benutten.			

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
1.3 Doorontwikkelen (regionale) brandweezorg en organisatie crisisbeheersing	2015-2018		
In de veiligheidsregio Gelderland-Zuid wordt druk gewerkt aan de opbouw van een efficiënt en effectief opererende regionale brandweerorganisatie binnen de afgesproken financiële kaders. In de opgestelde ontwikkelingsvisie verschuift het accent daarbij meer van incidentbestrijding naar risicobeheersing, de brandweer wil meer aan de voorkant opereren met als doel een veiliger samenleving waarbij een ieder zijn eigen verantwoordelijkheid neemt. Ook bij het organiseren van de gemeentelijke processen in de crisisbeheersing vindt onder regionale regie een professionaliseringsslag plaats. Voor bijna alle leidinggevende en coördinerende functies worden regionale poules gevormd, die dan adequaat opgeleid en geoefend worden. Dit ontwikkeltraject moet in 2015 grotendeels worden verwezenlijkt.			

Wat mag het kosten/ gaat het opbrengen?

De ontwikkeling van de totale lasten en baten van dit programma vindt u in onderstaande tabel. Voor een nadere toelichting op de ontwikkeling van het saldo verwijzen wij naar hoofdstuk 4.

Bedragen x € 1.000						
Exploitatie	Rekening 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016	Raming 2017	Raming 2018
Lasten	0	-12.836	-7.094	-7.026	-7.011	-7.011
Baten	0	1.748	659	659	659	659
Totaal programma	0	-11.088	-6.435	-6.367	-6.352	-6.352
Verschil t.o.v. vorig begrotingsjaar			4.653			
Verschil t.o.v. huidig begrotingsjaar				68	83	83

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de lopende investeringen van dit programma.

Bedragen x € 1.000

Beschrijving project	Jaar	Afdeling	Totaal krediet	Besteed tot 2014	Besteed in 2014	Restant krediet
Groesbeek						
Aanpassing gemeentehuis	2009	BMO	382	-199	-19	164
Maatreg. energiebesparing gemeentehuis	2013	OPR	232	-222	-12	-2
Boek bestuurlijke geschiedenis	2013	BMO	56	-	-50	6
Impuls soc. econ. structuur(algemeen)	2012	DIR	115	-55	-22	38
Herindeling MUG*	2013	DIR	7.836	-1.306	-2.820	3.710

*waarvan € 6.365.000 ten laste van frictiekostenvergoeding.

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de reserves en voorzieningen die betrekking hebben op dit programma. De ramingen hebben betrekking op de standen per 1 januari van het betreffende jaar.

Bedragen x € 1.000

<i>Reserves en voorzieningen</i>	<i>Raming 2015</i>	<i>Raming 2016</i>
Res.werkplaats brandweerkazerne Beek	112	112
Totaal reserves	112	112
Voorz. pens. verpl. vm wethouders MUG	3.303	3.303
Voorz. voormalig personeel MUG	352	352
Voorz. onderhoud gemeentehuis	174	174
Voorz. onderhoud gem. huis Millingen	2	2
Voorz. onderhoud trouwzaal Millingen	8	8
Totaal voorzieningen	3.839	3.839

Programma 2 - Openbare ruimte

Portefeuillehouder: R. Barber
E. Weijers

**Ambtelijk
verantwoordelijk:**

G. Kwant

Algemeen

Programma inhoud

Het programma 'openbare ruimte' geeft aan welke ontwikkelingen zich voordoen en tot welke concrete maatregelen deze ontwikkelingen leiden, rekening houdend met de diverse kaders.

In de openbare ruimte gebeurt van alles zoals verblijven, verplaatsen, genieten, spelen, winkelen, enz. We willen de openbare ruimte niet alleen in stand houden, maar ook verder ontwikkelen, passend bij de wensen van de bewoners. In dit programma richten we ons op ontwikkelingen die zich binnen en buiten de gemeente voordoen en op maatregelen die daarvan het gevolg zijn. We sluiten daarbij aan op de speerpunten in het Visiedocument vastgesteld door de afzonderlijke drie raden. Het visiedocument vormt nog niet de definitieve toekomstvisie voor de nieuwe gemeente, maar de basis daarvoor, genoemd in de speerpunten, is al wel gelegd.

Doelstelling

We streven naar een publieke ruimte die een veilige en prettige woon- en leefomgeving vormt voor de inwoners, het bedrijfsleven en de bezoekers.

Beleidsruimte en kaders

In de onderstaande tabel staan per sector de bovengemeentelijke kaders benoemd (Europees, landelijk, provinciaal, regionaal).

sector	bovengemeentelijk kader
algemeen	Aanbestedingswet, Arbeidsomstandighedenwet, Bouwstoffenbesluit, Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten
gebouwen	Bouwbesluit, Monumentenwet
groen	Flora- en Faunawet
spelen	Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen
water	Kaderrichtlijn water, Nationaal bestuursakkoord water, Waterwet, Wet Milieubeheer
verkeer	Wegenverkeerswet
wegen, inclusief wegmeubilair, kunstwerken en verlichting	Wegenwet

Gemeentelijke kaders

De speerpunten, genoemd in het Visiedocument, vormen de basis voor een toekomstvisie op de nieuwe gemeente. Voor de openbare ruimte zijn de speerpunten samen te vatten in aspecten als:

- 1 goede toegankelijkheid, mede in relatie tot de vele zorginstellingen,
- 2 bereikbaarheid en veiligheid in het verkeer,
- 3 verbeteren toeristische infrastructuur,
- 4 spannend landschap met hoogwaardige groenvoorzieningen,
- 5 identiteit en beeldkwaliteit van de dorpen,
- 6 aantrekkelijke openbare ruimte,
- 7 stimuleren van voorzieningen voor de jeugd, zoals speelplekken.

Deze speerpunten zijn samen te vatten in twee pijlers, namelijk bereikbaarheid (speerpunten 1 t/m 3) en leefomgeving (speerpunten 4 t/m 7).

Verder zijn er meerdere kaders (beleids- en beheerplannen) die wel of nog niet geharmoniseerd zijn.

sector	gemeentelijke kaders	M	U	G	MUG
integraal	Visiedocument Notitie Kernenbeleid				2013-
gebouwen	Beheerplan gemeentelijke gebouwen	2013-2015		2013 - 2015	2016-2018
groen	Basisvisie groen	2007 - 2017	2002 - 2012	2010	vanaf 2017
	Beheerverordening begraafplaatsen				2015
	Bomenstructuurplan	2013	2005	2014	2015
	Kapbeleid	2013	2013	2014	2015
spelen	Vervangingsplan speelvoorzieningen		2005 - 2030	2008 - 2033	2015-2017
water	Waterplan (beleid)	2007 - 2015	2007 - 2015	2008 - 2015	
	GRP	2011 - 2015	2013 - 2017	2011 - 2015	2016-2020
	Samenwerkingsovereenkomst Werkeenheid regio Nijmegen (beheer)	t/m 2014	t/m 2014	t/m 2014	vanaf 2015
verkeer	Verkeerscirculatieplan		2014 - 2024		vanaf 2015
	Verkeersbeleidsplan		t/m 2008		
	Mobiliteitsplan			2014 - 2024	
wegen, incl. wegmeubilair, kunstwerken en verlichting	Wegenbeheerplan	2011 - 2015	2013 - 2017	2010 - 2014	2015-2018
	Wegenbeleidsplan	2011 - 2015		2010 - 2014	2015-2018
	Verlichtingsbeheerplan	2010-2020	2013 - 2017	2010-2020	2015

Ontwikkelingen

1. bereikbaarheid

meer recreatieve mobiliteit

Het ziet ernaar uit dat de mobiliteit blijft groeien. Vooral de toename van het aantal ouderen zal leiden tot meer recreatieve mobiliteit. Dat vraagt om meer aandacht voor bijv. fietsroutes en aanvullende voorzieningen.

2. leefomgeving

identiteit van de dorpen

Dorpsbewoners hechten steeds meer aan de eigen identiteit en leefbaarheid van het dorp. Dat kan zijn weerslag hebben op de inrichting en het beheer van de openbare ruimte. De klankbordgroep heeft een notitie Kernbeleid vastgesteld.

inzet van de inwoners

De nieuwe gemeente zal zich ontwikkelen tot een meer regisserende gemeente, met de nadruk op het stellen van kaders en het voeren van regie op allerlei processen. De gemeente zal kerntaken blijven uitvoeren, maar in samenwerking met burgers, bedrijven en instellingen zullen initiatieven en taken verschuiven vooral op het gebied van leefbaarheid en de kwaliteit van de eigen leefomgeving. Dat vraagt om een opnieuw doordenken van eigen rollen, de bedrijfsvoering en het beleid van de gemeentelijke organisatie in de openbare ruimte.

oudere wijken

Veel woonwijken zijn aangelegd omstreeks de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw. De woningen en de openbare ruimte in die gebieden hebben een leeftijd van 55 à 65 jaar. Een leeftijd waarop veel 'kapitaalgoederen' het einde van de levensduur bereiken. Gezien de relatief grote omvang van het openbare areaal uit deze bouwperiode is te verwachten dat de komende jaren grote investeringen nodig zijn. De verwachting is dat we meer dan voorheen strategische keuzes moeten maken tussen integrale vernieuwing van een wijk en - met beperktere middelen – het op orde houden van de technische kwaliteit. De vraag of de inrichting van een wijk nog voldoet aan de hedendaagse gebruikseisen wordt dan nog niet beantwoord. Door strategische en integrale onderhoudskeuzes te maken, is deze vraagstelling gedeeltelijk op te lossen. Hiervoor gaan we in overleg met bewoners en andere belanghebbenden en zullen dat vervolgens vertalen naar toekomstige begrotingen (MIP). In 2015 gaan we het Onderhoudsplan Wegen en het GRP vaststellen, waarop we vervolgens bepalen waar combinaties te maken zijn. Hieruit volgen de integraliteitsplannen welke vertaald worden naar het MIP 2016-2020 (zie ook paragraaf onderhoud kapitaalgoederen).

meer beweging

Jongeren en ouderen hebben sport en beweging nodig. Zij sporten ook steeds meer, zowel indoor als outdoor. De openbare ruimte zal actiever gebruikt worden, wat vraagt om afstemming en mogelijke aanpassingen.

natuur

In natuurgebied De Bruuk voert de provincie Gelderland, in de periode 2015 – 2020, maatregelen uit om de stikstofdepositie te verminderen (zogenaamde PAS-maatregelen = Programmatische Aanpak Stikstof). Dat kan betekenen dat de waterstand in het gebied hoger gaat worden, met mogelijk nadelige gevolgen voor de bewoners. We volgen dit proces actief om de belangen van de bewoners zo goed mogelijk te behartigen.

meer water

Door de klimaatverandering worden veel regenbuien vaak heftiger. Dat vraagt steeds meer om het beter inschatten van risico's en wellicht meer robuuste voorzieningen om het water af te voeren of op te vangen. Het vraagt ook om een integrale benadering van de (her)inrichting van de openbare ruimte. Verder loopt een onderzoek naar het functioneren van de rioolwaterzuiveringsinstallatie Bruuk. Wellicht leidt dat tot maatregelen aan het gemeentelijke rioolstelsel.

Waterveiligheid

Hier speelt het Deltaprogramma Rivieren een belangrijke rol, dat als doelstelling heeft om Nederland in 2050 zo goed mogelijk klimaatbestendig te hebben ingericht.

3. organisatie

Er zijn steeds meer vormen van regionale samenwerking waardoor sommige taken anders zullen worden georganiseerd; een voorbeeld is het 'samenwerken in de waterketen' in de regio Nijmegen. Uiteraard onderschrijven wij deze doelstelling. Aan een aanwijzing van onze polder(s) tot retentiegebied werken wij niet mee.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Wat we willen bereiken, noemen we de maatschappelijke effecten. Wat we ervoor gaan doen, noemen we de prestaties. De prestaties zijn vervolgens concreet gemaakt in activiteitenprogramma's die leiden tot investeringen (bijlage: meerjareninvesterings-programma) en / of tot exploitatie-uitgaven.

1. bereikbaarheid

maatschappelijk effect

- Betere bereikbaarheid van voorzieningen, voor kwetsbare groepen.

prestaties

- Realiseren en verbeteren van fietsvoorzieningen.
- Uitvoeren van veilige voorzieningen.

2. leefomgeving: identiteit & kwaliteit

maatschappelijk effect

Handhaven van de leefbaarheid en de identiteit en kwaliteit van de leefomgeving.

prestaties

- Handhaven van de afspraken die met wijk-/buurtcomités zijn gemaakt.
- Verbeteren van afhandeling van meldingen van de inwoners.
- Nagaan (organisatiebreed) hoe de regierol t.o.v. de openbare ruimte ingevuld gaat worden.
- Onderzoek naar en toepassen van robuuste watersystemen om de klimaatontwikkeling te volgen.
- Behouden en verbeteren van de unieke systemen van de bronnen en beken.
- Bij (her)inrichting van de publieke ruimte, ruimte geven aan bewegingsactiviteiten.

3. leefomgeving: duurzaam beheer

maatschappelijk effect

Handhaven van duurzaam beheer van de openbare ruimte.

prestaties

- Voortzetten van het beleid wat betreft de kwaliteitsniveaus. Dat betekent een geringe inhaalslag voor de voormalige gemeentes, wat kostenneutraal kan gebeuren.
- Toepassen van maatregelen die minder energie kosten en die minder beslag leggen op niet-duurzame energiebronnen.

4. activiteiten

4.1 kaders

Het kapbeleid voor Groesbeek en Millingen aan de Rijn is inmiddels vereenvoudigd. Dat betekent, kort gezegd, dat alleen voor waardevolle houtopstanden een kapaanvraag gedaan hoeft te worden. In 2015 wordt op dezelfde manier het kapbeleid geharmoniseerd voor de hele gemeente.

Het nieuwe Gemeentelijke rioleringsplan (GRP) is in voorbereiding en zal per 1 januari 2016 ingaan. Overige beleidsplannen en beheerplannen worden zo spoedig mogelijk in 2015 geharmoniseerd en daarmee ook geactualiseerd. In het nieuw op te stellen mobiliteitsplan wordt het Verkeerscirculatieplan (VCP) Ubbergen tot één beleidsdocument verwerkt. Het VCP-Ubbergen vormt het kader voor meerdere activiteiten met de thema's verkeersveiligheid, afwikkeling, leefbaarheid, parkeren en TOP's (toeristisch overstappunt). Het is uitgewerkt in een vijftiental projecten, waaraan in 2015 concrete kostenramingen en planningen worden gehecht.

4.2 bereikbaarheid: aanleggen en verbeteren fietspaden

<i>activiteit</i>	<i>realisatiejaar</i>	<i>investering</i>	<i>exploitatie</i>
Fietspad Heumensebaan / Rijlaan Groesbeek			
– Voorbereiding (w.o. planologische procedure)	2015	gevoteerd	
– Aanleg	2016	296	
– Natuurcompensatie	2017	289	
Dit project ziet op de realisatie van een in twee richtingen te berijden vrijliggend fietspad aan de zuidzijde van de Heumensebaan – Rijlaan. In de huidige situatie deelt het fietsverkeer de rijbaan met het autoverkeer. Volgens de landelijke normen naar Duurzaam Veilig is de verkeersintensiteit echter te hoog voor een veilig medegebruik door fietsverkeer. In combinatie met onoverzichtelijkheid door de heuvels en het niet consequent voeren van verlichting in het bosgebied ervaren veel gebruikers de huidige situatie als verkeersonveilig. Met het wel verkeersveilige vrijliggende fietspad wordt het fietsverkeer tussen Molenhoek en Groesbeek gestimuleerd. De gemeente Mook en Middelaar heeft de wens dit fietspad door te trekken van de gemeentegrens naar Molenhoek en beraadt zich over de mogelijke varianten daartoe. Het fietspad langs de Heumensebaan / Rijlaan wordt aangelegd in het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Conform Provinciaal beleid geldt daarbij de verplichting om voor elke m2 fietspad (en berm) een factor 1,7 aan m2 elders aan nieuwe natuur te realiseren (compensatieverplichting). Toegekende subsidie door SAN bedraagt 50% subsidiabele kosten met een max. van € 200.000.			

4.3 bereikbaarheid: verkeerskundige verbeteringen aan wegen

<i>activiteit</i>	<i>realisatiejaar</i>	<i>investering</i>	<i>exploitatie</i>
Spoorwegovergang Nijverheidsweg Groesbeek	2015	gevoteerd	
De raad heeft besloten om de verbinding tussen Nijverheidsweg en Wisselpad uit te bouwen voor normaal autoverkeer. Met deze extra spoorwegovergang wordt de oostzijde van het centrum van Groesbeek beter ontsloten. Het verkeer kan zich dan beter spreiden over het beschikbare wegennet (ook in geval van de talrijke evenementen in het centrum van Groesbeek) en draagt bij aan het verminderen van de verkeersintensiteit op de Dorpsstraat. In 2014 is de ruimtelijke procedure succesvol verlopen en is het project technisch voorbereid. De uitvoering start in 2015.			

<i>activiteit</i>	<i>realisatiejaar</i>	<i>investering</i>	<i>exploitatie</i>
Ronde Zevenheuvelenweg / Nieuweweg Groesbeek – Voorbereiding (w.o. planologische procedure) – Aanleg	2015 2016	gevoteerd gevoteerd	
Door de aanleg van een rotonde op het kruispunt Zevenheuvelenweg – Nieuweweg wordt de verkeersveiligheid op dit kruispunt ook naar de toekomst toe duurzaam veilig gewaarborgd. Ook verbetert de oversteekbaarheid van de Nieuweweg voor langzaam verkeer tussen het buitengebied (Nederrijk) en de kern Groesbeek. Er is overeenstemming met eigenaar van de aanliggende percelen over de aankoop en er is overeenstemming met de provincie over het verleggen van de beheergrenzen.			

4.4 leefomgeving: identiteit & kwaliteit én duurzaam beheer

<i>activiteit</i>	<i>realisatiejaar</i>	<i>investering</i>	<i>voorziening</i>
Herinrichting Waterstraat, Beek – Voorbereiding – Uitvoering	2014/2015 2015/2016		50 445
Als uitwerking van de Centrumvisie Beek met als concrete aanleiding de uitbreiding van supermarkt Nico de Witt, zijn plannen opgesteld voor de integrale herinrichting van de Waterstraat. De voorbereiding is in 2014 afgerond. De uitvoering vindt gefaseerd plaats: - Rijksstraatweg - Bongerdstraat - Verbouwing supermarkt en parkeerplaatsen - Bongerdstraat - Verbindingsweg De kosten zijn geraamd op € 495.000 die ten laste komen van de voorziening onderhoud wegen.			

<i>activiteit</i>	<i>realisatiejaar</i>	<i>investering</i>	<i>reserve</i>
Herinrichting Filosofenbeek, Beek – Voorbereiding – Uitvoering	2015 2016		6 80
De Filosofenbeek is vanaf 2011 fors uitgebreid in de Groene Leefomgeving van Beek. Eén onderdeel daarvan is nog niet aangelegd als bovengronds stromende beek, nl. langs de N-325 nabij de aansluiting met de Rijksstraatweg. Het deel van de Filosofenbeek dat bovengronds wordt gebracht, maakt deel uit van de herinrichting van de N-325 (provinciale weg). De middelen zijn in 2014 beschikbaar gesteld ten laste van de algemene reserve. De voorbereiding samen met de provincie start begin 2015. De uitvoering is in 2016 gepland.			

<i>activiteit</i>	<i>realisatiejaar</i>	<i>investering</i>	<i>exploitatie</i>
Reconstructie Kwakkenberglaan/Julianalaan Berg en Dal			
-Voorbereiding	2015		45
-Uitvoering	2016		548
De asfaltverharding in de Kwakkenberglaan en Julianalaan, dat bestaat uit slijtlagen, is in slechte staat en dient geheel te worden vervangen (inclusief fundering). Tevens is de riolering in de Kwakkenberglaan aan vervanging toe. Eerst na rioolinspectie wordt duidelijk welke maatregel precies nodig is. Aandacht zal worden besteed aan de gewenste breedte (nu erg smal) voor het afwikkelen van het verkeer en de vraag naar parkeerruimte (langsparkeren).			

<i>activiteit</i>	<i>realisatiejaar</i>	<i>investering</i>	<i>exploitatie</i>
Reconstructie Houtlaan Groesbeek			
- Voorbereiding	2015	46	
- Uitvoering	2015	559	
De riolering in de Houtlaan, aangelegd in 1953, is aan vervanging toe. De verharding is t.g.v. instorting van het riool al meermaals verzakt rond de inspectieputten en provisorisch hersteld. Vandaar dat zowel de riolering als het asfalt/trottoir (onderhoudsvoorziening) worden aangepast. Wij streven er naar deze werkzaamheden na de zomer 2015 te starten, in ieder geval na het groot onderhoud van de rotonde Zuidmolen.			

<i>activiteit</i>	<i>realisatiejaar</i>	<i>investering</i>	<i>exploitatie</i>
Stekkenberg fase 5 + 6 Groesbeek	2015	gevoteerd	
In fase 1 t/m 4 zijn er nog een aantal vrije kavels niet ingevuld. De openbare ruimte dient na invulling van de kavels nog woonrijp gemaakt te worden. De woningbouw voor fase 5 en 6 is medio oktober 2015 gereed. Daarna kunnen deze fasen woonrijp gemaakt worden.			

<i>activiteit</i>	<i>realisatiejaar</i>	<i>investering</i>	<i>exploitatie</i>
Herinrichting Centrum Groesbeek			
- Voorbereiding	2015	gevoteerd	
- Uitvoering	2016	gevoteerd	
In navolging op de reeds ingezette en grotendeels gerealiseerde visie Centrum Groesbeek, dient het Marktplaatsplein heringericht te worden. Bij de actualisatie van de grondexploitatie in 2012 zijn de kredieten hiervoor reeds gevoteerd. De realisatie zal aanvangen na de oplevering van het centrumproject Dorpsstraat/Mariëndaal en na de evenementen in het najaar 2015.			

<i>activiteit</i>	<i>realisatiejaar</i>	<i>investering</i>	<i>exploitatie</i>
Herinrichting openbaar gebied Dorpsstraat/Mariëndaal Groesbeek	2015	gevoteerd	
Tijdens de afbouwperiode van ontwikkelaar Van Erk zal het park Mariëndaal en de nieuwe winkelstraten worden ingericht. De bedoeling is dat bij de oplevering van de appartementen en commerciële ruimten zowel de bouwkundige als de civieltechnische werkzaamheden gereed zijn. Voorlopig is nog geen sprake van een deelfasering.			

<i>activiteit</i>	<i>realisatiejaar</i>	<i>investering</i>	<i>exploitatie</i>
Reconstructie Hoflaan/Kasteelweg Groesbeek			
- Voorbereiding	2015	62	
- Uitvoering	2015	755	
In 2013/2014 is de riolering in Groesbeek Noord geïnspecteerd. Het riool in de Kasteelweg en een aantal strengen in de Hoflaan zijn dusdanig slecht dat ingrijpen noodzakelijk is. Bij heftige buien ontstaat op de Hoflaan tussen Dorpsstraat en Kasteelweg water op straat, wat al een aantal keren voor overlast heeft gezorgd. Het asfalt is tevens in matige staat. Een combinatie van wegen en riolering ligt voor de hand; door een nieuwe inrichting kan tevens de wateroverlast worden aangepakt. Het ontwerp wordt aangesloten op de inrichting van het nieuwe (openbare) park Mariëndaal.			

<i>activiteit</i>	<i>realisatiejaar</i>	<i>investering</i>	<i>exploitatie</i>
Aanpassing riolering Lage Horst Groesbeek – Voorbereiding – Uitvoering	2015 2016	gevoteerd 149	
In 2011 is het rioolstelsel in bemalingsgebied Lage Horst (wijk achter AH De Bats) doorgerekend. Het stelsel voldoet niet aan de gestelde maatstaven m.b.t. water-op-straat. In 2013 is er tijdens een zware regenbui aanzienlijke overlast in de wijk geweest. Doel is enerzijds om ervoor te zorgen dat het stelsel wordt aangepast naar de geldende normen en anderzijds door bovengrondse aanpassingen wateroverlast in de laag gelegen delen van de wijk te beperken.			

<i>activiteit</i>	<i>realisatiejaar</i>	<i>investering</i>	<i>exploitatie</i>
Verbetermaatregelen hydrauliek riolering Mies en Groesbeek Zuid – Voorbereiding – Uitvoering	2015 2015	gevoteerd 116	
Nadat in 2012 reeds een voorbereidingskrediet beschikbaar is gesteld zijn een aantal onderzoeken uitgevoerd. Nader onderzoek/hydraulische berekeningen zijn noodzakelijk om een compleet uitvoeringsprogramma vast te stellen. Maatregelen die in ieder geval doelmatig zijn en in 2015 uitgevoerd kunnen worden zijn: 1. Vergroten regenwaterriool Mansberg (om wateroverlast op de Mansberg te verminderen); 2. Afkoppelen dakvlakken bedrijven Hulsbroek (rechtstreeks op de Groesbeek, om regenwaterstelsel Mies meer lucht te geven én de Groesbeek dynamischer te maken).			

<i>activiteit</i>	<i>realisatiejaar</i>	<i>investering</i>	<i>exploitatie</i>
Verbetering riolering (DWA/RWA) Werkenrode Groesbeek – Voorbereiding – Uitvoering	2015 2016	13 112	
Werkenrode is een klein dorp op zich. Werkenrode loost het afvalwater (waarvan ook een gedeelte regenwater) op bemalingsgebied Groesbeek Noord; via de Stekkenberg komt het afvalwater richting het centrum. De omstandigheden ter plaatse zijn uitermate geschikt om te infiltreren; dit levert direct een positieve bijdrage aan het verminderen van de wateroverlast in het centrum. Insteek is om het regenwater zoveel mogelijk 'op de berg' vast te houden. Het rioolgemaal dat op Werkenrode staat is het enige grote rioolgemaal dat niet bij de gemeente in beheer is. Werkenrode (Pluryn) is niet goed in staat het gemaal te beheren. De gedachte is om, op kosten van Pluryn, het gemaal aan te passen naar de huidige tijd en vervolgens het beheer over te nemen. Op Dekkerswald is het rioolgemaal een aantal jaar geleden eveneens overgenomen door de gemeente; dit was een vergelijkbare situatie.			

<i>activiteit</i>	<i>realisatiejaar</i>	<i>investering</i>	<i>exploitatie</i>
Herinrichting Dries (gedeeltelijk) Groesbeek – Voorbereiding – Uitvoering	2015 2016	50 605	
De gemengde riolering dateert van 1953 en is in slechte staat (2 strengen zijn zo slecht dat direct ingrijpen wordt aangeraden). Afkoppelen (lokaal infiltreren) is gewenst maar zal bekeken moeten worden i.v.m. de lokaal aanwezige kleilaag. Het asfalt is aan vervanging toe, waardoor er ook enkele verbeteringen kunnen worden doorgevoerd, zoals parkeerplaatsen op straat opheffen na kruising Margrietstraat (ruimte aanwezig om langspaarkeerhavens te maken en voetpad achter bomen te leggen).			

<i>activiteit</i>	<i>realisatiejaar</i>	<i>investering</i>	<i>exploitatie</i>
Renovatie groen, Leuth en Ooij			
– Voorbereiding	2015	9	
– Uitvoering	2015	87	
De groenvoorzieningen aan de Wethouder Verrietstraat, de Pastoor Smuldersstraat, de Meester Boutenstraat en de Mauritsstraat te Ooij en aan de Bredestraat te Leuth moet dringend worden gerenoveerd.			

<i>activiteit</i>	<i>realisatiejaar</i>	<i>investering</i>	<i>exploitatie</i>
Herinrichting Heerbaan/Kastanjeplein Millingen aan de Rijn			
– Voorbereiding	2015	27	
– Uitvoering	2015	426	
De afgelopen jaren is in meerdere deelprojecten groot onderhoud uitgevoerd aan de Heerbaan en de Zeelandsestraat. Met dit project wordt groot onderhoud gegeven aan het laatste deel, te weten het deel van de Heerbaan tussen de Van Lyndenstraat en de Burgemeester Eijckelhofstraat inclusief het plein op de aansluiting met de Zeelandsestraat (in de volksmond Kastanjeplein). Gelijktijdig met het groot onderhoud vindt herinrichting plaats, met als doel om de openbare ruimte meer een centrum uitstraling te geven, als ook om een groene long te realiseren aan de zuidzijde van de Heerbaan als tegenhanger voor de recent gerealiseerde en nog te realiseren stedelijke bebouwing aan de noordzijde van de Heerbaan. Tevens vindt herinrichting plaats van het voorterrein van het voormalig gemeentehuis tot een multifunctionele buitenruimte ten behoeve van het Kulturhus Den Ienloop.			

<i>activiteit</i>	<i>realisatiejaar</i>	<i>investering</i>	<i>exploitatie</i>
Aanleg riolering Vlietberg, Ooij			
– Voorbereiding	2014/15	30	
– Uitvoering	2015	220	
In het buitendijks gelegen gebied de Vlietberg zijn indertijd IBA's aangelegd. Deze voldoen slecht. Ook landelijk zijn er grote problemen met meerdere types IBA's. De IBA's worden vervangen door riolering, die wordt aangesloten op het bestaande rioolstelsel in de omgeving (Groenlanden en Langstraat). De kosten komen ten laste van het investeringsbudget riolering 2015. De voorbereiding is gaande; de uitvoering is gepland medio 2015.			

<i>activiteit</i>	<i>realisatiejaar</i>	<i>investering</i>	<i>exploitatie</i>
Herinrichting Parallelweg, Ubbergen			
– Voorbereiding	2015	25	
– Uitvoering	2016	p.m.	
Al enige tijd is er aandacht voor het verbeteren van de veiligheid voor schoolgaande jeugd (Havo Ubbergen), voor herstel van de verharding en riolering en voor het optimaliseren van de afvoer van bronwater van de stuwwal, ter hoogte van de Pompweg. We willen de uitvoering van de werkzaamheden afstemmen met de verkeersmaatregelen op de N-325 die door de provincie in 2015 worden voorbereid en in 2016 worden uitgevoerd. De insteek is daarom om de voorbereiding in 2015 ter hand te nemen.			

<i>activiteit</i>	<i>realisatiejaar</i>	<i>investering</i>	<i>exploitatie</i>
Rioolreparaties en frezen Grb Noord en Ubbergen			
– Voorbereiding	2015	15	
– Uitvoering	2015	245	
De afgelopen jaren is in totaal 90km (30km in Millingen aan de Rijn, 35km in Ubbergen en 25km in Groesbeek (Noord)) van ons hoofdrioolstelsel geïnspecteerd. Op basis van deze inspectie is een maatregelplan opgesteld. Op diverse locaties zijn schades geconstateerd die gerepareerd moeten worden. Het betreft hier schades met een hoge urgentie (ingrijpen binnen 2 jaar). In 2014 zijn deze werkzaamheden reeds uitgevoerd in Millingen aan de Rijn; de reparaties en freeswerkzaamheden in dit project bevinden zich in Ubbergen en Groesbeek-Noord.			

<i>activiteit</i>	<i>realisatiejaar</i>	<i>investering</i>	<i>exploitatie</i>
Renovatie riolering ("relinen") Grb Noord en Millingen			
– Voorbereiding	2015	40	
– Uitvoering	2015	975	
Tijdens de rioolinspecties die de afgelopen jaren zijn uitgevoerd is in diverse rioolstrengen dusdanig veel schades geconstateerd dat lokaal repareren niet loont. Deze strengen zullen vervangen of gerenoveerd moeten worden. Het betreft hier de strengen met een hoge urgentie (ingrijpen binnen 2 jaar); het gaat daarbij om diverse losse strengen verspreid over de gemeente, maar ook volledige straten (o.a. Mooksestraat, Schrouwenberg, Papaverstraat en Margrietstraat in Groesbeek) waarin de riolering gerenoveerd moet worden.			

<i>activiteit</i>	<i>realisatiejaar</i>	<i>investering</i>	<i>exploitatie</i>
Vervangen rioolinlaten Grb Noord en Ubbergen			
– Voorbereiding	2015	10	
– Uitvoering	2015	240	
Tijdens de rioolinspecties die de afgelopen jaren zijn uitgevoerd is bij diverse rioolinlaten schade geconstateerd; deze zullen van buitenaf vervangen moeten worden. Enerzijds kunnen kapotte inlaten zorgen voor (lokale) verzakkingen in de rijbaan, anderzijds kunnen geblokeerde inlaten de afvoer van de aangesloten huizen of kolken belemmeren. Het betreft hier inlaten met een hoge urgentie (ingrijpen binnen 2 jaar). In 2014 zijn deze werkzaamheden reeds uitgevoerd in Millingen aan de Rijn; de inlaten die in dit project vervangen worden bevinden zich in Ubbergen en Groesbeek Noord.			

<i>activiteit</i>	<i>realisatiejaar</i>	<i>investering</i>	<i>exploitatie</i>
Vervangen rioolgemalen (mechanisch en elektrisch)	2015	77	
In totaal beheren wij ca. 270 rioolgemalen. Hieronder vallen de kleine drukgemaaltjes in het buitengebied, maar ook de grotere hoofdgemalen in de diverse dorpskernen. De gemalen worden preventief onderhouden; (minimaal) 1x per jaar wordt een gemaal bezocht om te kijken of alles nog goed functioneert. Het komt regelmatig voor dat onderdelen van de gemalen vervangen moeten worden. Dat kunnen zowel mechanisch/elektrische onderdelen zijn, maar ook bouwkundige. Soms is acute vervanging nodig; hiervoor is jaarlijks een onderhoud- en vervangingsbudget beschikbaar. In dit geval betreft het planmatige vervanging naar aanleiding van de onderhoudsrondes 2014. Bij diverse gemalen zullen onderdelen vervangen moeten worden om problemen in de (nabije) toekomst te voorkomen.			

<i>activiteit</i>	<i>realisatiejaar</i>	<i>investering</i>	<i>exploitatie</i>
Afrekening rioleringsprojecten gemeente Ubbergen			
– Uitvoering	2015	p.m.	
Meerdere projecten van Ubbergen lopen door in 2015. De afrekening daarvan komt ten laste van het investeringsbudget riolering 2015.			

4.5 bedrijfsvoering

In 2015 zullen er een aantal grote onderhoudsbestekken opnieuw aanbesteed worden voor 2016 e.v. Vooralsnog gaan wij er van uit dat deze passen binnen de budgetten in de exploitatiebegroting.

Wat mag het kosten/ gaat het opbrengen?

De ontwikkeling van de totale lasten en baten van dit programma vindt u in onderstaande tabel. Voor een nadere toelichting op de ontwikkeling van het saldo verwijzen wij naar hoofdstuk 4.

Exploitatie	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016	Raming 2017	Raming 2018
Lasten	0	-10.971	-9.790	-9.925	-9.989	-10.047
Baten	0	3.572	3.409	3.409	3.409	3.409
Totaal programma	0	-7.399	-6.381	-6.516	-6.580	-6.638
Verschil t.o.v. vorig begrotingsjaar			1.018			
Verschil t.o.v. huidig begrotingsjaar				-135	-199	-257

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de lopende investeringen van dit programma.

Bedragen x € 1.000						
Beschrijving project	Jaar	Afdeling	Totaal krediet	Besteed tot 2014	Besteed in 2014	Restant krediet
Millingen aan de Rijn						
Bouw overkapping Molenveld 6a	2013	OPR	23	-23	-7	-7
Reconstr. schildersbuurt: voorbereiding(weg)	2011	OPR	58	-52	-	6
Reconstr. schildersbuurt: uitvoering(weg)	2012	OPR	399	-398	2	3
Reconstr. schildersbuurt: uitvoering(riool)	2013	OPR	599	-564	-	35
Reconstr. schildersbuurt fase 3-4(weg)	2013	OPR	294	-9	-29	256
Reconstr. schildersbuurt fase 3-4(riool)	2013	OPR	440	-8	-15	417
Herinr. openbare ruimte Kulturhus	2013	OPR	58	-37	-13	8
Verkeersmaatreg. Heerbaan&Kastanjeplein	2014	OPR	426	-	-	426
Openbare verlichting 2012-2016	2012	OPR	344	-75	-234	35
Verbetering haltetoegankelijkheid	2011	OPR	34	-13	-	21
Aanleg helofytenfilters: voorbereiding	2010	OPR	30	-72	-31	-73
idem, bijdrage Waterschap	2010	OPR	9	-9	-	-
Realisatie grondwatermeetnet	2012	OPR	15	-7	-	8
Afkoppelen hemelwater Crumpsestraat	2013	OPR	65	-21	-	44
Reconstructie Schoolstraat(riool)	2013	OPR	112	-36	-29	47
Beheerdersgebouw begraafplaats	2014	OPR	76	-	-81	-5
Ubbergen						
Aanp. openbare ruimte centrum Beek	2014	OPR	495	-	-44	451
Herinrichting Verbindingsweg	2014	OPR	1.150	-	-322	828
Riolering Kon. Julianalaan/Dr. Kochlaan	2014	OPR	498	-	-34	464
Groesbeek						
Aanschaf materieel	2013	OPR	214	-12	-223	-21
Aanpassing Altena-Hettsteeg	2007	OPR	25	-115	-39	-129
Altena Hettsteeg: techn./jur. voorber.	2011	OPR	65	-64	-8	-7
Kruising Molenweg-Cranenburgsestraat	2011	OPR	483	-379	2	106
Kruising Nieuweweg-Zevenheuvelenweg	2014	OPR	706	-28	-9	669
Aanpassing Cranenburgsestraat	2013	OPR	767	-	-193	574
Herinrichting Hamersveld(weg)	2014	OPR	1.042	-76	-898	68
Verkeersafwikkeling Groesbeek A-73	2008	OPR	67	-52	-4	11
Spoorwegoverg. Nijverh. weg-Wisselpad	2011	OPR	58	-5	-6	47
Stekkenberg fase 1-3 WRM(weg)	2011	OPR	710	-460	-71	179
idem, bijdrage Oosterpoort		OPR	-	185	-	185
Stekkenberg West fase 5 en 6(weg)	2014	OPR	1.001	-	-360	641
Inr. openbare ruimte omg. t. Vossenhol	2014	OPR	103	-	-77	26
Herinrichting voorterrein Kerstendal	2014	OPR	29	-	-2	27
Fietsp. Heumensebaan/Rijlaan: voorber.	2014	OPR	55	-	-2	53
Stekkenberg fase 1-3(riolering)	2010	OPR	713	-878	-3	-168
idem, bijdrage Oosterpoort en provincie			502	877	-	375
Waterplan: voorber. uitv. maatregelen	2010	OPR	60	-195	-28	-163
Idem, bijdrage derden	2010	OPR	30	110	-	80
Waterplan: t. Groeske	2013	OPR	988	-32	-962	-6
idem, KRW-subsidie			206	2	-	-204
Stekkenberg-West fase 4(riool)	2013	OPR	629	-247	-348	34
idem, bijdrage Oosterpoort			-	247	-	247
Stekkenberg West fase 4-6(riool)	2011	OPR	180	-113	-70	-3
idem, bijdrage Oosterpoort			-	42	-	42
Regenwaterunits Breedeweg	2012	OPR	106	-60	-1	45
Pompgemalen: aanp. communicatievorm	2012	OPR	36	-35	-2	-1
Watersysteem Groesbeek	2012	OPR	113	-24	-	89
idem, subsidie			-	18	-	18
Verbetermaatregelen riolering	2013	OPR	86	-53	-2	31
Maatregelen vermindering wateroverlast	2012	OPR	24	-	-	24
Aanp. riol. Lage Horst: voorbereiding	2013	OPR	37	-	-20	17
Beekherstel Groesbeek	2013	OPR	437	-32	-267	138
idem, subsidie		OPR	300	-	63	-237
Herinr. Hamersveld(riool)	2014	OPR	563	-	-	563
Stekkenberg-West fase 5 en 6(riool)	2014	OPR	640	-	-21	619

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de geplande investeringen van dit programma.

Bedragen x € 1.000						
Meerjaren investeringsplan	Bedrag	Bijdrage	Raming 2015	Raming 2016	Raming 2017	Raming 2018
Wegen						
Fietspad Heumensebaan/Rijlaan	-785	200		-296	-289	
Rec.Houtlaan(weg)	-460		-460			
Tijdelijk opslag depot	-272				-5	-267
Reconstructie Hoflaan/Kasteelweg	-675		-675			
Reconstructie De Pals	-870				-66	-804
Reconstructie Ravelstraat	-150					-15
Rec. Bernhardlaan/Beatrixlaan	-425			-42	-383	
Verbreiding Meerwijkselaan	-650				-65	-585
Herinrichting Parallelweg	-25		-25			
Herinrichting Waterstraat	-495	495				
Herinrichting Dries(ged.)	-515		-40	-475		
Herinrichting Heerbaan/Kastanjeplein	-453		-453			
Aanpak school-thuisroutes	-75			-75		
Openbaar groen						
Renovatie groen(Ubb)	-96		-96			
Riolering						
Aanpassing riolering Lage Horst	-149			-149		
Reconstructie Houtlaan	-145		-145			
Vervanging M+E gemalen diverse locaties	-77		-77			
Rioolrenovatie(relinen) div.locaties	-1.015		-1.015			
Vervanging rioolinlaten div.locaties	-250		-250			
Verbetermaatregelen Mies, Groesbeek Zuid	-116		-116			
Verbetermaatregelen Groesbeek Noord	-200			-200		
Vervanging M+E gemalen en persleiding div.locaties	-170			-170		
Regenwaterriool Ravelstraat	-200			-20	-180	
Vervanging riolering Hoflaan/Kasteelweg	-142		-142			
Verbetering riolering Werkenrode	-125	125				
Rioolrenovatie(relinen) Groesbeek Zuid	-75				-75	
Afkoppelen terrein woonwagenkamp Nw.Drulseweg	-83				-83	
Vergroten transportriool Breedeweg/Bruuk	-375					-375
Upgraden watergang Hulsbeek	-125					-125
Aanleg Groesbeek bij retentievoorziening Mies	-75			-8	-67	
Vervanging M+E gemalen div.locaties	-137					-137
Aanleg riolering Vlietberg	-250		-250			
Rioolvervanging Dennenstraat(Pals)	-130		-10	-120		
Vervanging riolering Kwakkenberglaan	-165		-12	-153		
Rioolvervanging Dries(ged.)	-140		-10	-130		
Vervangen riolering Molenweg(ged.)	-61			-61		
Vervangen en afkoppelen riolering Stekkenberg (boven)	-720	320		-60	-340	
Deelreparaties en freesweken riolering div.locaties	-260		-260			
Werf en tractie						
Nieuwe gemeentewerf(voorbereiding)	-40		-40			
Mitsubishi Canter verkeer	-39		-39			
VW Caddy handhaving	-25		-25			
Rioolreiniger RIOR	-22		-22			
Voertuig buitendienst	-55			-55		
Vrachtwagen buitendienst	-80			-80		
Totaal	-11.392	1.140	-4.162	-2.094	-1.553	-2.308

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de reserves en voorzieningen die betrekking hebben op dit programma. De ramingen hebben betrekking op de standen per 1 januari van het betreffende jaar.

<i>Bedragen x € 1.000</i>		
<i>Reserves en voorzieningen</i>	<i>Raming 2015</i>	<i>Raming 2016</i>
Best.res.egalisatie rioolheffing	824	832
Reserve speelvoorzieningen(U)	53	53
Res.recreatieve voorzieningen(U)	10	10
Totaal reserves	887	895
Voorz. onderhoud gemeentewerf	161	161
Voorz. onderhoud aula begraafplaats(M)	35	35
Voorz. onderhoud drenkelingenbegraafplaats(M)	4	4
Voorz. onderhoud gebouw begraafplaats(G)	14	14
Voorz. onderhoud wegen	2.517	2.517
Voorziening speeltuinen	26	26
Voorziening openbare verlichting	467	467
Totaal voorzieningen	3.224	3.224

Programma 3 - Wonen en werken

Portefeuillehouder: R. Barber
S. Thijssen
S. Fleuren
E. Weijers

**Ambtelijk
verantwoordelijk:**

W. Bodewes

Algemeen

Programma inhoud

Onder dit programma vallen structuurvisies, bestemmingsplannen, landschapsbeleid, cultuurhistorie, volkshuisvesting, recreatie en toerisme, economische zaken, grondzaken, milieu, bouwen en grondexploitatie.

Doelstelling

Zorg voor een zo goed mogelijk woon-, leef-, werk- en verblijfsklimaat voor de inwoners, ondernemers en bezoekers van de gemeente.

Beleidsruimte en kaders

De belangrijkste kaders zijn opgenomen in de Wet op de ruimtelijke ordening, Wet milieubeheer, Woningwet, Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), de provinciale omgevingsvisie en -verordening Gelderland, Natuurbeschermingswet, Flora en Faunawet en de Waterwet.

Gemeentelijke kaders

<i>Beleidsstuk</i>	<i>Jaar</i>	<i>Inhoud</i>
Structuurvisie Groesbeek	2012	Een structuurvisie is verplicht op grond van de Wet ruimtelijke ordening. Mag per deel van de gemeente zijn vastgesteld.
Structuurvisie Millingen aan de Rijn	2013	
Structuurvisie Buitengewoon Ubbergen 2020	2011	
Beleidsnotitie functieveranderingen buitengebied		Beleid voormalige gemeente Ubbergen voor functieveranderingen van (agrarische) bedrijven in het buitengebied. Groesbeek en Millingen volgen de regionale beleidsnotitie. Moet nog geharmoniseerd worden (2015/2016).
Kadernota toerisme 2008	2008	De subsidieverordening Toerisme is de basis voor het verlenen van subsidies voor toeristische activiteiten. Wordt geharmoniseerd in 2015. Visie wordt ook voor nieuwe gemeente opgesteld (zie 9.1)
Groesbeek Subsidieverordening Toerisme Groesbeek 2007	2007	
Subsidieverordening Toerisme Millingen aan de Rijn 2010	2010	
Nota grondbeleid		Wordt geharmoniseerd in 2015
Grondprijzenbeleid	2015	Gereed
Erfgoedverordening	2015	Gereed
Landschapsontwikkelingsplan		Werd al in MUG-verband uitgevoerd. Aan een nieuw plan wordt gewerkt, gereed medio 2015.
Bouwverordening		Gereed januari 2015
Nota Ruimtelijke kwaliteit		Voorheen Welstandsnota. Wordt geharmoniseerd. Eerste kwartaal 2015 naar de raad.
Integraal handhavingsbeleid		Wordt geharmoniseerd in 2015, betreft in hoofdzaak bouwen en milieu
Geurverordening		Wordt geharmoniseerd in 2015
Bodemnota en bodemkwaliteitskaart		Is geharmoniseerd

Ontwikkelingen

Voorlopig geen nieuwe woningbouwontwikkelingen

De regionale visie op wonen, werken en mobiliteit tot 2020 in de Stadsregio Arnhem Nijmegen is vastgelegd in de Verstedelijkingsvisie 'Van Koers naar Keuze'. Deze visie is vertaald in Bestuurlijke Overeenkomsten Verstedelijking (BOV's) die tussen de Stadsregio en de regiogemeenten zijn afgesloten. Een belangrijke afspraak uit de BOV's is het actualiseren van het woningbouwprogramma op regionaal en subregionaal niveau.

Concreet betekent dit het terugdringen van de overcapaciteit aan bestaande woningbouwplannen op subregionaal niveau (Wijchen, Nijmegen, Groesbeek, Heumen, Beuningen en Mook en Middelaar), met name in de koopsector. Door invoering van het 'stoplichtmodel', waarbij de gemeenten plannen op groen (realisering voor 2020), oranje (herprogrammeren of faseren tot na 2020) of rood (schrappen) zetten, hoopt de Stadsregio tot een (sub)regionale afstemming te kunnen komen. Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek hebben hun woningbouwprogramma's op elkaar afgestemd met toepassing van het stoplichtmodel. Het afgestemde woningbouwprogramma is nog altijd groter dan de woningbehoefte die de Stadsregio en de provincie hebben voorspeld voor de nieuwe gemeenten Groesbeek in de periode 2010-2020. Ook binnen de subregio Nijmegen e.o. is eind 2014 nog altijd sprake van een overprogrammering. Het toevoegen van nieuwe woningbouwplannen buiten de al bekende plannen is dan ook niet aan de orde.

Beleidsplan Wonen opgenomen in de Structuurvisie en Sociaal maatschappelijke visie

De voormalige gemeenten hebben besloten om niet meer een sectorale Woonvisie op te stellen, maar het onderwerp Wonen te integreren in de Structuurvisies (kwantitatief en ruimtelijk) en in de Sociaal Maatschappelijke Visie (kwalitatief, wonen-zorg-welzijn).

Provinciale omgevingsvisie 2014

Co-creatie is kernwoord van nieuwe omgevingsvisie van de Provincie Gelderland die medio 2014 is vastgesteld. De provincie wil niet meer top-down sturen, maar wil graag vroeg in gesprek met initiatiefnemers of gemeenten om ontwikkelingen te bespreken en waar nodig bij te sturen. Er is nog wel zware provinciale sturing op (bovenlokale) detailhandel, bedrijventerreinen en kantoren.

Een nieuw toetsings- en sturingsinstrument is de "ladder voor duurzame verstedelijking".

Onderbouwing van nieuwe plannen moet zich richten op vragen als:

- Is er (regionale) behoefte?
- Kan de behoefte worden opgevangen in bestaand stedelijk gebied?
Hier komt het thema 'leegstand' aan bod. Leegstand (en het oplossen ervan) zal meer en meer een issue worden.
- Wordt de nieuwe locatie goed ontsloten (voor meerdere modaliteiten)?

Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN)

Vanaf 1 januari 2015 heeft de nieuwe gemeente de uitvoeringstaken in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) overgedragen aan de ODRN. Deze stap is het gevolg van de verdere professionalisering van de milieuhandhaving en de integrale vergunningverlening op het gebied van bouwen en wonen. Onze medewerkers zijn meegegaan naar de omgevingsdienst. In het Wabo-takenpakket zijn alle taken op het terrein van vergunningverlening, toezicht en handhaving opgenomen. De uitvoerende dienstverlening voor onze inwoners is ook over naar de omgevingsdienst mee overgegaan. De beleidsmatige taken blijven bij de gemeente.

DAR (afvalinzameldienst)

De gemeenten in de regio Nijmegen zijn aandeelhouder en opdrachtgever van de Dar (Dienst afval en reiniging). In 2015 wordt een nieuwe dienstverleningsovereenkomst met Dar vastgesteld. Belangrijke onderdelen van deze overeenkomst zijn de afspraken over de projecten omgekeerd inzamelen en de harmonisatie van de milieustraten (zie ook hieronder bij 12.2).

Deltaprogramma Rivieren

Het Rijk heeft in 2014 in het kader van het Deltaprogramma Rivieren de voorkeursstrategie Waal en Merwedens voor de lange(re) termijn vastgesteld. Deze bestaat uit een mix van dijkversterkingen en meer ruimte voor de rivier. De maatregelen worden de komende jaren verder uitgewerkt. Concreet voor het gebied van de nieuwe gemeente houdt dat het volgende in:

- Voor het traject Ooij-Splitsingspunt bij Millingen wordt een studie uitgevoerd naar de juiste combinatie van maatregelen. Die moeten ertoe leiden dat het rivierkundig knelpunt bij de Bisonbaai wordt opgelost, met behoud van de huidige afvoerverdeling tussen Waal en Pannerdensch Kanaal. Een dijkeruglegging ten westen van het dorp Ooij behoort tot de mogelijke maatregelen. De gemeente wil graag dat deze studieopdracht zo snel mogelijk wordt opgesteld.
- Dijkversterking voor een groot deel van het traject Nijmegen-Millingen aan de Rijn. Hiervoor dient het waterschap in overleg met onder andere de gemeente nog een plan op te stellen.

Herinrichting uiterwaarden

In de uiterwaarden langs de Waal en Rijn zijn de komende jaren enkele grootschalige herinrichtingsprojecten in uitvoering. Het betreft de Millingerwaard (rivierverruiming en natuurontwikkeling), de Kaliwaal en de Stadswaard (grotendeels gemeente Nijmegen).

Recreatie en toerisme

Het gemeentelijke beleid op het gebied van recreatie en toerisme is terug te vinden in de Structuurvisies van de voormalige gemeenten en in de strategische visie van de voormalige gemeente Groesbeek.

Gemene deler:

1. Recreatieve en toeristische ontwikkelingen zijn belangrijk voor economische ontwikkeling, werkgelegenheid en de verbetering van de leefbaarheid en de ruimtelijke kwaliteit;
2. In stand houden van de belangrijkste recreatieve en toeristische pijlers: het unieke en diverse landschap en de cultuurhistorie;
3. Inzetten op de ontwikkeling van voorzieningen die zich vooral richten op recreanten die komen voor rust, natuur, actieve beleving van de omgeving (waaronder beweging, evenementen, cultuur, ontspanning) en de wijngaarden.

Economische zaken

Het gemeentelijke beleid op het gebied van economische zaken en bedrijventerreinen is opgenomen in verschillende structuurvisies, sociaal economisch beleidsplan en in de detailhandelsstructuurvisie.

Gemene deler:

1. Ontwikkeling van de toeristische sector als belangrijke pijler voor de economie.
2. Ontwikkeling en versterking van de centra.
3. Kansen voor lokale bedrijvigheid en daarbij behorende werkgelegenheid.
4. Een vitaal buitengebied met kansen voor de agrarische sector.

Stadsregio Arnhem Nijmegen

De gemeenschappelijke regeling Regionaal Openbaar Lichaam Arnhem Nijmegen is in werking getreden in 1995. Na de afschaffing van de Wgr-plus, zijn de bepalingen rondom de Plusregio's niet meer van toepassing. De verplichte samenwerking is beëindigd. Dat vraagt om een heroriëntatie van de samenwerking in de stadsregio Arnhem Nijmegen. Vrijwillig kan er wel een regionaal samenwerkingsverband ontstaan. Daar wordt op dit moment de discussie over gevoerd.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Onderstaand vindt u een overzicht van de activiteiten die wij binnen dit programma gaan uitvoeren.

Maatschappelijk effect (ambitie)

1. Landschapontwikkeling(-splan)

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
1.1 Het opstellen van een LOP 2015, inclusief nieuw uitvoeringsprogramma	2 ^e Kw 2015		
Het oude landschapontwikkelingsplan (LOP) heeft zijn einde bereikt. Dit LOP werd reeds in MUG-verband opgesteld. De projecten zijn uitgevoerd en geëvalueerd. De herindeling is een natuurlijk moment om een nieuw landschapontwikkelingsplan op te stellen. Hier is door de stuurgroep herindeling reeds opdracht voor gegeven. De verwachting is dat wij deze in het tweede kwartaal aan u kunnen voorleggen.			

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
1.2 Het uitvoeren van projecten uit het uitvoeringsprogramma LOP 2015	2015 e.v.		
Een uitvoeringsprogramma wordt in 2015 opgesteld. Op het gebied van landschap komen regelmatig subsidieprogramma's van hogere overheden. Het is belangrijk om uit te voeren projecten planmatig klaar te hebben, zodat snel geschakeld kan worden als er zich mogelijkheden voordoen.			

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
1.3 Afronden en gereedmelden van het project Voorbeeldgebied landschapontwikkeling Ooijpolder-Groesbeek.	1e Kw 2015		

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
1.4 Uitvoering van het project groenblauwe diensten Groesbeek in de vensters de Horst en Berg en Dal.	2015 - 2017		

2. Monumentenzorg

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
2.1 Vaststellen gemeentelijke monumentenlijst kern Millingen	2014-2015	€ 0 (kosten al gemaakt in 2014)	€ 8 (besluit stuurgroep om post onderhoudssubsidie uit te breiden)

3. Woningbouwprogramma/Woonkwaliteit

Wij geven u een overzicht van het huidige woningprogramma van de nieuwe gemeente. Veel is al in uitvoering. Voor zover het complexen betreft waar de gemeente een actievare rol in heeft, vindt u het project nader beschreven in de paragraaf Grondbeleid in deze Programmabegroting. Deze projecten zijn gemarkeerd met een *.

<i>Activiteit</i>		<i>Realisatie</i>	<i>Investering</i>	<i>Exploitatie</i>
3.1 Realiseren Woningbouwprogramma			€	€
Locatie	capaciteit per 1-1-2014	Fase per 1-1-2014	Realisering voor 2020	Realisering na 2020 (oranje)
Parachutistenstraat West (Breedeweg)	10	Juridisch beschikbare onherroepelijke plancapaciteit	10	
* Heikant (de Horst)	81	Juridisch beschikbare onherroepelijke plancapaciteit	81	
* Centrumplan (Groesbeek)	50	Potentiële plancapaciteit	38	12
* Centrumplan Marienhof (Groesbeek)	6	Juridisch beschikbare onherroepelijke plancapaciteit	6	
* Dorpsstraat (Groesbeek)	100	Juridisch beschikbare onherroepelijke plancapaciteit	100	
Gooiseweg-Pannenstraat (Groesbeek)	32	Juridisch beschikbare onherroepelijke plancapaciteit		32
* Hogeweg - Bremstraat (Het Hoogh, Groesbeek)	7	Juridisch beschikbare onherroepelijke plancapaciteit	7	
* Hüsenhoff (Groesbeek)	29	Juridisch beschikbare onherroepelijke plancapaciteit	29	
* Mariendaal (Groesbeek)	62	Juridisch beschikbare onherroepelijke plancapaciteit	62	
* Sportpark Zuid (Groesbeek)	59	Juridisch beschikbare onherroepelijke plancapaciteit	59	
Stekkenberg West (Groesbeek)	152	Juridisch beschikbare onherroepelijke plancapaciteit	152	
Dekkerswald (Groesbeek)	191	Juridisch beschikbare onherroepelijke plancapaciteit	191	
* Bijlandtterrein (Millingen aan de Rijn)	15	Juridisch beschikbare onherroepelijke plancapaciteit	7	
* Centrumplan (huidige locatie Rabobank, Millingen aan de Rijn)	12	Plan capaciteit in voorbereiding	12	
Heerbaan 130 (Millingen aan de Rijn)	3	Plan capaciteit in voorbereiding	3	
Lijsterbesstraat (Millingen aan de Rijn)	8	Juridisch beschikbare onherroepelijke plancapaciteit		8

Locatie	capaciteit per 1-1- 2014	Fase per 1-1-2014	Realisering voor 2020	Realisering na 2020 (oranje)
* Schoollocatie 3e fase (Millingen aan de Rijn)	12	Potentiële plancapaciteit	12	
St Jan de Deo, (Millingen aan de Rijn)	32	Juridisch beschikbare onherroepelijke plancapaciteit	32	
* De Geest (Beek)	11	Juridisch beschikbare onherroepelijke plancapaciteit	11	
t Höfke (Beek)	57	Potentiële plancapaciteit	57	
* Hubertushof, Ooij	15	Juridisch beschikbare onherroepelijke plancapaciteit	15	
* Ooijse Graaf, deel 1 (Ooij)	70	Juridisch beschikbare onherroepelijke plancapaciteit	70	
* Ooijse Graaf, deel 2 (Ooij)	19	Potentiële plancapaciteit		19
* Reomietterrein fase 1(Ooij)	40	Potentiële plancapaciteit	40	
* Reomietterrein fase 2 (Ooij)	41	Potentiële plancapaciteit		41
Jonkmanshof (Ooij)	16	Potentiële plancapaciteit	16	
* Spieringshof (Leuth)	26	Potentiële plancapaciteit		26
* Morgenbad (Leuth)	25	Plancapaciteit in voorbereiding	18	7
* Pastoor van Tielstraat (Leuth)	37	Juridisch beschikbare onherroepelijke plancapaciteit	37	
* Pastoor van Tielstraat deel 2 (Leuth)	16	Potentiële plancapaciteit		16
Schoolstraat (Kekerdom)	10	Juridisch beschikbare onherroepelijke plancapaciteit	10	
* Jan Arntzstraat (Kekerdom)	17	Juridisch beschikbare onherroepelijke plancapaciteit		17
Klein initiatief (overig)	25	Juridisch beschikbare onherroepelijke plancapaciteit	15	10
Totaal	1.286		1.098	188

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
3.2 Prestatieafspraken met Oosterpoort en Waardwonen	2014-2015	€ 0	€ 8
a. Herzien prestatieafspraken met woningcorporaties De gemeente en de woningcorporaties hebben een gedeelde verantwoordelijkheid en gezamenlijke belangen voor het wonen in de gemeente, vanwaar zij invulling geven aan het lokale woonbeleid. Beide partijen maken periodiek afspraken over de prestaties die geleverd moeten worden op lokaal niveau. Deze afspraken worden vastgelegd in een prestatieovereenkomst. Dankzij heldere prestatieafspraken weten de gemeente en de woningcorporaties welke inspanningen en resultaten ze van elkaar kunnen verwachten en kunnen ze elkaar hier op aanspreken. In 2015 worden nieuwe prestatieafspraken opgesteld. b. Nieuwe bevoegdheden gemeente In de herziene Woningwet wordt de positie van gemeenten versterkt waar het gaat om de bijdrage die corporaties moeten leveren aan de gemeentelijke volkshuisvestingsopgave. Zo worden de mogelijkheden van gemeenten om informatie op te vragen vergroot, komt er een betere aansluiting tussen het gemeentelijke begrotingsproces en de aanlevering van informatie door de corporatie en komt er een grotere rol voor gemeenten waar het gaat om de wenselijkheid van niet-Daeb (commerciële) investeringen en de invulling van de regionale schaal waarop de corporatie actief is. Uiteindelijk is het wenselijk dat dit uitmondt in prestatieafspraken tussen de corporatie en de gemeente. Ook huurdersorganisaties worden een volwaardige partij bij het maken van prestatieafspraken met gemeenten en corporaties.			

4. Bedrijventerreinen

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
4.1 Bedrijfsterreinen		€	€
Millingen: • Revitalisering Molenveld gerealiseerd en afgerond in 2014, Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) actualiseren in 2015 (Werflocatie is verkocht). Ubbergen: • Leuth, Lieskes Wengs I: bedrijven verplicht lid van Stichting parkmanagement bedrijventerreinen voormalige gemeente Ubbergen; stimuleren verbreding taken van de Stichting. • Leuth, Lieskes Wengs II: Idem • Ooij, de Bouwkamp: geen activiteiten; stimuleren tot lidmaatschap van bedrijven van de Stichting parkmanagement bedrijventerreinen. • In algemeenheid: Stimuleren verbreding taken van de Stichting. Groesbeek: • Revitalisering bedrijfsterreinen I en II afgerond, KVO opstarten in 2015 • Revitalisering bedrijfsterrein Mies (De Ren) nvt, KVO opstarten in 2015 In de paragraaf Grondbeleid zijn de bedrijventerreinen, voor zover het gaat om gronduitgifte, nader uitgewerkt.			

5. Voorzieningenaanbod

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
5.1 Centrumplan kern Beek			
Het centrumplan Beek bestaat uit een vijftal sub-plannen met allen een eigen projectstructuur en plannen van aanpak, te weten: 1. Herontwikkeling supermarkt De Witt; 2. Herontwikkeling 't Hofke 3. Voorzieningendriehoek Beek 4. Renovatie Verbindingsweg. 5. Integrale aanpassing openbare ruimte Centrum Beek 6. Verbetering Looproutes 7. Renovatie 86 woningen Oosterpoort in centrum Beek Voor een nadere toelichting wordt volstaan met een verwijzing naar de paragraaf grondbeleid.			

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
5.2 Centrumplan kern Groesbeek			
Het centrumplan Groesbeek bestaat uit verschillende deelprojecten. Het jaar 2015 zal in het teken staan van de oplevering van de locatie Dorpsstraat Mariëndaal. Medio 2015 wordt een aanvang gemaakt met het woonrijp maken van de omgeving en het aansluitende marktterrein wordt in 2016 voorzien. Begin 2015 zal duidelijk zijn of de locatie Spoorlaan in combinatie met de locatie Burg. Ottenhof wordt ontwikkeld. De locaties Mariënhof en Kloosterpad west betreffen gemeentelijk eigendom. Gezien de marktsituatie zal gezien worden op welke wijze en wanneer aan deze locaties uitvoering kan worden gegeven. Bij de locatie Markt ligt het initiatief bij de eigenaar.			

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
5.3 Centrumplan kern Millingen aan de Rijn			
Afronding realisatie bebouwing in centrum (supermarkt en bovenwoningen). Herinrichting van de openbare ruimte. Actualisatie bestemmingsplan Kom Millingen waarin onder andere het kernwinkelgebied wordt vertaald als uitvloeisel van de besluitvorming Centrumvisie november 2013.			

6. Toerisme en recreatie

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
6.1 Opstellen nieuwe toeristische beleidsvisie	2015		
In verband met de harmonisatie van beleid moet een overkoepelende toeristische beleidsvisie met uitvoeringsprogramma worden opgesteld.			

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
6.2 Toeristische projecten op basis van de huidige beleidsplannen.			
• Verder ontwikkelen van de beleving van (cultuur)historie, landschap en wijn; • Verder ontwikkelen van de fysieke en online routestructuren inclusief verbindingen over de Waal voor wandelaars en fietsers; • Versterken van de regionale samenwerking op het gebied van recreatie waaronder ook goede lokale en regionale toeristische promotie en marketing; • Ontwikkelen van Toeristische Overstopplaatsen; • Ontwikkelen van Pleisterplaatsen (kleinschalige horeca e.d.) in bestaande bebouwing (boerderijen) langs toeristische routes. • Versterken relatie rivier/Rijndijk met centrum Millingen aan de Rijn.			

7. Economische zaken

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
7.1 opstellen overkoepelende beleidsvisie Economische zaken	2015-2016		
Ook voor economische zaken zijn er uit de voormalige gemeenten diverse visies, soms opgenomen in bredere visies, soms afzonderlijk uitgewerkt in een sociaal-economische visie. Voor deze gemeente moet dit nog worden geharmoniseerd.			

8. Grondzaken

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
8.1 Opstellen Nota Grondbeleid	2015		
Op basis van de bestaande nota's - Groesbeek: Nota grondbeleid 2012-2015 - Millingen aan de Rijn: Nota grondbeleid 2012-2015 - Ubbergen: Nota Algemene Verkoopvoorwaarden 2009 wordt er een nieuwe Nota Grondbeleid opgesteld. De huidige nota's zijn vrij recent en gebaseerd op de nieuwe Wet ruimtelijke ontwikkeling en de Grondexploitatiewet. Op wat onderdelen moet er wel geactualiseerd worden. De verwachting is dat dit vrij snel in 2015 zal gebeuren.			

9. Milieu

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
9.1 Uitvoering programma duurzaamheid			
De voormalige gemeente Groesbeek heeft recent duurzaamheidsprogramma opgesteld. Er is door de stuurgroep herindeling besloten om op dit moment geen extra ambtelijke capaciteit op het terrein van duurzaamheid beschikbaar te stellen. Het onderwerp zelf is wel opgenomen bij het taakveld Milieu. Het is de bedoeling om duurzaamheid te integreren in de verschillende onderdelen die dit thema raken. Dit betekent dat het Groesbeekse Duurzaamheidsprogramma na de gemeentelijke herindeling niet 'gecontinueerd en opgeschaald' wordt naar de nieuwe gemeente. Projecten die in 2014 zijn gestart (zoals bv. Meters Maken, Zon op School, Groene Energie-inkoop) zijn financieel gedekt met middelen uit de regio (MARN / Stadsregio) of middelen uit lokale begrotingsprogramma's zoals het SEV (Zon op School). Natuurlijk blijft deze gemeente participeren in projecten die door de MARN, Stadsregio en/of provincie geïnitieerd worden. Nu de gemeenteraadsverkiezingen zijn geweest zal het coalitieakkoord en het collegeprogramma van deze gemeente uitsluitsel moeten geven welke ambities het gemeentebestuur heeft op het gebied van duurzaamheid en welke middelen daarvoor vrijgemaakt worden. Ten tijde van het opstellen van deze begroting is dit akkoord nog niet vastgesteld.			

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
9.2 Omgekeerd inzamelen afval			
In 2015 wordt samen met het regionale afvalbedrijf Dar gewerkt aan een haalbaarheidsonderzoek van een nieuw inzamelsysteem voor huishoudelijk afval volgens het principe van 'omgekeerd inzamelen'. Inwoners dienen niet-herbruikbaar restafval zelf tegen betaling weg te brengen naar centrale ondergrondse containers. Herbruikbare stromen worden gratis en gescheiden aan huis opgehaald. Hierin zit de stimulans om zo goed mogelijk te scheiden en hergebruik van grondstoffen mogelijk te maken. Om dit in te kunnen voeren dienen investeringen gedaan te worden in infrastructuur en inzamelmiddelen. Het is nog niet duidelijk wat de totale investering gaat zijn, en welke voordelen daar tegenover staan in de kosten voor inzameling en verwerking/hergebruik. De keuze over al dan niet invoeren zal worden voorgelegd aan het college en/of de gemeenteraad inclusief een financiële paragraaf. Tot het moment van invoering blijven voorsnog de oude inzamelsystemen met bijbehorende kosten bestaan.			

Activiteit	Realisatie	Investing	Exploitatie
9.3 Milieustraten-plan	2015		
Samen met Dar en de regiogemeenten is gewerkt aan een milieustratenplan. Uitgangspunt is dat alle inwoners binnen de regio terecht kunnen bij alle milieustraten met overal dezelfde acceptatievoorwaarden en tarieven, ruime openstelling en vergaande scheidingsmogelijkheden. In 2014 heeft de stuurgroep besloten om de bestaande milieustraten bij Van Kesteren en Daamen in te passen in het regionale systeem. In de eerste helft van 2015 zullen beide milieustraten operationeel worden binnen het regionale systeem. Vanaf dat moment zal op de gemeentewerven geen huishoudelijk afval meer ingenomen worden. Veruit de meeste werkzaamheden zullen door Dar, Daamen en Van Kesteren gedaan worden. Vanuit de gemeente zal voornamelijk monitoring plaatsvinden, en communicatie over de veranderingen. Over de uiteindelijke dienstverlening wordt uw raad geïnformeerd middels een informatienota.			

Activiteit	Realisatie	Investing	Exploitatie
9.4 Geluidhinder bij evenementen en horeca			
Voor de kern Groesbeek is een tijdelijk convenant met de horeca afgesloten. Hierin is een regeling opgenomen voor het meten bij klachten over geluid. Ook bij evenementen kunnen metingen worden verricht. In de andere kernen worden bij klachten ook metingen verricht.			

Wat mag het kosten/ gaat het opbrengen?

De ontwikkeling van de totale lasten en baten van dit programma vindt u in onderstaande tabel. Voor een nadere toelichting op de ontwikkeling van het saldo verwijzen wij naar hoofdstuk 4.

Exploitatie	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016	Raming 2017	Raming 2018
Lasten	0	-8.592	-7.049	-6.989	-6.942	-6.936
Baten	0	4.366	4.001	4.319	4.278	4.278
Totaal programma	0	-4.226	-3.048	-2.670	-2.664	-2.658
Verschil t.o.v. vorig begrotingsjaar			1.178			
Verschil t.o.v. huidig begrotingsjaar				378	384	390

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de lopende investeringen van dit programma.

Beschrijving project	Jaar	Afdeling	Totaal krediet	Bedragen x € 1.000		
				Besteed tot 2014	Besteed in 2014	Restant krediet
Millingen aan de Rijn						
Revitalisering Molenveld	2012	Beleid	744	-62	-652	30
Groesbeek						
Rev.IT: hoofdentree Mies	2009	Beleid	30	-30	-11	-11
Groenblauwe diensten	2012	Beleid	1.266	-62	-94	1.110
Idem, bijdragen	2012	Beleid	1.266	62	88	1.115
Stimulering woningmarkt	2012	Beleid	500	-238	-151	111
Imagocampagne Groesbeek	2012	DIR	150	-82	-86	-18
Idem, bijdragen derden			-	-	35	35
Attractief dorpscentrum	2012	DIR	1.215	-359	-857	-1

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de geplande investeringen van dit programma.

Bedragen x € 1.000

Meerjaren investeringsplan	Bedrag	Bijdrage	Raming 2015	Raming 2016	Raming 2017	Raming 2018
Herinrichting Filosofenbeek	-86	86				
Totaal	-86	86				

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de reserves en voorzieningen die betrekking hebben op dit programma. De ramingen hebben betrekking op de standen per 1 januari van het betreffende jaar.

Bedragen x € 1.000

<i>Reserves en voorzieningen</i>	<i>Raming 2015</i>	<i>Raming 2016</i>
Best.res.egalisatie afvalstoffenheffing	190	0
Egalisatieres.landschapsbeleid	98	98
Best.res.groenblauwe diensten	302	316
Best.res.bovenwijkse voorzieningen	639	639
Res.centrumontwikkeling Millingen	241	241
Totaal reserves	1.470	1.294
Voorz.verwacht verlies grondexploitatie	3.065	3.065
Voorz.onderhoud trafo Wercheren	5	5
Voorz.onderhoud kasteelmuur	1	1
Voorz.onderhoud WACO-glider	20	18
Voorz.onderhoud N.H.kerk	8	8
Voorz.onderhoud aquaduct	6	6
Totaal voorzieningen	3.105	3.103

Programma 4 - Maatschappelijke zaken

Portefeuillehouder: E. Weijers
S. Thijssen
S. Fleuren

**Ambtelijk
verantwoordelijk:**

W. Bodewes
N. Beguin

Algemeen

Programma inhoud

Tot dit programma behoren de beleidsterreinen welzijn (jeugd en jongeren, ouderen, sport, kunst en cultuur), zorg, onderwijs, sociale zaken en maatschappelijke ondersteuning.

Doelstelling

Inwoners, ondernemers en verenigingen doen mee aan en in de samenleving.

Beleidsruimte en kaders

De belangrijkste kaders zijn opgenomen in de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Jeugdwet, de sociale wetgeving, onderwijswetgeving en Wet Publieke Gezondheid.

Gemeentelijke kaders

<i>Beleidsstuk</i>	<i>Jaar</i>	<i>Inhoud</i>
Sociaal maatschappelijke visie, inclusief - Beleidsplan Jeugd - Beleidsplan Wmo	2014	Visie op het sociale domein voor de nieuwe gemeente. Brede welzijnsvisie.
Strategisch Kader Regionaal werkbedrijf	2014	Basis voor de dienstverleningsopdracht van het regionaal werkbedrijf.
Subsidieverordeningen Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek		Moet nog geharmoniseerd worden. Start 2015
Accommodatiebeleid		Moet nog geharmoniseerd worden, Start 2015
Verordening Leerlingenvervoer		Wordt begin 2015 geharmoniseerd, ook aanpassing aan Wet passend onderwijs.
Afstemmingsverordening Participatiewet		Herzien als gevolg van wetswijziging, wordt tevens geharmoniseerd.
Minimabeleid		Harmonisatie in uitvoering, begin 2015 gereed.
Beleid schuldhulpverlening		Wordt geharmoniseerd in 2015.
Verordening kinderopvang		Wordt begin 2015 geharmoniseerd
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs		Begin 2015 geharmoniseerd.
Verordening maatschappelijke ondersteuning (Wmo-verordening)		Verordening met daarnaast een besluit en beleidsregels op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning. Eind 2014 in de raden.
Jeugdverordening		idem
Verordening cliëntenparticipatie		Wordt geharmoniseerd in 2015
Verordeningen rondom re-integratie		Bevoegdheden zijn overgedragen aan de MGR Regionaal werkbedrijf

Ontwikkelingen

1. Leefbaarheid / Welzijn

De gemeenteraden hebben voor het hele sociale domein een Sociaal Maatschappelijke Visie vastgesteld voor de periode 2014-2018. De visie is in een interactief proces met de inwoners van de dorpen van de nieuwe gemeente tot stand gekomen. Doel is iedereen mee te laten doen in vitale en betrokken gemeenschappen. Kerngericht werken staat centraal. Inwoners maken samen met de gemeente en andere partners voor hun kern een 'kernagenda' op waarin zij aangeven wat er in hun dorp moet gebeuren en hoe zij dat willen realiseren. Ieder initiatief heeft een initiator die zorgt voor actie, financiering en uitvoering.

Belangrijk in de visie is het ruimte maken voor én het stimuleren en faciliteren van inwonersinitiatieven. Deze initiatieven moeten bijdragen aan de verbetering van de leefbaarheid en het versterken van de sociale cohesie in de dorpskernen.

De visie gaat ook in op een andere rol van de gemeente. Minder bepalend en meer faciliterend en aansluiten op de samenleving.

2. Onderwijs / educatie

Passend onderwijs

Met ingang van 1 augustus 2014 is de Wet Passend Onderwijs voor het onderwijs ingegaan. Passend onderwijs staat voor het zo goed mogelijk organiseren van de ondersteuning van de leerlingen, bij voorkeur op de reguliere school in de eigen buurt.

Centraal staat dat elk kind in onze gemeente gelijke kansen krijgt om zich te ontwikkelen. We gaan uit van de talenten en competenties van ieder kind. Het doel is dat elke jeugdige een goede plek krijgt in de maatschappij, onder andere door het behalen van de nodige schooldiploma's.

Belangrijk hierbij is dat in samenwerking met de schoolbesturen gezocht wordt naar een goede aansluiting van het passend onderwijs op de gemeentelijke jeugdzorg. We maken afspraken met de schoolbesturen over

- het optimaliseren van de aansluiting tussen de ondersteuning op de school en de ondersteuning in de sociale teams en
- het normaliseren van de hulp (minder snel medicaliseren, zo gewoon mogelijk).

Laaggeletterdheid

Het beleid van de afgelopen jaren wordt in principe voortgezet. Naar aanleiding van gewijzigd rijksbeleid gaan de rijksmiddelen (de rijksmiddelen volwasseneneducatie) vanaf 2015 naar de grootste regiogemeente. In onze regio de gemeente Nijmegen. De gemeente Nijmegen moet in overleg met de regiogemeenten een beleid voor volwasseneneducatie ontwikkelen.

Krimp leerlingenaantal onderwijs

Op het terrein van de onderwijshuisvesting moeten we rekening houden met dalende leerlingenaantallen in het primair en voortgezet onderwijs. De laatste leerlingenprognoses van de gemeenten Groesbeek en Ubbergen dateren van teldatum 1 oktober 2010, respectievelijk 1 oktober 2011. Van de gemeente Millingen is geen leerlingenprognose bekend. Op basis van de oude prognoses kan de leegstand tot 2025 voor het basisonderwijs in de nieuwe gemeente Groesbeek ingeschat worden op ongeveer 15 lokalen. Om de krimp voor de langere termijn goed te kunnen kwantificeren zijn actuele leerlingenprognoses op basis van teldatum 1 oktober 2014 nodig. In het najaar zullen wij een voorstel aan het college voorleggen om nieuwe prognoses te laten opstellen.

3. Jeugdzorg en uitbreiding WMO

Jeugdzorg

Met de verschuiving van de jeugdzorg per 1 januari 2015 naar gemeenten wil het kabinet dat het jeugdzorgstelsel eenvoudiger wordt. De nieuwe Jeugdwet kent 5 uitgangspunten:

- a. Preventie en uitgaan van eigen verantwoordelijkheid en eigen mogelijkheden van jeugdigen en hun ouders, met inzet van hun sociale netwerk;
 - b. De-medicaliseren, ontzorgen en normaliseren door onder meer het opvoedkundig klimaat te versterken in gezinnen, wijken, scholen en in voorzieningen als kinderopvang en peuterspeelzalen;
 - c. Eerder de juiste hulp op maat te bieden om jeugdigen en gezinnen zo snel mogelijk, zo dichtbij mogelijk en zo effectief mogelijk hulp te bieden met aandacht voor de (kosten)effectiviteit van de geboden hulp;
 - d. Integrale hulp aan gezinnen volgens het uitgangspunt één gezin, één plan, één regisseur;
 - e. Meer ruimte voor professionals om de juiste hulp te bieden door vermindering van regeldruk
- Concreet betekent dit dat de gemeente de volgende taken gaat uitvoeren: de jeugdbescherming; de jeugdreclassering; de jeugdzorgPlus (gesloten jeugdzorg); de geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen (jeugd-GGz) en de zorg voor jeugd met een licht verstandelijk beperking (jeugd-LVB).

Wet maatschappelijke ondersteuning

De huidige regelingen AWBZ en Wmo ondergaan een transitie. De AWBZ wordt veel kleiner en omgevormd tot de Wet langdurige zorg. De gemeente wordt vanaf 2015 verantwoordelijk voor een belangrijk deel van de ondersteuning aan mensen, zodat zij zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen en andere mensen kunnen blijven ontmoeten. Tot de nieuwe taken van de gemeente horen: dagbesteding, het kortdurend verblijf, het bijbehorend vervoer, de individuele begeleiding, de inloopvoorziening voor mensen met psychische problemen, het beschermd wonen, het 24-uurs luisterend oor, de cliëntondersteuning, het toezicht houden en mantelzorgondersteuning.

Van de oorspronkelijk geraamde besparingen op de (individuele) Wmo voorzieningen is een bedrag van € 451.000 in 2015 niet haalbaar. De belangrijkste oorzaken daarvoor zijn:

- invoering van wijzigingen in Hulp bij het Huishouden wordt pas mogelijk in 2016 vanwege contracten met aanbieders (waarvan verlenging nagenoeg is afgerond).
- het versneld herindiceren van de huidige cliënten Hulp bij het Huishouden vraagt een aanzienlijke investering in extra menskracht waardoor de netto opbrengst zeer beperkt is.
- bij een wezenlijke verandering in de indicatie als gevolg van beleidswijzigingen wordt aan cliënten een overgangstermijn (gewenningsperiode) geboden van 6 maanden.

In deze begroting hebben we hiervoor een stelpost opgenomen.

Sociale teams in de kernen

Voor de nieuwe taken willen we onze inwoners goede ondersteuning bieden. De taakuitbreiding voor de gemeente op de domeinen jeugd, zorg en werk worden echter gekoppeld aan forse bezuinigingen. Wij moeten daarom alle extra kansen die ons ter beschikking staan zien te benutten. Dat wil zeggen de kracht van burgers beter gebruiken en bundelen, en een integrale aanpak in de wijken en kernen zoeken. De oplossing ligt in sociale teams.

Er zijn vier sociale teams ingericht. Elk team levert maatschappelijk werk, opbouwwerk, wijkverpleging, kan Wmo-taken afhandelen, heeft kennis van jeugdzorg en van mensen met een beperking.

Doelmatige en doeltreffende dienstverlening betekent problemen of knelpunten vroeg signaleren, een mentaliteitsomgeving is hierbij noodzakelijk. Zoveel mogelijk oplossen met eigen kracht en inzet van het sociale netwerk. Het betekent hulp en ondersteuning snel en adequaat inzetten, en problemen niet langer geïsoleerd en fragmentarisch oppakken, maar juist integraal, over meerdere leefdomeinen en met oog voor het 'gezinssysteem'. Zo'n aanpak voorkomt de inzet van zwaardere en meer gespecialiseerde hulp en ondersteuning.

4. Werk en inkomen

Participatiewet, verbreding doelgroep begeleiding naar werk

Op 1 januari 2015 wordt ook de Participatiewet ingevoerd. Dit betekent dat de gemeente, naast de bestaande kandidaten, ook verantwoordelijk wordt voor het aan het werk helpen van kandidaten met een arbeidsbeperking. Het gaat om kandidaten die in het verleden een Wajong uitkering of een plek in de Sociale Werkplaats hebben gekregen. Het Regionaal Werkbedrijf wordt ingericht om dit alles uit te gaan voeren. Hierbij worden ook al de eerste stappen gezet om onze regionale sociale werkvoorziening "BREED" te integreren in het werkbedrijf. Het werkbedrijf gaat dus de gemeentelijke taak op het gebied van re-integratie voor alle kandidaten met een arbeidsperspectief uitvoeren.

Niet alle kandidaten hebben arbeidsperspectief. De gemeente zet daarom ook in op (verplichte) tegenprestatie voor participatiekandidaten (mensen zonder kansen op de arbeidsmarkt), omdat we het belangrijk vinden dat mensen met weinig kansen op de arbeidsmarkt toch meedoen aan de samenleving. De uitvoering hiervan blijft de gemeente vooralsnog zelf doen.

Afschaffing landelijke regelingen voor chronisch zieken en gehandicapten

Ook een aantal kleinere regelingen wijzigen. Zo heeft het kabinet besloten om de regelingen Wtcg (Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten) en CER (regeling Compensatie eigen risico) in 2014 af te schaffen.

Gemeenten ontvangen deze middelen met wederom een bezuiniging en moeten daarvoor een alternatieve compensatieregeling maken. Deze ontwikkeling wordt betrokken bij het ontwerpen van het nieuwe minimabeleid van deze gemeente.

5. Gezondheidszorg / Sport

Gezondheid

Mensen met een gezonde leefstijl zijn over het algemeen gelukkiger en vitaler. Een gezonde leefstijl kent meerdere facetten. Daar blijven we op inzetten. Bijvoorbeeld zowel op sport als bewegen en een gezond voedingspatroon.

Op sportgebied blijven we inzetten op het stimuleren van aangepaste (top) sport in samenwerking met verenigingen, sportbonden en instellingen.

6. Kunst en Cultuur

Hieronder vallen de musea, bibliotheken, de muziekverenigingen en fanfares, de lokale omroepen, het stimuleren van kunst en cultuur.

7. Harmonisatie van beleid

In 2015 wordt gestart met de harmonisatie van beleidsvelden die niet al in voorbereiding op de herindeling naar de nieuwe gemeente zijn geharmoniseerd: Met name het Subsidiebeleid, Accommodatiebeleid en het Gezondheidsbeleid. Tot het moment dat deze beleidsvelden zijn geharmoniseerd gelden de verordeningen van de 'oude' gemeenten Millingen aan de Rijn, Groesbeek en Ubbergen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Onderstaand vindt u een overzicht van de activiteiten die wij binnen dit programma gaan uitvoeren.

Maatschappelijk effect (ambitie)

1. Leefbaarheid / Welzijn

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
1.1 Ondersteunen en faciliteren van lokale sociale netwerken			
Faciliteren van totstandkoming van visies en plannen voor de kernen, onder andere de kernagenda's zoals bedoeld in de Sociaal Maatschappelijke visie (SMV).			

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
1.2 Ondersteunen en faciliteren van bewonersinitiatieven.			
Stimuleren van initiatieven op kernniveau die zich richten op het vergroten van de zelfstandigheid, zelfredzaamheid en het welbevinden van inwoners. O.a. door het stimuleren van initiatieven op het gebied van ontmoeten en educatie en faciliteren van initiatieven die zich richten op multifunctioneel gebruik van accommodaties in de gemeente. Extra aandacht voor initiatieven die de sociale cohesie en leefbaarheid in dorpskernen bevorderen.			
Voldoende voorzieningen en speel- en ontmoetingsplekken voor jeugd en jongeren door deze op initiatief en in samenwerking met inwoners o.a. te integreren in de huidige en nog te ontwikkelen groene leefruimtes in de dorpen.			

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
1.3 Gemeenschapsvoorzieningen			
We streven naar verdere verzelfstandiging en concentratie van gemeenschapsvoorzieningen. Bij een aantal voorzieningen is dit al gerealiseerd. Bij anderen niet of is de bestuursstructuur nog niet op orde. Zolang dit nog niet is gebeurd, blijft gemeentelijke ondersteuning noodzakelijk.			

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
1.4 Activiteiten gericht op jeugd			
Er is in de drie afzonderlijke gemeenten op verschillende manieren aandacht geweest voor jeugdigen. De kern hiervan is het in gesprek blijven met zowel de jongeren, de buurtbewoners en betrokken bedrijven en organisaties. In 2015 willen we deze aanpak voortzetten en nog meer de regie bij de inwoners leggen.			

2. Onderwijs / Educatie

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
2.1. Passend onderwijs	2015	n.v.t.	n.v.t.
Maken van afspraken met de samenwerkingsverbanden onderwijs (via het "Op Overeenstemming Gericht Overleg", OOGO) over de aansluiting van de ondersteuning op school op de gemeentelijke zorg. Ook maken we afspraken over het verminderen van inzetten van dure zorg en het bieden van passend onderwijs voor iedereen (tegengaan thuiszitters).			

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
2.2 Onderwijshuisvesting	2016	nvt	nvt
In de nieuwe gemeente zal met name aandacht besteed moeten worden aan de consequenties van de daling van het aantal leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs voor de onderwijshuisvesting. De gemeente zal zich hierover een beeld moeten vormen en het gesprek moeten aangaan met de schoolbesturen.			

<i>Activiteit</i>	<i>Realisatie</i>	<i>Investering</i>	<i>Exploitatie</i>
2.3. Harmonisatie peuterspeelzaalwerk met kinderopvang	2016	n.v.t.	
Het kabinet heeft een wetswijziging aangekondigd waarbij de financiering en de wetgeving rondom peuterspeelzalen met de kinderopvang wordt gecombineerd. We bekijken hoe we invulling gaan geven aan deze wijziging.			

3. Jeugdzorg en Wmo

<i>Activiteit</i>	<i>Realisatie</i>	<i>Investering</i>	<i>Exploitatie</i>
3.1 In lokaal en regionaal verband uitwerken van de transformatie Jeugdzorg en Wmo2015.			
Het verder uitwerken, kantelen en innoveren van het ondersteuning- en zorgaanbod door en met samenwerkende partijen, onder regie van de gemeente. Voor de nieuwe taken zijn er contracten voor de duur van één jaar aangegaan. In 2015 starten we dus met een nieuwe aanbestedingsronde. We proberen de zelfredzaamheid te vergroten waardoor de zorgconsumptie vermindert. Mantelzorgbeleid opstellen én handen en voeten geven samen met MUG-mantelzorgsteunpunten. Cliëntparticipatie (waaronder huidige Wmo-raden) vormgeven. Adequate monitoring en kwaliteitsmeting opzetten (Op 1 januari 2015 is slechts het minimale beschikbaar). Samenwerking met zorgverzekeraars, huisartsen etc verstevigen. Intensieve communicatie met o.a. inwoners en instellingen/aanbieders over alle wijzigingen en het bewerkstelligen van een cultuuromslag Transformatie Hulp bij het huishouden uitwerken. Door aflopende contracten per 1 juni kan vanaf dan een transformatie in gang gezet worden. Dit wordt in regionaal verband uitgewerkt.			

<i>Activiteit</i>	<i>Realisatie</i>	<i>Investering</i>	<i>Exploitatie</i>
3.2 Lokale Toegangspoort en regionale afstemming			
De lokale toegangspoort is in 2015 nog volop in ontwikkeling. De hoofdstructuur staat, maar er is nog veel werk te doen. De samenwerking tussen ketenpartners, werkprocessen en de monitoring moeten nog verder uitgewerkt worden. Dit is een leerproces, waar voldoende ruimte, tijd en aandacht voor moet zijn. Communicatie speelt een belangrijke rol in dit proces. Voor ketenpartners, maar ook voor inwoners en andere partijen. Er is een Regionaal Ondersteuningsbureau (ROB) ontwikkeld. Kerntaken zijn de inkoop van de regionale Jeugdzorg en Wmo, de inrichting van hulplijnen om de lokale sociale teams te ondersteunen en het regionaal monitoren. Regionaal wordt nu nog samengewerkt in een projectorganisatie. Uiteindelijk zal een goede structurele basis gevonden moeten worden voor de bovenlokale taken.			

<i>Activiteit</i>	<i>Realisatie</i>	<i>Investering</i>	<i>Exploitatie</i>
3.3 Uitvoeringsplan Wmo-deel aan de hand van de SMV opstellen			
Speerpunten en de doelen uit de sociaal maatschappelijke visie (SMV) omzetten/ concretiseren in een uitvoeringsplan.			

<i>Activiteit</i>	<i>Realisatie</i>	<i>Investering</i>	<i>Exploitatie</i>
3.4 Uitwerking vraagstukken als gevolg invoering Jeugdwet			
Per 01-01-2015 is de Jeugdwet van kracht. In 2013 en 2014 zijn we al bezig geweest met de visie, uitgangspunten en het inrichten van werkprocessen. In 2015 zullen we hiermee doorgaan en naast een transitie ook een transformatie van de jeugdzorg bewerkstelligen. Jeugdigen en opvoeders wordt zorgcontinuïteit geboden en er is een dekkend aanbod van jeugdzorg. Dit doen we door onder andere: verdere inrichting van het contractmanagement en de monitoring, verfijning van afspraken met de uitvoerende organisatie over de transformatie van de zorg, versterking van preventie voor jeugdigen en opvoeders zodat zwaardere zorg voorkomen kan worden.			

4. Werk en Inkomen

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
4.1 Participatiewet, Regionaal Werkbedrijf, Nieuw Werk, Participatie-aanpak			
- Doelstelling Participatiewet is: zoveel mogelijk mensen doen mee. Per 1 januari 2015 hebben we de re-integratie ondergebracht in het Regionale Werkbedrijf. We maken afspraken met dit werkbedrijf over de te leveren dienstverlening. Deze gemeente investeert ook in 2015 in de re-integratie van bijstandsgerechtigden door naast het participatiebudget aanvullende middelen in te zetten. We maximaliseren zo de kansen van onze kandidaten om betaald werk te vinden en uit te stromen uit de uitkering. Op deze manier leiden de investeringen tot besparingen op de gemeentelijke uitkeringslasten. - Wij stimuleren het Regionaal Werkbedrijf de MUG-aanpak van "Nieuw Werk" over te nemen omdat wij dit beschouwen als een goed functionerende (bewezen) werkwijze om ondernemers te koppelen aan werkzoekenden. - In 2015 gaan wij verder met de participatie-aanpak (als uitwerking van de landelijke tegenprestatie). Deze aanpak is erop gericht dat het voor alle mensen goed is om zoveel mogelijk mee te doen in de samenleving. Met de aanpak stimuleren we kandidaten 8 uur per week aan de slag te gaan als vrijwilliger en ondersteunen hen hierbij.			

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
4.2 Minimabeleid; implementatie en uitvoering nieuw minimabeleid			
- De nieuwe minimaregeling in 2015 e.v. is de uitkomst van de evaluatie ten aanzien van de minimaregelingen van de afzonderlijke MUG-gemeenten. Uitgangspunten van de nieuwe minimaregeling zijn: het bereik van de regeling vergroten door een gebruiksvriendelijke regeling, een effectieve communicatie naar de doelgroep en goed aansluiten bij de behoeften van de doelgroep. - In verband met het afschaffen van de landelijke Wtcg en CER gaan wij de collectieve aanvullende ziektekostenregeling (CAZ) van de gemeente uitbreiden. De inkomensvoorwaarden zijn verruimd naar 120% van de bijstandsnorm. Daarnaast kan men kiezen voor een pakket met een uitgebreide dekking, gericht op zorgkosten van chronisch zieken en gehandicapten.			

5. Gezondheidszorg / Sport

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
5.1 Stimuleren van een gezonde leefstijl van alle inwoners			
We zetten onder andere in op het: - Stimuleren en faciliteren van vernieuwend lokaal beweegaanbod zonder drempels (zoals bijvoorbeeld een lidmaatschap) waar men flexibel kan sporten. Ook gericht op bewegen en ontmoeten, niet alleen op sporten. - Stimuleren en faciliteren van samenwerking tussen sportverenigingen en verbreding maatschappelijk belang - Voortzetten van combinatiefuncties en buurtsportcoaches (breed inzetten, ook faciliteren lokale initiatieven). - Terugdringen van het alcoholmisbruik We proberen inwoners te verleiden tot een gezonde leefstijl door korte acties te initiëren en/of te faciliteren. Extra aandacht voor niet verenigingsgebonden beweging, zoals ommetjes in de buurt en de sportieve recreatie (naast de recreatiesport).			

<i>Activiteit</i>	<i>Realisatie</i>	<i>Investering</i>	<i>Exploitatie</i>
5.2 Voortzetten combinatiefuncties, buurtsportcoaches			
Combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches zetten zich breed in op het gebied van bewegen en cultuur. Ze stimuleren en faciliteren lokale initiatieven en verbinden partijen. Voortzetten schoolsport.			

<i>Activiteit</i>	<i>Realisatie</i>	<i>Investering</i>	<i>Exploitatie</i>
5.3 Stimuleren en faciliteren van vernieuwend lokaal sportaanbod			
Het stimuleren en faciliteren van vernieuwend lokaal sportaanbod zonder drempels (lidmaatschap) waar men flexibel kan sporten. Gericht op bewegen en ontmoeten. Bewegen is meer dan sport alleen. - De gemeenten Nijmegen, Wijchen en Groesbeek organiseren in 2016 de Special Olympics Nationale Spelen. De Special Olympics Nationale Spelen is een sportfestijn van 3 dagen voor mensen met een verstandelijke handicap, een cognitieve achterstand of ontwikkelingsbeperking dat elke 2 jaar wordt gehouden.			

<i>Activiteit</i>	<i>Realisatie</i>	<i>Investering</i>	<i>Exploitatie</i>
5.4 Stimuleren samenwerking en verbreding sportverenigingen			
Sportverenigingen stimuleren om zich maatschappelijk breder in te zetten (andere doelgroepen, ander aanbod) en intensief samen te werken.			

<i>Activiteit</i>	<i>Realisatie</i>	<i>Investering</i>	<i>Exploitatie</i>
5.5 Voortzetten alcoholmatigingsbeleid			
Voortzetten huidig alcoholmatigingsbeleid (Durf Nu project) in regionaal verband. Combinatie preventie en handhaving bevorderen.			

6. Kunst en Cultuur

<i>6. Activiteit</i>	<i>Realisatie</i>	<i>Investering</i>	<i>Exploitatie</i>
6.1 Harmoniseren bibliotheken			
Bij de harmonisatie wordt de reeds in gang gezette ontwikkeling naar een nieuw bibliotheekprofiel voortgezet. In de voormalige gemeente Groesbeek is er nog een zelfstandige bibliotheek. De voormalige gemeenten Ubbergen en Millingen aan de Rijn zijn onderdeel van de OBGZ (Openbare bibliotheek Gelderland Zuid). Bibliotheken gaan aansluiten bij scholen en andere lokale (gemeenschappelijke) voorzieningen.			

7. Harmonisatie van Beleid

<i>Activiteit</i>	<i>Realisatie</i>	<i>Investering</i>	<i>Exploitatie</i>
7.1 Subsidie- tarieven en accommodatiebeleid harmoniseren	2016		
Harmoniseren accommodatiebeleid en efficiënte inzet van maatschappelijk vastgoed op het gebied van sport, onderwijs en welzijn inclusief de vertaling daarvan in het subsidiebeleid.			

<i>Activiteit</i>	<i>Realisatie</i>	<i>Investering</i>	<i>Exploitatie</i>
7.2 Reductieplan onderwijs	2015		
Het in samenwerking met de schoolbesturen opstellen van een reductieplan voor het onderwijs dat anticipeert op de leegstand vanwege een verwachte krimp van het leerlingenaantal.			

Activiteit	Realisatie	Investering	Exploitatie
7.3 Kunst en cultuur	2015		
Op het terrein van kunst en cultuur zijn in de afgelopen jaren diverse activiteiten ontplooid. In 2015 gaan we het beleid van de MUG-gemeenten harmoniseren. De subsidieverstrekking wordt bij de harmonisering van het gehele subsidiebeleid meegenomen.			

Wat mag het kosten/ gaat het opbrengen?

De ontwikkeling van de totale lasten en baten van dit programma vindt u in onderstaande tabel. Voor een nadere toelichting op de ontwikkeling van het saldo verwijzen wij naar hoofdstuk 4.

Bedragen x € 1.000						
Exploitatie	Rekening 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016	Raming 2017	Raming 2018
Lasten	0	-45.096	-52.293	-51.352	-50.536	-50.160
Baten	0	17.682	10.785	10.785	10.785	10.785
Totaal programma	0	-27.414	-41.508	-40.567	-39.752	-39.376
Verschil t.o.v. vorig begrotingsjaar			-14.094			
Verschil t.o.v. huidig begrotingsjaar				942	1.757	2.133

.In de volgende tabel vindt u een overzicht van de lopende investeringen van dit programma.

Bedragen x € 1.000						
Beschrijving project	Jaar	Afdeling	Totaal krediet	Besteed tot 2014	Besteed in 2014	Restant krediet
Millingen aan de Rijn						
Renovatie sportpark De Hove	2009	OPR	568	-390	-139	39
De Hove: bestrating en beregening	2010	OPR	89	-92	-	-3
De Hove: nieuwbouw kleedaccomodaties	2013	OPR	1.800	-550	-1.250	-
idem, subsidie prov Gelderland		OPR	600	549	-	-51
Kulturhus: uitvoering	2013	DIR	1.063	-363	-723	-23
Energiebesp. maatreg. Kulturhus-Bijenkorf	2013	DIR	103	-46	-65	-8
Ubbergen						
Kulturhus Leuth	2012	Beleid	3.226	-1.106	-2.014	106
Groesbeek						
Vossenhol: vervangende nieuwbouw	2012	Beleid	1.100	-	-990	110
Achilles: kleedkameraccomodaties	2010	Beleid	332	-262	-47	23
Stimulering werkgelegenheid	2013	DIR	500	-179	-242	79
Verv. div. installaties De Lubert	2014	OPR	250	-	-	250
Huisvesting fanfare: klimaatbeheersing	2013	OPR	30	-36	-	-6
Voorzieningenhart Op de Heuvel	2011	DIR	1.872	-2.037	-227	-392

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de reserves en voorzieningen die betrekking hebben op dit programma. De ramingen hebben betrekking op de standen per 1 januari van het betreffende jaar.

Bedragen x € 1.000		
<i>Reserves en voorzieningen</i>	<i>Raming 2015</i>	<i>Raming 2016</i>
Reserve WMO	511	0
Best.res.aankoop kunstwerken	84	84
Res.dekking expl.tekorten Kulturhus Millingen	355	355
Res.onderhoud gymzalen	0	36
Totaal reserves	950	475
Voorz.onderhoud sporthal De Duffelt	106	106
Voorz.onderhoud Den Ienloop	0	20
Voorz.onderhoud Dispel/Til	10	10
Voorz.onderhoud Heuvelland	33	33
Voorz.onderhoud Biga	46	46
Voorz.onderhoud De Lubert	49	49
Voorz.onderhoud De Mallemolen	272	272
Voorz.onderhoud Kloosterstraat 7-9	80	80
Voorz.BTW leerlingenvervoer	80	80
Voorz.De Ubburch	140	158
Totaal voorzieningen	816	854

3.3. Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

Portefeuillehouder: S. Fleuren

Ambtelijk
verantwoordelijk:

D. Pricken

Algemeen

Inhoud

Binnen de begroting bestaat onderscheid tussen algemene en specifieke dekkingsmiddelen. De algemene dekkingsmiddelen zijn dekkingsmiddelen die vrij aan te wenden zijn. De besteding van deze middelen is op voorhand niet gebonden aan een bepaald programma of doel, maar wordt ingezet ter dekking van de tekorten op de programma's. De algemene dekkingsmiddelen worden in de begroting afzonderlijk (buiten de programma's) zichtbaar gemaakt. Specifieke dekkingsmiddelen zijn de middelen die direct samenhangen met een bepaald programma. Dat kunnen inkomsten zijn van het Rijk met een specifiek bestedingsdoel (bijvoorbeeld voor de uitvoering van de Wet werk en bijstand in Programma 4), de opbrengsten uit verkoop van gronden (de grondexploitatie in Programma 3) en opbrengsten uit verleende diensten, zoals het verstrekken van een paspoort (de leges in Programma 1). Ook de rioolheffing en de afvalstoffenheffing zijn specifieke dekkingsmiddelen. De specifieke dekkingsmiddelen beïnvloeden het (exploitatie)resultaat van een programma rechtstreeks en worden er dan ook rechtstreeks aan toegerekend.

In dit deel van de begroting geven we een toelichting op de algemene dekkingsmiddelen.

Doelstelling

Wij willen een financieel gezonde gemeente voor nu en in de toekomst zijn. Dit betekent dat wij een verantwoord financieel beleid voeren met sluitende begrotingen, waarbinnen ruimte wordt gemaakt voor noodzakelijke en gewenste veranderingen van beleid en het opvangen van onvoorziene omstandigheden. Wij maken voortdurend een afweging tussen onze bestuurlijke ambities en de daarvoor beschikbare middelen.

Beleidsruimte en kaders

De beleidsruimte betreffende "Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien" is beperkt. De belangrijkste regelgeving is opgenomen in de Gemeentewet, het Besluit begroting en verantwoording (het BBV), de Wet Financiering Decentrale Overheden (Fido) en de Wet Waardering Onroerende Zaken (Woz).

In het BBV is in artikel 8 het volgende opgenomen:

1. Het programmaplan bevat (..) het overzicht van algemene dekkingsmiddelen en het bedrag voor onvoorzien;
(..)
5. Het overzicht algemene dekkingsmiddelen bevat ten minste:
 - a. lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;
 - b. algemene uitkeringen;
 - c. dividend;
 - d. saldo van de financieringsfunctie;
 - e. overige algemene dekkingsmiddelen.
6. Het bedrag voor onvoorzien wordt geraamd voor de begroting in zijn geheel of per programma.

De gemeenteraad kan in de verordening art 212 GW aanvullende regels formuleren (zie ook hierna). De gemeenteraad zou bijvoorbeeld kunnen bepalen dat de post onvoorzien alleen gebruikt mag worden voor eenmalige lasten en niet voor structurele lasten. De gemeenteraad van Groesbeek heeft tot nu toe geen specifieke bepalingen opgenomen ten aanzien van de post onvoorzien.

Gemeentelijke kaders

<i>Beleidsstuk</i>	<i>Jaar</i>	<i>Inhoud</i>
Financiële Verordening Groesbeek 2015 (art.212 GW)	2015	Financiële regelgeving, vastgesteld door de gemeenteraad.
Controleverordening Groesbeek 2015 (art. 213 GW)	2015	Verordening voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente.
Nota reserves en voorzieningen	2015	Beleid met betrekking tot de reserves en voorzieningen.
Nota rentebeleid	2015	Beleid met betrekking tot de rente.
Financieringsstatuut	2015	Regels met betrekking tot de geldstromen van en naar de gemeente.
Verordeningen Belastingen	2015	Diverse verordeningen met afspraken over: Onroerende zaakbelasting, Afvalstoffenheffing, Marktgelden, Rioolheffing, Toeristenbelasting, Forensenbelasting, Baatbelasting, Lijkbezorgingsrechten en leges.

Wat mag het kosten/ gaat het opbrengen?

In de onderstaande tabel vindt u een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen.

Tabel: Algemene dekkingsmiddelen

bedragen x € 1.000

<i>Exploitatie</i>	<i>Rekening 2013</i>	<i>Raming 2014</i>	Raming 2015	<i>Raming 2016</i>	<i>Raming 2017</i>	<i>Raming 2018</i>
Lokale heffingen						
- Baatbelasting	0	0	1	1	1	1
- Forensenbelasting	0	0	12	13	13	13
- OZB	0	0	4.784	4.784	4.784	4.784
- Toeristenbelasting	0	0	215	218	220	220
- Uitvoeringskosten	0	0	-441	-433	-426	-418
	0	0	4.572	4.582	4.592	4.600
Algemene uitkering						
- Uitkering	0	0	31.529	29.696	29.593	29.380
- Uitvoeringskosten	0	0	-21	-21	-21	-21
	0	0	31.509	29.676	29.572	29.360
Integratie uitkering SD						
- Uitkering	0	0	17.857	17.619	16.930	16.634
	0	0	17.857	17.619	16.930	16.634
Dividend						
- Kosten	0	0	-12	-12	-12	-8
- Opbrengsten	0	0	143	143	143	143
	0	0	132	132	132	135
Saldo financ.functie	0	0	2.386	2.599	2.587	2.573
Stelposten	0	0	-62	-102	-102	-102
Overigen	0	0	537	610	823	982
Totaal Algemene dekkingsmiddelen			56.931	55.116	54.534	54.182
Mutaties op reserves						
- Toevoeging aan reserves	0	0	-4.532	-2.703	-2.674	-2.666
- Onttrekking aan reserves	0	0	4.990	1.764	1.764	1.764
	0	0	458	-939	-909	-901
Totaal			57.389	54.177	53.625	53.281

Lokale heffingen

Onder de lokale heffingen worden de Onroerendzaakbelasting, de Toeristenbelasting, de Baatbelasting en de Forensenbelasting begrepen. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de paragraaf "Lokale heffingen".

Om de ontwikkeling van de opbrengsten goed zichtbaar te maken, zijn de uitvoeringskosten in het overzicht apart zichtbaar gemaakt.

Algemene uitkering

De belangrijkste inkomstenbron van de gemeente bestaat uit de uitkering die wij uit het gemeentefonds ontvangen. De raming van de algemene uitkering is gebaseerd op de septembercirculaire 2014.

In de jaren 2015 tot en met 2018 ontvangen wij vanwege de herindeling een frictiekostenvergoeding van het rijk van in totaal afgerond € 7.850.000, als volgt verdeeld over de jaren:

2015: 3.140.000 (40%)

2016: 1.570.000 (20%)

2017: 1.570.000 (20%)

2018: 1.570.000 (20%)

Deze geraamde bedragen zijn afhankelijk van het verloop van de algemene uitkering uit het gemeentefonds en kunnen dus de komende jaren nog wijzigen door het rijksbeleid.

Integratie-uitkering sociaal domein

Voor de uitvoering van de gedecentraliseerde taken in het kader van de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, ontvangt de gemeente middelen via het gemeentefonds. In de oorspronkelijke plannen van het kabinet werden deze middelen ondergebracht in een deelfonds sociaal domein, met daarin verbonden stringente bestedingsvoorwaarden. Inmiddels heeft het kabinet met het oog op de te realiseren doelstellingen van de decentralisaties, besloten af te zien van een sociaal deelfonds, en worden de middelen met ingang van 2015 via een integratie-uitkering binnen het gemeentefonds aan de gemeenten verstrekt. Het vervallen van de bestedingsvoorwaarde betekent dat de middelen behorend bij de nieuwe taken geheel vrij te besteden zijn voor de gemeente. Het kabinet wil de middelen vanaf 2018 via de algemene uitkering verstrekken.

Dividend

Het geraamde dividend betreft de dividenduitkering van de NV Bank voor Nederlandse Gemeenten.

Saldo Financieringsfunctie

Onder "Saldo financieringsfunctie" wordt het saldo verstaan van de kosten en opbrengsten die samenhangen met de uitgezette en opgenomen gelden plus de renteopbrengsten die voortvloeien uit het inzetten van eigen financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen).

Stelposten

Onvoorziene uitgaven

De post onvoorziene uitgaven wordt voorgeschreven door het BBV en bedraagt jaarlijks € 100.000. Deze stelpost is bedoeld om onvoorziene uitgaven gedurende het begrotingsjaar op te vangen. Aanwending van deze middelen vereist een raadsbesluit.

Niet gerealiseerde bezuiniging

In de Perspectiefnota 2015 is onder meer uitgegaan van een bezuiniging van € 39.000 op de griffie. Deze bezuiniging is in deze begroting niet gehaald.

Overigen

Grondzaken

Specifiek betreft dit het saldo van de baten en lasten die verband houden met de verkoop en het beheer van gemeentelijke gronden, welke niet toerekenbaar zijn aan een specifiek programma, zogenaamde "eigendommen niet voor openbare dienst bestemd". Het BBV schrijft voor dat deze kosten worden opgenomen onder de algemene dekkingsmiddelen.

Saldo kostenplaatsen

De kostenverdeelstaat betreft een doorbelasting van de salariskosten van boventallig personeel en frictiekosten van het gemeentehuis in Ubbergen. Deze kosten worden gedekt door een bijdrage uit de algemene reserve (frictievergoeding).

Hulpkostenplaats kapitaallasten is een onderdeel van het saldo financieringsfunctie, maar wordt op een andere plek in onze begroting verantwoord.

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de geraamde stelposten en overige kosten.

Tabel: Stelposten/Overigen

Bedragen x € 1.000

<i>Exploitatie</i>	<i>Raming 2015</i>	<i>Raming 2016</i>	<i>Raming 2017</i>	<i>Raming 2018</i>
Stelposten				
- Urentoerekening	-1	-1	-1	-1
- Onvoorziene uitgaven	-100	-100	-100	-100
- Loonontwikkelingen	0	-40	-40	-40
- Niet gerealiseerde bezuiniging	39	39	39	39
	-62	-102	-102	-102
Overigen				
Grondzaken				
- Urentoerekening	-168	-168	-168	-168
- Uitvoeringskosten	-12	-12	-12	-12
- Baten verkoop en beheer	77	77	77	77
	-103	-103	-103	-103
Saldo kostenplaatsen				
- Kostenverdeelstaat	-269	-223	-221	-179
- Hulpkostenplaats kapitaallasten	910	936	1148	1264
	641	713	927	1085
Totaal	476	508	722	880

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de reserves en voorzieningen die betrekking hebben op dit programma. De ramingen hebben betrekking op de standen per 1 januari van het betreffende jaar.

Bedragen x € 1.000

<i>Reserves en voorzieningen</i>	<i>Raming 2015</i>	<i>Raming 2016</i>
Algemene reserve	3.280	4.342
Algemene reserve beklemd	17.629	17.629
Best.res.kapitaallasten	15.733	15.305
Best.lopende projecten	2.239	2.239
Best.res.structuurversterkende maatr.	486	486
Totaal reserves	39.367	40.001
Voorz.dubieuze debiteuren	201	201
Totaal voorzieningen	201	201

3.4. Paragrafen

Lokale heffingen

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), bevat de paragraaf betreffende de lokale heffing ten minsten:

- de geraamde inkomsten;
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid;
- een aanduiding van de lokale lastendruk;

Geraamde inkomsten

Onderstaand een overzicht van de geraamde belastinginkomsten voor de jaren 2014 en 2015 en de gerealiseerde inkomsten 2013. Per verordening/ belastingsoort zijn de inkomsten afzonderlijk vermeld. De bedragen voor 2013 en 2014 zijn een optelsom van de bedragen in de afzonderlijke begrotingen en jaarrekeningen van de MUG-gemeenten, gebaseerd op de oude tarieven en volume-aantallen.

*bedragen x €
1.000*

Tabel: Geraamde belastinginkomsten

<i>Exploitatie</i>	<i>Rekening 2013</i>	<i>Begroting 2014</i>	Begroting 2015	<i>Vershil Begroting- Begroting</i>
Legesverordening	1.092	1.028	1.004	-24
Verordening marktgelden				
- Marktgelden	22	25	25	0
Verordening afvalstoffenheffing				
- Afvalstoffenheffing	2.165	2.092	2.226	134
- Huisvuilzakken	311	280	280	0
Verordening rioolheffing				
- Rioolheffing	2.975	3.154	3.154	0
Verordening Grafrechten				
- Grafrechten	65	45	45	0
Verordening OZB				
- Onroerendezaakbelasting	5.402	5.457	4.793	-664
Verordening Forensenbelasting				
- Forensenbelasting	13	12	12	0
Verordening Hondenbelasting				
- Hondenbelasting	82	85	0	-85
Verordening Toeristenbelasting				
- Toeristenbelasting	253	241	215	-26
Totaal geraamde belastinginkomsten	12.380	12.419	11.754	-665

Ten opzichte van de raming in 2014 (3 gemeenten) is de raming van de totale opbrengsten in 2015, per saldo € 665.000 lager.

De belangrijkste verschillen zijn: OZB-opbrengsten € 664.000 lager, de afvalstoffenheffing € 134.000 hoger, de hondenbelasting is € 85.000 lager. Per belastingsoort wordt hier nader ingegaan op ontwikkelingen en de voorgenomen wijzigingen van de tarieven voor 2015.

Uitvoering heffing en invordering

De uitvoering van de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (wet WOZ) is in het kader van een groter samenwerkingsverband uitbesteed aan Munitax ondergebracht bij de gemeente Beuningen. Dit betekent dat de Munitax voor de burgers en bedrijven het aanspreekpunt is voor de vaststelling van de waarde op grond van de Wet WOZ, het opleggen van de belastingaanslagen en de - dwang- invorderingen. De gemeente Groesbeek blijft feitelijk verantwoordelijk voor een juiste en tijdige uitvoering van deze taken. De uitvoeringskosten worden door de gemeente Beuningen aan Groesbeek doorberekend.

Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Vooraf: In de door de Stuurgroep Herindeling vastgestelde Perspectiefnota 2015 is het beleid ten aanzien van de lokale heffingen voor de komende jaren vastgesteld. De legesverordening voor 2015 is op 2 januari 2015 door de raad vastgesteld. Daarmee zijn de legesverordeningen van de voormalige gemeenten Groesbeek, Ubbergen en Millingen aan de Rijn geharmoniseerd. Bij het opstellen van de ramingen voor 2015, en meerjarig, is van dit financiële kader uitgegaan.

Leges

Op basis van de legesverordening worden de rechten geheven van degenen die gebruik maken van de diensten, beschikbaar gesteld door het gemeentebestuur. De Tarieventabel bij de verordening is conform het VNG-model ingedeeld in drie titels zijnde:

Titel 1 Algemene dienstverlening;

Titel 2 Dienstverlening vallende onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunningen;

Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijnen.

In artikel 229b van de Gemeentewet is bepaald dat de tarieven zodanig dienen te zijn vastgesteld dat de geraamde baten van de rechten niet uitgaan boven de geraamde lasten ter zake. De vastgestelde Legesverordening 2015 voldoet aan dit criterium van kostendekkendheid. Voor de rijbewijzen en paspoorten zijn door het Ministerie normen en/of maximum tarieven vastgesteld. In de legesverordening worden deze maximumtarieven gehanteerd. De legestarieven welke zijn gebaseerd op het uurtarief van de vakafdelingen en de geraamde tijdsbesteding zijn berekend op basis van de uurtarieven van 2015. De overige tarieven in de legesverordening zijn – los van overige wijzigingen van de legesverordening - verhoogd met een inflatiecorrectie van 1,25%.

Marktgelden

Deze rechten worden geheven op grond van de marktgeldverordeningen van de voormalige gemeenten Groesbeek en Millingen aan de Rijn. De basistarieven van 2014 worden in 2015 voortgezet. Het dekkingspercentage, inclusief de inkomsten uit staangelden, bedraagt 63%. Het gevolg is een tekort op de exploitatie van € 14.396 voor 2015. Kostendekkende tarieven voor de dekking van het tekort op de exploitatie van de markt worden niet haalbaar geacht.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing wordt geheven op grond van artikel 15.33 van de Wet milieubeheer. Belastingplichtig is degene, die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van een perceel waarvan de gemeente verplicht is tot het inzamelen van de huishoudelijke afvalstoffen. De drie voormalige gemeenten Groesbeek, Ubbergen en Millingen aan de Rijn hadden ieder een eigen afvalstoffenverordening. Vanwege te grote verschillen is besloten deze op dit moment niet te harmoniseren en de huidige tariefsystematiek en inzamelsysteem van de afzonderlijke gemeenten te handhaven. Harmonisatie zal in 2015 opgepakt worden, waarbij ook de tarieven en heffingsgrondslagen gelijk worden getrokken.

Uitgangspunt voor de afvalstoffenheffing is een kostendekkend tarief. Op basis van de begrotingsgegevens realiseren wij een dekkingspercentage van 88% in 2015. Er is sprake van een begroot tekort op de exploitatie van € 280.000, oplopend tot € 343.000 in 2016. Met ingang van 2016 wordt een kostendekkend tarief gehanteerd.

Rioolheffing

Het uitgangspunt is een kostendekkend tarief. De tariefbepaling 2014 vastgesteld door de voormalige MUG-gemeenten zal worden voortgezet in 2015. In 2015 zal gestart worden met het opstellen van een nieuw gemeentelijk rioleringsplan, op basis waarvan de tarieven en de heffingsgrondslagen gelijk worden getrokken voor het gehele gemeentelijke belastinggebied.

Het dekkingspercentage voor de rioolheffing komt op basis van de begrotingscijfers 2015 uit op 100%. De uitgaven en inkomsten zijn voor 2015 geraamd op € 3.154.000. Indien bij het opstellen van de jaarrekening blijkt dat het resultaat per saldo gunstiger is dan bij de begrotingscijfers c.q. een gunstiger dekkingspercentage wordt gerealiseerd, zal het positieve verschil in de daarvoor ingestelde bestemmingsreserve egalisatie Rioolheffing worden gestort. Een ongunstiger resultaat zal aan deze reserve worden onttrokken.

Rioolaansluitrechten

Voor het aansluiten van een pand op het gemeentelijk rioolstelsel wordt op grond van de verordening "rioolaansluitrechten" een kostenbegroting opgesteld en op basis daarvan een eenmalig aansluitrecht van de aanvrager geheven. Het betreft een dienstverlening op verzoek. Jaarlijks worden de normen aangepast aan de prijsontwikkeling. Voor 2015 worden de tarieven 2014 voor Groesbeek en Millingen aan de Rijn voortgezet. In Ubbergen werd in 2014 geen rioolaansluitrecht geheven. In 2015 zal de harmonisatie van deze heffing worden betrokken bij het opstellen van het gemeentelijk rioleringsplan.

Lijkbezorgingsrechten/Grafrechten

Op grond van de verordening grafrechten en de verordening lijkbezorgingsrechten van de voormalige gemeenten Groesbeek en Millingen aan de Rijn, worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor het door of vanwege de gemeente verlenen van diensten in verband met de exploitatie van de begraafplaatsen. Landelijk, maar ook in Groesbeek, zien wij, gelet op de maatschappelijke ontwikkelingen al jaren een terugloop van het aantal begravingen op de plaatselijke begraafplaatsen, omdat de voorkeur van de burgers steeds meer uit gaat naar een crematie in plaats van een ter aarde stelling van de overledene. Op basis van de begrotingsgegevens realiseren wij een dekkingspercentage van 40,5%. Het gevolg is een tekort op de exploitatie van € 66.134 voor 2015. Kostendekkende tarieven voor de dekking van het tekort op de exploitatie van de begraafplaatsen worden niet haalbaar geacht.

Onroerendezaakbelastingen

De inkomsten uit de heffing van de onroerendezaakbelastingen (OZB), worden ingezet als algemene dekkingsmiddelen. De OZB kent twee soorten belastingen, namelijk een eigenarenbelasting en een gebruikersbelasting. In tegenstelling tot de eigenarenbelasting wordt de gebruikersbelasting uitsluitend geheven van de gebruikers van niet-woningen. Deze belasting is een zogenaamde tijdstipbelasting, waarbij uitsluitend de toestand per 1 januari van het betreffende jaar bepalend is voor de OZB-heffing. Als heffingsgrondslag geldt de vastgestelde WOZ-waarde van het pand. Het tarief is een percentage van de op grond van de Wet Waardering Onroerende Zaken vastgestelde waarde van de onroerende zaak voor het betreffende belastingjaar.

Ten tijde van het opstellen van deze begroting was de verordening OZB nog niet vastgesteld. Voor de raming in de begroting is, conform de perspectiefnota, voor 2015 uitgegaan van het laagste tarief van de oorspronkelijke MUG gemeenten, zijnde het tarief van Groesbeek. De ozb-tarieven uit 2014 zijn hiertoe gehandhaafd en gecorrigeerd voor de marktontwikkelingen en de inflatie (+ 1,25%). De inkomsten in 2015 zijn geraamd op € 4.792.949.

In het raadsvoorstel betreffende de berekening en vaststelling van de tarieven voor 2015 komen wij hier inhoudelijk op terug. Omdat de WOZ-waarde de grondslag is voor de heffing wordt er bij het berekenen van de tarieven eveneens rekening gehouden met de waardeontwikkeling van de onroerende zaken per 1 januari 2014 ten opzichte van 1 januari 2013 (waardepeildatum), zodat ondanks een hogere of lagere grondslag (WOZ-waarden) de geraamde inkomsten worden gerealiseerd.

Forensenbelasting

De inkomsten uit de heffing van de forensenbelasting zijn aan te merken als algemene dekkingsmiddelen. Binnen de grenzen van de gemeente Groesbeek staat een aantal woningen welke aangemerkt kunnen worden als tweede (recreatie) woning, welke in eigendom zijn van particulieren en die niet worden verhuurd. Deze woningen kunnen op basis van de verordening toeristenbelasting niet in de heffing voor de toeristenbelasting worden betrokken. Op grond van Artikel 223 van de Gemeentewet heeft de oorspronkelijke gemeente Groesbeek de verordening Forensenbelasting vastgesteld en op grond hiervan de bevoegdheid om forensenbelasting te heffen van de natuurlijke personen die zonder in de gemeente Groesbeek een hoofdverblijf te hebben er gedurende het belastingjaar meer dan 90 dagen voor zich of voor hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden. De voormalige gemeenten Ubbergen en Millingen aan de Rijn kenden geen forensenbelasting.

Op grond van artikel 28 de Wet Algemene Regels Herindeling is er de mogelijkheid de verordening nog maximaal 2 jaar te laten gelden voor het oude gemeentegebied. Voor 2015 is van deze mogelijkheid gebruik gemaakt en is er een opbrengst geraamd van € 12.000.

Hondenbelasting

Met ingang van 2015 is de hondenbelasting die in Millingen aan de Rijn en Ubbergen werd geheven, afgeschaft.

Toeristenbelasting

De inkomsten uit de heffing van de toeristenbelasting zijn aan te merken als algemene dekkingsmiddelen en kunnen door de gemeente vrij besteed c.q. ingezet worden. De opbrengst is voor 2015 geraamd op € 215.000.

Kwijtscheldingsbeleid

Het is voor belastingplichtigen van de voormalige gemeenten Groesbeek en Millingen aan de Rijn mogelijk om voor de onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing en de rioolheffing kwijtschelding aan te vragen. Voor belastingplichtigen van de voormalige gemeente Ubbergen is alleen kwijtschelding van de afvalstoffenheffing mogelijk.

De volgende ramingen zijn in de begroting 2015 opgenomen:

- afvalstoffenheffing € 82.000
- rioolheffing € 80.000
- onroerendezaakbelastingen p.m.

De bedragen zijn geraamd op basis van ervaringscijfers van de laatste twee jaren. De economische situatie heeft invloed op de financiële consequenties. Of de aanvrager in aanmerking komt voor kwijtschelding hangt af van zijn persoonlijke financiële situatie. Het percentage voor de berekening van "de kosten van bestaan" is vastgesteld op het maximale, zijnde 100%. De periodieke herziening van de landelijke normen en bedragen genoemd in de Wet Werk en Bijstand, heeft ook gevolgen voor de toetsingsnormen voor de kosten van bestaan bij de uitvoering van de kwijtschelding. Munitax is belast met de uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid en maakt voor het verlenen van geautomatiseerde kwijtschelding gebruik van de informatie van het landelijk ingestelde Inlichtingenbureau. Het bureau toetst het gemeentelijke bestand met de huishoudens die in 2015 recht hebben op kwijtschelding aan de hand van gegevens van het UWV, de Belastingdienst en de RDW. Afhankelijk van het toetsingsresultaat wordt het recht op kwijtschelding wel/niet ambtshalve verleend.

Uitvoering Wet Waardering Onroerende Zaken

Op grond van de Wet WOZ wordt jaarlijks de herwaardering naar de nieuwe peildatum (belastingjaar min 1) uitgevoerd. Deze taxatiegegevens van alle onroerende zaken binnen de gemeente zijn de basis voor de vaststelling van de WOZ-waarden van de objecten in de gemeente. Deze waarden zijn tevens de grondslagen voor de heffing van de onroerende zaakbelastingen. Ook is de vastgestelde WOZ-waarde van belang voor andere belastingen en mede van invloed op de hoogte van de Algemene uitkering van het Rijk voor de gemeente. In het begin van de economische crisis was het effect van de daling van de huizenprijzen op de WOZ-waarden nog niet zo zichtbaar, omdat de peildatum een jaar voor het belasting-/begrotingsjaar ligt. Inmiddels is dit effect duidelijk zichtbaar en zet de dalende lijn zich verder door. De totale WOZ-waarde (exclusief uitbreiding) voor 2014 is lager en deze zal naar verwachting ook voor 2015 lager zijn ten opzichte van 2014.

Dit betekent echter niet dat alle individuele waarden van de panden procentueel lager zijn. Dit is per woningtype, per kern, wijk verschillend, wat betekent dat ook per 1 januari 2015 de waarde van een aantal panden licht kan zijn gestegen, en dat de waarde van andere panden in waarde kan dalen of mogelijk gelijk zal zijn.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om niet-reguliere kosten die onverwacht en substantieel zijn op te kunnen vangen, zonder dat de uitvoering van taken en de bedrijfsvoering in gevaar komen. Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de financiële positie van de gemeente is. Voor het beoordelen van de "weerstand" is inzicht nodig in de omvang en de achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. Het gaat hierbij alleen om risico's waarvoor geen of wellicht onvoldoende verzekeringen zijn afgesloten, voorzieningen zijn gevormd of budgetten binnen de exploitatiebegroting beschikbaar zijn. In deze paragraaf gaan wij in op onze risico's en het vermogen om deze risico's op te kunnen vangen.

Wet- en regelgeving

De wettelijke kaders op het gebied van weerstandsvermogen zijn opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Hierin is bepaald dat bij de begroting en jaarrekening een paragraaf weerstandsvermogen wordt opgenomen. De bepalingen luiden als volgt:

Artikel 11.

- 1. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:*
 - a. de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de provincie onderscheidenlijk gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;*
 - b. alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.*
- 2. De paragraaf betreffende het weerstandsvermogen bevat ten minste:*
 - a. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;*
 - b. een inventarisatie van de risico's;*
 - c. het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.*

Gemeentelijke regelgeving op het gebied van het weerstandsvermogen is opgenomen in de verordening ex. artikel 212 Gemeentewet.

In de "Financiële verordening gemeente Groesbeek, " is het volgende opgenomen:

Artikel 18. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

- 1. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bij de begroting en de jaarstukken staan de verplichte onderdelen op grond van artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.*
- 2. Voor het in beeld brengen van de weerstandscapaciteit van de gemeente wordt beoordeeld of de gemeente bij een risicoscenario de schuldverplichtingen in de toekomst kan blijven nakomen zonder dat de uitgaven aan en de investeringen in noodzakelijke publieke voorzieningen in de knel komen.*
- 3. De raad stelt nadere regels op omtrent weerstandsvermogen en risicobeheersing in een nota weerstandsvermogen en risicobeheersing.*

Risicoregister

In het risicoregister hebben wij alle bekende risico's in beeld gebracht, beoordeeld en geanalyseerd. Vervolgens geven wij aan hoe wij met het risico willen omgaan in termen van beheersing. De risico's zijn gekwantificeerd en de risicoscore is bepaald. Per risico geven we het financiële belang aan, vervolgens bepalen wij de kans dat het risico zich daadwerkelijk voordoet, uitgedrukt in een percentage. Hierna hebben wij de risicoscore bepaald door het financieel belang te vermenigvuldigen met de kans.

Klasse-indeling

De gehanteerde klasse-indeling ziet er als volgt uit:

Tabel: klasse-indeling

Kans		
Klasse	Referentiebeelden	Kwantitatief
1	Zeer klein (< of 1 keer per 10 jaar) Zeer onwaarschijnlijk, komt niet voor in de branche, voor zover bekend	1-20%
2	Klein (1 keer per 5-10 jaar) Niet waarschijnlijk maar mogelijk, is binnen andere gemeenten wel eens voorgekomen (in de afgelopen 5 jaar)	21-40%
3	Gemiddeld (1 keer per 2-5 jaar) Komt zelden voor maar is wel al eens voorgekomen (in de afgelopen 5 jaar)	41-60%
4	Groot (1 keer per 1-2 jaar) Is verscheidene malen voorgekomen (3 x of vaker in de afgelopen 5 jaar)	61-80%
5	Zeer groot (1 keer per jaar of >) Komt met enige regelmaat voor (1 of meerdere keren per jaar)	81-100%

Beheersen van risico's

In deze fase definiëren wij oplossingen om de geïdentificeerde risico's te beheersen. Het is van belang dat wij ook iets met de risico's doen. Voor elk risico maken wij een keuze uit de volgende vier maatregelen:

1. Beëindigen (B)
Dit houdt in dat wij beleid waar een risico door ontstaat (adviseren te) beëindigen, op een andere manier vorm te geven of geen beleid te starten dat een risico met zich meebrengt. Ook kunnen wij werkprocessen zodanig invullen, dat bepaalde risico's worden vermeden.
2. Verminderen (V)
Door het risico af te dekken middels een verzekering, een voorziening of een ander budget in de begroting kunnen wij het risico verminderen. Hiermee worden de gevolgen van een risico dus beperkt. Tevens kan bij verminderen gedacht worden aan het aanpakken of wegnemen van de oorzaak van het risico.
3. Overdragen (O)
Dit kan door het beleid dat een risico met zich meebrengt, uit te laten voeren door een andere betrokken partij, die daarbij ook de financiële risico's overneemt.
4. Accepteren (A)
Als wij een risico niet (kunnen) vermijden, verminderen of overdragen accepteren wij het risico en zullen wij de eventuele financiële schade volledig middels de weerstandscapaciteit moeten afdekken. Dit betekent niet dat het risico niet beïnvloedbaar is en daarom maar geaccepteerd moet worden. Het betekent dat wij het risico op dit moment accepteren en niet op één of andere wijze afdekken. Mocht de wens bestaan om het risico in de toekomst anders te beheersen dan zullen wij moeten kiezen voor beëindigen, verminderen of overdragen.

Inventarisatie risico's

Bij dit onderdeel presenteren wij de risico's. Wij hebben een inventarisatie uitgevoerd, de risico's geanalyseerd en beoordeeld en vervolgens zoveel als mogelijk gekwantificeerd.

We kunnen de risico's als volgt onderverdelen:

- Aansprakelijkheidsrisico's
- Risico's op eigendommen
- Risico's van de bedrijfsvoering
- Financiële risico's
 - Grondexploitatie
 - Verbonden partijen
 - Open-einde regelingen
 - Grote projecten
 - Overige financiële risico's

Wij houden een risicoregister bij waarin alle bekende risico's uitvoerig zijn beschreven. Op hoofdlijnen zien onze risico's er als volgt uit:

Tabel: Risico's

Bedragen x € 1.000

<i>Categorie</i>	<i>Risico</i>
1. Aansprakelijkheid	10
2. Eigendommen	329
3. Bedrijfsvoering	195
4. Financieel	2.082
Totaal risico's	2.616

Toelichting

1. Aansprakelijkheid (totaal risico € 10.000)

Binnen dit onderdeel vallen risico's op het gebied van:

Nalatigheid of onrechtmatig handelen

Planschade

Schadeclaims

De risico's zijn in de meeste gevallen verminderd door hier verzekeringen voor af te sluiten. Ook zijn er in de begroting diverse budgetten beschikbaar, bijvoorbeeld om ons eigen risico af te dekken. Planschade wordt zoveel mogelijk afgedekt in contracten met ontwikkelaars. In geval van een gemeentelijke ontwikkeling (waar geen verhaal kan plaatsvinden), wordt hiermee bij de kredietvoting rekening gehouden.

Tabel: Aansprakelijkheid

Bedragen x € 1.000

<i>Categorie</i> <i>Onderwerp</i>	<i>Beh.</i>	<i>Fin.</i> <i>Belang</i> <i>€</i>	<i>Kans</i>		<i>Risico</i> <i>score</i> <i>€</i>
			<i>Kl.</i>	<i>%</i>	
Nalatigheid of onrechtmatig handelen	V	100	1	5%	5
Planschade	O/V	50	1	10%	5
Schadeclaims	A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal		150			10

2. Eigendommen (risico € 329.000)

Eigen risico schadegevallen

De risico's met betrekking tot onze eigendommen hebben wij aanzienlijk beperkt door het afsluiten van brand- en stormverzekeringen. Er geldt hiervoor een eigen risico van € 2.500 per gebeurtenis. Zaken als bijvoorbeeld vandalisme en diefstal zijn uitgesloten van de verzekering.

Schade door vandalisme of diefstal

Vandalisme is niet verzekerd. De kosten worden opgevangen binnen de reguliere budgetten en leiden doorgaans niet tot grote overschrijdingen. Er worden bewuste keuzes gemaakt bij het gebruik van materialen in de openbare ruimte.

Onderhoud gemeentelijke gebouwen en terreinen

Wij voeren voor onze eigendommen planmatig beheer en onderhoud uit. Dit doen wij op basis van de beheerplannen en actuele inspecties. De onderhoudstoestand van de gebouwen is op peil en de noodzakelijke dotaties aan de onderhoudsvoorzieningen worden iedere drie jaar geactualiseerd.

Zwembad

De installaties van het zwembad zijn aan vervanging toe. De raad van de voormalige gemeente Groesbeek heeft opdracht gegeven om de noodzakelijke onderhouds vervangingen uit te voeren. Dit onderhoud kan op zijn vroegst in de zomer van 2015 (zomersluiting) worden gerealiseerd. Tot die tijd bestaat er een risico dat de installaties het begeven en het zwembad voor bepaalde tijd zal moeten sluiten.

Onkruidbestrijding

Er is een risico op hogere kosten voor onkruidbestrijding als gevolg van het mogelijk niet meer chemisch mogen bestrijden van onkruid (m.i.v. tweede helft 2015). Ingeschat wordt dat de structurele lasten hierdoor kunnen verviervoudigen ten opzicht van het huidige budget.

Meerwerkclaim Baron van Voorst tot Voorststraat

In 2009 heeft het Wijchens Wegenbouwbedrijf de Baron van Voorst tot Voorststraat gereconstrueerd. Na afloop van het werk was er sprake van een geschil over meerwerk. Hierover loopt een arbitragezaak via de curator van het inmiddels failliete bedrijf. Deze meerwerkclaim bedraagt inmiddels € 220.000 inclusief kosten en wettelijke rente. In 2015 verwachten wij een uitspraak van de raad van arbitrage voor de Grond-, Weg- en Waterbouw.

Ruiming explosieven

We ontvangen een bijdrage bommenregeling in de algemene uitkering. Deze is gebaseerd op het aantal te bouwen woningen en dus niet afhankelijk van het aantal te ruimen explosieven. Het is echter een blijvend risico dat bij grondwerken explosieven worden aangetroffen waarvoor onderzoeken, dan wel ruiming moeten plaatsvinden. De kosten hiervan worden zoveel mogelijk vooraf in de projectkosten geraamd en/of in rekening gebracht bij de ontwikkelaars.

Tabel: Eigendommen

Bedragen x € 1.000

Categorie Onderwerp	Beh.	Fin. Belang €	Kans		Risico score €
			Kl.	%	
Eigen risico schadegevallen	V	25	3	50%	13
Schade door vandalisme of diefstal	V/A	40	3	50%	20
Onderhoud gemeentelijke gebouwen/terreinen	V/A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Zwembad	V/A	150	3	50%	75
Onkruidbestrijding	V	200	3	50%	100
Meerwerkclaim Baron van Voorst tot Voorststraat	A	220	3	50%	110
Ruiming explosieven	V/A	50	1	10%	5
Bodemsanering	A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Archeologie	A	25	2	25%	6
Totaal		710			329

3. Bedrijfsvoering (risico € 195.000)

Bedrijfsongevallen

Per 1 januari jl. heeft de gemeente Groesbeek de "Goed Werkgeverschapsverzekering" afgesloten. Werkgevers hebben de wettelijke zorgplicht voor de veiligheid van werknemers en die zorgplicht wordt verder uitgebreid. De werkgever is aansprakelijk voor bedrijfsongevallen en beroepsziekten van werknemers. Ook molest is meeverzekerd. Naast ambtenaren vallen ook raadsleden, wethouders en de burgemeester onder de polis. In 2014 hebben zich in de voormalige drie gemeenten geen gevallen voorgedaan.

Fraude en diefstal

De huidige economische ontwikkelingen kunnen in de gemeente, voor zowel medewerkers als burgers, leiden tot verhoogde prikkels of gelegenheden tot het doen van of meewerken aan fraude. Er is een FOG-verzekering (Frauderisico-Onderlinge van gemeenten) afgesloten. Daarnaast worden fysieke en/of administratieve maatregelen opgenomen (functiescheiding, procesbeschrijvingen). In 2014 hebben zich in de voormalige drie gemeenten geen gevallen voorgedaan. De interne controle richt zich met name ook op deze zaken.

Afwezigheid van personeel wegens ziekte of anderszins/vertrek van personeel

Kennis en kunde zijn (tijdelijk) niet beschikbaar waardoor de kwaliteit van de organisatie en de door de organisatie geleverde producten lager kan worden. Uitgangspunt is dat knelpunten zoveel mogelijk binnen de huidige formatie en budgetten opgevangen worden.

Vertrek personeel

Als gevolg van het vertrek van personeel kan er kennis en kunde verloren gaan. Daarnaast is er bij het huidige personeel veel ervaring en kennis van de lokale context aanwezig, welke bij vertrek verloren gaat. Dit kan leiden tot inefficiency.

Rechtspositionele kosten personeel

Uitgangspunt is 3 casussen per jaar. In de begroting is een bedrag van € 40.000 opgenomen. Hierbij worden ook zaken als algemene juridische bijstand, FUWA en toetsing sociaal plan betrokken. Bezuinigingen en uitbesteding van taken kunnen leiden tot een toenemend gebruik van deze post.

ICT

Computeruitval kan tot gevolg hebben dat onze dienstverlening niet meer uitgevoerd kan worden en onze medewerkers niet meer optimaal kunnen werken. Vooral de laatste tijd zijn bedreigingen van virussen in het nieuws. Vooralsnog hebben wij daar geen last van.

Tabel: Bedrijfsvoering

Bedragen x € 1.000

Categorie Onderwerp	Beh.	Fin. Belang €	Kans		Risico score €
			Kl.	%	
Bedrijfsongevallen	V	250	1	2%	5
Fraude, diefstal	B	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Afwezigheid personeel wegens ziekte of anderszins	V	357	2	25%	89
Vertrek personeel	V	100	2	25%	25
Rechtspositionele kosten personeel	V	40	3	50%	20
ICT	V	112	3	50%	56
Totaal		859			195

4. Financieel (risico € 2.082.000)

De risico's bij dit onderdeel hebben betrekking op open-einde regelingen, schadeclaims, verbonden partijen, grondexploitatie, grote projecten en overige financiële risico's.

Open-einde regelingen (risico € 1.098.000)

De open-einde regelingen waar wij in onze gemeente tot nu toe mee te maken hebben betreffen de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO), de welzijnssubsidies, de Wet werk en bijstand (WWB), de bijzondere bijstand (BBZ), de schuldhelpverlening, leerlingenvervoer, de toename van bezwaar en kwijtschelding, de vermindering van de bouwleges en minder OZB-opbrengsten, afvalstoffenheffing en rioolheffing als gevolg van leegstand van bedrijfstvastgoed.

Per 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en de Jeugdwet. Het in het kader van de

transitie/transformatie ingezette beleid leidt in combinatie met het wettelijk vastgestelde overgangsrecht, naar verwachting nog niet per direct tot een daling van de zorgvraag. Er bestaat dus een risico dat de budgetten voor de AWBZ en Jeugdwet niet toereikend zullen zijn als gevolg van een groeiende zorgvraag. Daarnaast gaan de transities in het sociaal domein gepaard met een aanzienlijke korting op de landelijke budgetten en ook op de bestaande budgetten voor Hulp in het Huishouden (WMO) wordt een korting toegepast. Het gemeentelijke beleid is erop gericht de nieuwe taken uit te voeren binnen het beschikbare budget, maar er bestaat een risico dat dit met ingang van 2015 niet of slechts gedeeltelijk lukt. Het totale risico met betrekking tot de Jeugdwet, AWBZ en de korting op de Huishoudelijke hulp hebben wij berekend op € 864.000. De overige risico's in het kader van de open-einde regelingen zijn gekwantificeerd op € 234.000.

Los van de hierboven vermelde risico's is in programma 4 een stelpost van € 451.000 opgenomen in verband met de herindicaties Wmo.

Verbonden partijen (risico € 320.000)

Hierbij gaat het om partijen waarin de gemeente zowel een financieel als een bestuurlijk belang heeft. De verbonden partijen met de grootste financiële belangen zijn de GR Veiligheidsregio Gelderland-Zuid, de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Regio Nijmegen, de GR BREED, de Omgevingsdienst Arnhem Nijmegen (ODRN) en het werkbedrijf Rijk van Nijmegen. Voor een nadere toelichting op de verbonden partijen wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen in deze begroting. Het totale risico ten aanzien van verbonden partijen is vooralsnog gekwantificeerd op € 320.000.

- De GR BREED heeft een meerjarig tekort op de begroting 2015-2018. In 2015 wordt dit afgedekt via de eigen reserves. Vanaf 2016 heeft het tekort echter gevolgen voor de gemeentebegroting, want dan kan Breed dit tekort niet meer zelf opvangen. Het tekort ten laste van de gemeente loopt op tot € 290.000,- in 2018. Als risico is 50% van dit bedrag meegenomen.

- In de begroting van de ODRN is een efficiëncytaakstelling verwerkt van € 463.000 in 2015, oplopend tot € 907.000 in 2018. Wanneer deze taakstelling niet gerealiseerd wordt, loopt de gemeente het risico aangesproken te worden voor een gedeelte van eventuele toekomstige tekorten. Voor de berekening van het weerstandsvermogen is een risico van 10% van de taakstelling vanaf 2018 opgenomen (€ 91.000).

- De gemeentelijke bijdrage aan het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen is gelijk aan de re-integratie uitkering die de gemeente van het rijk ontvangt. Uitgangspunt voor het Werkbedrijf is het budgettaire kader dat de deelnemende gemeenten meegeven. Desondanks zijn er als gevolg van de nieuwe wetgeving (Participatiewet) elementen die een mogelijk financieel risico kunnen betekenen. Deze risico's hangen nauw samen met de voorziening Beschut Werk op grond van de Participatiewet. Deze zijn vooralsnog niet te kwantificeren. Andere mogelijke risico's hangen samen met tegenvallende resultaten van het Werkbedrijf om kandidaten uit de bijstand naar werk toe te leiden. Daarnaast bestaan er risico's in de uitvoering van de nieuwe taak arbeidsmatige dagbesteding. Deze taak gaat het Werkbedrijf in 2015 voor het eerst uitvoeren, omdat klanten hun oude rechten nog voor maximaal één jaar blijven behouden kan de beoogde volumevermindering minder gunstig uitpakken dan verwacht. Als risico is een bedrag van 10% van de gemeentelijke bijdrage in 2015 meegenomen (€ 84.000).

- De Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) en de GR Veiligheidsregio Gelderland-Zuid beschikken over voldoende eigen vermogen om risico's op te vangen. De risico's zijn daarom pro memorie opgenomen.

Grondexploitatie (risico € 514.000)

Om de risico's te beperken hanteert de gemeente een overwegend faciliterend grondbeleid. De specifieke risico's met betrekking tot de grondexploitaties zijn omschreven in de paragraaf grondbeleid. Deze risico's zijn vooralsnog wel benoemd, maar niet gekwantificeerd. De planning is dat de risico's in de loop van 2015 nader worden gekwantificeerd. Vervolgens worden deze risico's opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

De risico's in de sfeer van de grondexploitatie hebben vooral te maken met vertraging van bouwprojecten (vooral rentekosten), het terugtrekken van partners en met de toerekening van apparaatskosten. Wanneer projecten niet doorgaan komen de apparaatskosten mogelijk ten laste van de exploitatie. Hoewel de economische vooruitzichten weer wat gunstiger lijken te zijn, is het in de huidige economische situatie nog steeds de vraag of de geraamde opbrengsten van de bouw kavels kunnen worden gerealiseerd en op welke termijn.

Voor het geprognosticeerde verlies op de grondexploitatie van het centrumplan Groesbeek is er de afgelopen jaren een voorziening gevormd. De laatst vastgestelde stand van de voorziening, bij de jaarrekening 2013, is € 3.057.427. Bij de actualisatie van de exploitatiebegroting in 2014 is gebleken dat de voorziening als gevolg van een verbetering van het geprognosticeerde projectresultaat en een andere wijze van berekening van het resultaat (contante waarde methode) kan wellicht worden teruggebracht. Bij de jaarlijkse actualisatie van de grondexploitaties die begin 2015 zal plaatsvinden, wordt de hoogte van de voorziening opnieuw bepaald op basis van actuele informatie.

Meer informatie over de complexen van de grondexploitatie staat in de paragraaf grondbeleid. Het totale risico "grondexploitatie" hebben we berekend op € 514.000.

Grote projecten

Ook hier geldt dat we een risico lopen ten aanzien van de toegerekende apparaatskosten. Net zoals bij de grondexploitatie komen deze kosten, bij het niet doorgaan van de projecten, ten laste van de exploitatie. We hebben voor de grote projecten een risico berekend van € 57.000.

Overige financiële risico's (risico € 93.000)

De belangrijkste overige risico's betreffen loon- en prijsontwikkelingen, de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, het renterisico, de dividenduitkeringen, de decentralisatie van rijkstaken, de oninbaarheid van vorderingen, het ontvangen van bezwaarschriften, de belastingaangiften, de garanties en borgstellingen, de hypotheeklen voor het personeel en de wachtgelden voor bestuurders.

Tabel: Financieel

Bedragen x € 1.000

Categorie Onderwerp	Beh.	Fin. Belang €	Kans		Risico score €
			Kl.	%	
Open-einde regelingen					
Leerlingenvervoer	V/A	65	1	10%	6
Nieuwe WMO/Decentralisaties AWBZ - autonome groei	V/A	263	4	80%	210
Nieuwe WMO/Decentralisaties AWBZ - budgetkorting	V/A	620	1	20%	124
Jeugdwet - autonome groei	V/A	395	4	80%	316
Jeugdwet - budgetkorting	V/A	870	1	20%	174
Korting WMO-HH	V/A	400	1	10%	40
Dekkerswald & Mariëndaal	A	150	3	20%	30
Toename uitkeringen Wwb (inkomensdeel)	V/A	375	2	25%	94
Toename aanvragen bijzondere bijstand	V	p.m.	p.m	p.m.	p.m.

Tabel: Financieel

Bedragen x € 1.000

Categorie Onderwerp	Beh.	Fin. Belang €	Kans		Risico score €
			Kl.	%	
Toename aanvragen schuldhelpverlening	A	100	2	25%	25
Participatiewet/Activiteiten re-integratie (werkdeel)	A	100	3	50%	50
Toename aantal BBZ regeling (leningen)	A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Vermindering legesopbrengsten	A	85	1	10%	9
Toename bezwaar/kwijtschelding – kosten/minder opbrengsten	V	80	1	5%	4
Lagere opbrengst OZB, AH, en RH door leegstand	V/A	160	1	10%	16
Extra subsidieverzoeken	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Verbonden partijen					
GR Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	V/A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
GR GGD	V/A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
GR BREED	V/A	290	3	50%	145
GR ODRN	V/A	910	1	10%	91
Werkbedrijf Rijk van Nijmegen	V/A	840	1	10%	84
Grondexploitatie					
Toerekening apparaatskosten grex	V/A	284	1	5%	14
Project specifieke risico's grondexploitaties	V/A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Vertraging bouwprojecten (renteeverlies)	V/A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Daling grondprijzen	A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Terugtrekken partners/niet realiseren opbrengsten	V/A	1.000	3	50%	500
Grote projecten					
Toerekenen apparaatskosten aan projecten	V	570	1	10%	57
Overige financiële risico's					
Loonontwikkeling	V/A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Ontwikkelingen pensioenpremie	V/A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Prijsontwikkelingen	A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Algemene Uitkering	V/A	200	2	25%	50
Renterisico	A	25	2	30%	8
Beleggingen, dividend	A	100	1	15%	15
Oninbare vorderingen	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Bezwaarschriften	V	5	4	80%	4
Garanties en borgstellingen	A	250	1	5%	13
Hypotheke personeel	V/B	100	1	3%	3
Wachtgeld/pensioenen bestuurders	V/A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal		6.486			2.082

Berekening weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit geeft aan welke middelen wij beschikbaar hebben om eventuele tegenvallers op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande zaken. De weerstandscapaciteit wordt onderverdeeld in structureel en incidenteel.

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit is opgebouwd uit de:

1. onbenutte belastingcapaciteit;
2. post onvoorzien;
3. vrije begrotingsruimte;
4. structurele bezuinigingsmogelijkheden.

1. Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de mogelijkheden die wij als gemeente nog hebben om binnen de wettelijke grenzen onze belastingopbrengsten te verhogen.

De totale onbenutte belastingcapaciteit bedraagt:

Tabel: Onbenutte belastingcapaciteit Bedragen x € 1.000

Belasting c.q. recht	Bedrag
1. OZB	2.889
2. Afvalstoffenheffing	280
3. Rioolheffing	0
4. Leges	p.m.
Totaal	3.169

Toelichting onbenutte belastingcapaciteit

Onroerende zaakbelastingen

Voor de Ozb kan de zogenaamde artikel 12 norm gehanteerd worden. Op basis van de meicirculaire 2014 is deze norm 0,1790 %. De onbenutte capaciteit kan als volgt berekend worden:

Tabel: Berekening onbenutte belastingcapaciteit Ozb Bedragen x € 1.000

Onderdeel	Bedrag
Berekende waarde woningen*	3.329.156
Berekende waarde niet-woningen - eigenaren*	511.866
Berekende waarde niet-woningen - gebruikers*	450.545
Totaal waarde	4.291.567
Minimale opbrengst artikel 12-norm	7.682
Opbrengsten 2015 (begroting)	4.793
Onbenutte capaciteit	- 2.889

* basis = overzicht totale capaciteit

Afvalstoffenheffing

Het uitgangspunt is volledige kostendekking. In de begroting 2015 is dit niet het geval. Zie hiervoor ook de paragraaf lokale heffingen van de programmabegroting 2015. Er is sprake van een kostendekking van 88.82%. Dit betekent dat er sprake is van niet-benutte belastingcapaciteit m.b.t. de afvalstoffenheffing van € 280.000 in 2015 (dit is het bedrag dat we in 2015 onttrekken uit de reserve).

Rioolheffing

Bij de rioolheffing is het uitgangspunt volledige kostendekking. In de begroting 2015 is dit het geval. Dit betekent dat er voor 2015 geen sprake is van niet-benutte belastingcapaciteit m.b.t. de rioolheffing.

Leges

Bij de heffing van leges wordt volledige kostendekking als uitgangspunt gehanteerd. Van belang hierbij is of het totale bedrag aan legesinkomsten binnen de begroting, de aan de specifieke dienstverlening toegerekende lasten al dan niet volledig dekken.

Wij kunnen deze kosten niet volledig in beeld brengen, hiervoor is een verfijning van de huidige kostenverdeelssystematiek noodzakelijk. De onbenutte capaciteit ramen wij daarom pro memorie.

2. Post Onvoorzien

In de begroting is € 100.000 geraamd als stelpost voor onvoorziene uitgaven. De actuele stand van deze stelpost in de meerjarenbegroting bedraagt € 100.000.

3. Vrije begrotingsruimte

Er is geen sprake van een structureel overschot in de begroting. Bij de bepaling van de weerstandscapaciteit is de vrije begrotingsruimte derhalve niet meegenomen.

4. Structurele bezuinigingsmogelijkheden

Eventuele structurele bezuinigingsmogelijkheden zijn naar verwachting noodzakelijk om de begroting meerjarig financieel sluitend te maken. Er zijn geen structurele bezuinigingsmogelijkheden die ingezet kunnen worden als onderdeel van de structurele weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is opgebouwd uit de:

1. algemene reserve, inclusief rekeningresultaten;
2. bestemmingsreserves, waarvan de bestemming nog kan worden gewijzigd;
3. stille reserves;
4. incidentele bezuinigingsmogelijkheden.

1. Algemene reserve

De geraamde stand van de algemene reserve per 1 januari 2015 is € 3.280.000.

2. Bestemmingsreserves

Er zijn geen bestanddelen van de bestemmingsreserves beschikbaar als weerstandscapaciteit.

3. Stille reserves

Het gaat bij stille reserves om de overwaarde van gemeentelijke bezittingen die direct verkoopbaar zijn zonder dat de bedrijfsvoering of het gemeentelijke beleid hierdoor wordt beïnvloed. De overwaarde (stille reserve) betreft het verschil tussen de verwachte verkoopopbrengst (Woz-waarde met peildatum 1-1-2013) en de boekwaarde per 1 januari 2015.

Wij hebben onze bezittingen beoordeeld op de benoemde uitgangspunten. Een groot deel van onze bezittingen is nodig voor de bedrijfsvoering en de uitvoering van ons beleid. Ons gemeentehuis gebruiken we voor ons bestuur en de publieksservice. De onderwijs- en welzijnsgebouwen zijn beleidsmatig noodzakelijke voorzieningen. Er is derhalve geen sprake van stille reserves.

4. Incidentele bezuinigingsmaatregelen

Er is geen sprake van incidentele bezuinigingsmaatregelen die kunnen bijdragen aan de incidentele weerstandscapaciteit.

Totaaloverzicht weerstandcapaciteit

De totale weerstandscapaciteit van de gemeente ziet er per 1 januari 2015 als volgt uit:

Tabel: Totaaloverzicht weerstandscapaciteit Bedragen x € 1.000

Onderdeel	Bedrag
Structurele weerstandscapaciteit:	
1. onbenutte belastingcapaciteit	3.169
2. post onvoorzien	100
3. vrije begrotingsruimte	0
4. structurele bezuinigingsmogelijkheden	0
Incidentele weerstandscapaciteit:	
1. algemene reserve	3.280
2. bestemmingsreserves	0
3. stille reserves	0
4. incidentele bezuinigingsmogelijkheden	0
Totaal weerstandscapaciteit per 01-01-2015	6.549

In periode 2015-2018 ontvangt de gemeente in het kader van de herindeling een frictiekostenvergoeding van het rijk van in totaal € 7.850.024. Deze frictiekostenvergoeding leidt, los van overige mutaties, in de komende jaren tot een verbetering van de reservepositie van de gemeente en daarmee tot een verbetering van de ratio weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen

Op basis van het risicoprofiel en de inventarisatie van de weerstandscapaciteit bepalen wij ons weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen drukken wij uit in een verhoudingsgetal.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit (= totaal risicoscore)}}$$

Op basis van de begroting 2015 ziet de weerstandsratio er als volgt uit:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{6.549.000}{2.616.000} = 2,50$$

Wanneer de nog van het rijk te ontvangen frictiekostenvergoeding in de periode 2015-2018 wordt meegewogen in de berekening van het weerstandsvermogen, dan bedraagt de ratio weerstandsvermogen $14.399.024 / 2.616.000 = 5,50$

Conclusie

Onze weerstandsratio is positief en komt uit op een score van 2,50.

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen dient dit genormeerd te worden. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van onderstaande waarderingstabel. Deze waarderingstabel is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement in samenwerking met de Universiteit Twente. Deze tabel wordt door diverse gemeenten gehanteerd en geeft een goed inzicht in de vraag of er genoeg weerstandscapaciteit is.

Tabel: Normering weerstandsvermogen

Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
> 2,0	Uitstekend
$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
$0,8 < x < 1,0$	Matig
$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Met een weerstandsratio van 2,50 beschikken wij op dit moment over een uitstekend weerstandsvermogen. Er zijn voldoende middelen om de geïnventariseerde risico's op te kunnen vangen.

Onderhoud kapitaalgoederen

1. Inleiding

In de openbare ruimte bevinden zich allerlei voorzieningen, zoals wegen, bomen, parken, riolering, speelplaatsen, enz. De openbare ruimte willen we in stand houden (onderhouden). Het waarom, hoe en wat van het onderhoud beschrijven we in deze paragraaf. Bij maatregelen van groot onderhoud kan ook sprake zijn van herinrichting als gevolg van allerlei ontwikkelingen. In dat geval ligt er een duidelijk verband met 'programma 2 Openbare ruimte'.

We onderhouden de openbare ruimte binnen de kaders van beleidsplannen en beheerplannen. In de beleidsplannen zijn de onderhoudsniveaus beschreven waaraan de kwaliteit van de openbare ruimte moet voldoen (het 'waarom'). Beheerplannen zeggen iets over de manier waarop de openbare ruimte wordt onderhouden zoals verzamelen infragegevens, manier van inspecteren, manier van onderhoud, kostenkengetallen, enz. (het 'hoe'). Programma's geven concreet aan welke activiteiten, in welk jaar en tegen welke kosten worden uitgevoerd (het 'wat').

Hoe verantwoorden we het onderhoud van de openbare ruimte en gebouwen?

- We geven eerst de kaders en de onderhoudsniveaus aan.
- Vervolgens analyseren we waar zich knelpunten voordoen en welke activiteiten de komende jaren nodig zijn.
- Als laatste benoemen we enkele financiële aspecten van de instandhouding van de kapitaalgoederen.

2. kaders

Het wettelijk kader voor het in stand houden van kapitaalgoederen is te vinden in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

De gemeentelijke kaders zijn voor het jaar 2015 nog per afzonderlijke gemeente benoemd. Wanneer al beleid is opgesteld voor de nieuwe gemeente, is dat in de kolom Berg en Dal vermeld (zie programma 2 Openbare ruimte). Andere beleidsplannen en beheerplannen worden naar behoefte geharmoniseerd en daarmee ook geactualiseerd. In onderstaande schema is vermeld welk kaders de komende jaren geactualiseerd worden.

sector	gemeentelijke kaders	jaar van actualisatie
integraal	Geen integrale kaders	
gebouwen	Beheerplan gemeentelijke gebouwen	2016-2018
groen	Basisvisie groen	vanaf 2017
	Beheerverordening begraafplaatsen	2015
	Bomenstructuurplan	2015
	Kapbeleid	2015
spelen	Vervangingsplan speelvoorzieningen	2015-2017
water	Waterplan	
	GRP	2016-2020
	Samenwerkingsovereenkomst Werkeenheid regio Nijmegen	vanaf 2015
verkeer	Verkeerscirculatieplan	vanaf 2015
	Verkeersbeleidsplan	
	Mobiliteitsplan	
wegen incl. wegmeubilair, kunstwerken en verlichting	Wegenbeheerplan	2015-2018
	Wegenbeleidsplan	2015-2018
	Verlichtingsbeheerplan	2015

Een belangrijk kader vormt het geheel van onderhoudsniveaus voor de onderdelen van de openbare ruimte. In de onderstaande tabel is een samenvatting van die onderhoudsniveaus aangegeven.

locatie	onderhoudsniveaus		
	wegen	groen	water
Millingen	gemiddeld 6,7	A	-
Ubbergen	C	C	
stuwwal	-	-	hoog
rest	-	-	basis
Groesbeek	gemiddeld 6,7	A	-
dorpscentra	hoog > 7,5	-	-
gebiedsontsluitingswegen	hoog > 7,5	-	-
binnen bebouwde kom	basis 5,5 – 7,5	-	-
buiten bebouwde kom	laag 3,5 – 5,5	-	-
Berg en Dal	gemiddeld 6,7	A	conform Ubbergen

In de afgelopen jaren is het duidelijk geworden dat het niet meer mogelijk is om alle infrastructuur op A-kwaliteit te onderhouden; we moeten keuzes maken. De duurste beheergroepen zijn wegen/riolering en op afstand gevolgd door openbare verlichting (OV) en groen. De laatste twee beheergroepen zijn echter wel maatgevend voor de woonbeleving. Goed onderhouden groen trekt geen zwerfvuil aan en goede verlichting zorgt voor sociaal veilige wijken. Maximaal resultaat voor relatief weinig meerkosten. Besparingen op het duurdere wegonderhoud door te kiezen voor een iets lagere kwaliteit van de rijbanen vallen hierdoor minder op.

3. Analyse

Om inzicht te krijgen of en in welke mate de vastgestelde onderhoudsniveaus daadwerkelijk worden gehaald, inspecteren we periodiek de kwaliteit (bijvoorbeeld wegen eens per 2 jaar, riolering eens per 5 á 10 jaar) en worden de beleids- en beheerplannen geactualiseerd (ongeveer eens per 3 jaar). Bij gebleken verschillen tussen ambitie en werkelijkheid nemen we maatregelen om de kwaliteit op het afgesproken peil te brengen.

Op het huidige moment van samengaan en harmoniseren is geen exact beeld te geven van de werkelijke onderhoudsniveaus van alle arealen in de openbare ruimte. Wel hebben we een globaal inzicht in de onderhoudstoestand. Enkele situaties vragen onze extra aandacht om geen achterstallig onderhoud te laten ontstaan. Die zijn hieronder genoemd.

integraal

Veel woonwijken zijn aangelegd omstreeks de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw. De woningen en de openbare ruimte in die gebieden hebben een leeftijd van 55 á 65 jaar. Een leeftijd waarop veel 'kapitaalgoederen' het einde van de levensduur bereiken. Gezien de relatief grote omvang van het openbare areaal uit deze bouwperiode is te verwachten dat de komende jaren grote investeringen nodig zijn. Dit biedt ook kansen om de woon- en verblijfskwaliteit te verbeteren c.q. aan te passen aan de huidige tijd.

gebouwen

De afgelopen jaren zijn diverse veranderingen aan de gebouwen doorgevoerd en andere veranderingen zijn nog gaande. Het gaat om het gemeentehuis, de twee voormalige gemeentehuizen in Millingen en Ubbergen, de Bijenkorf (Millingen), de gemeentewerf (Millingen) en het beheerdersgebouw op de begraafplaats Vossengraaf (Millingen). Verder zijn de brandweerkazernes van de voormalige gemeente Groesbeek en voormalige gemeente Ubbergen overgedragen aan de Veiligheidsregio. De kazerne van Millingen volgt in 2015. Over de toekomst van de Mallemolen (Groesbeek) is nog geen duidelijkheid.

Het komende jaar zal het reguliere onderhoud plaatsvinden, voor een totaalbedrag van € 324.000.

Daarnaast staan de volgende renovaties op het programma:

- Sporthal Heuvelland (Groesbeek): renovatie van de installaties waardoor wordt bespaard op de energiekosten; een voorstel volgt!
- Zwembad De Lubert (Groesbeek): bouwkundig groot onderhoud en renovatie van de installaties, waardoor tevens wordt bespaard op de energiekosten. De gemeenteraad van de voormalige gemeente Groesbeek heeft een krediet van € 285.000 beschikbaar gesteld voor de eerste hoogstnoodzakelijke onderhoudswerkzaamheden aan met name de installaties. Uitvoering in de zomer van 2015; een voorstel voor het restantbedrag volgt!
- Sporthal De Duffelt (Millingen): vervangen van de vloer; een voorstel volgt!

Voor deze drie renovaties worden nog concrete voorstellen voorbereid en zijn dus nog niet verwerkt in deze begroting. Het gaat naar verwachting om een totaalbedrag van € 720.000 (zie onderstaande specificatie)

woonplaats / gebouw	onderhoud €	renovatie €
Beek		
gemeentewerf	25.000	
Groesbeek		
gemeentehuis	75.000	
Mallemolen	45.000	
sporthal Heuvelland		(200.000)
sporthal Heuvelland	15.000	
sporthal Biga	10.000	
Kloosterstraat 7-9, jeugdsoos en fanfare	20.000	
zwembad De Lubert	285.000	(370.000)
Kekerdorp		
Kulturhus	10.000	
Leuth		
Kulturhus	10.000	
Millingen aan de Rijn		
De Duffelt, sporthal en cultureel centrum	75.000	
De Duffelt, sporthal en cultureel centrum		(150.000)
aula begraafplaats	5.000	
drenkelingengebouw	5.000	
opslag Molenveld	1.500	
trouwzaal	2.500	
Kulturhus Den Ienloop	10.000	
Ooij		
trafohuis	10.000	
Ubbergen		
Ubburch	5.000	
totaal	509.000	(720.000)
onderhoud = regulier onderhoud, vastgelegd in contracten		

groen

Het groenonderhoud en de onkruidbestrijding is bij de start van de nieuwe gemeente op het gewenste niveau. We merken dat de huidige middelen voor het renoveren van groen, voor boomcontroles en voor het toegenomen areaal niet geheel toereikend zijn. De kosten worden voor een deel gecompenseerd door het omvormen van beplanting, met lagere onderhoudskosten als gevolg.

We hebben geconstateerd dat er een explosieve groei is van uitheemse soorten (o.a. de Japanse duizendknoop), waardoor groenvoorziening op meerdere plekken wordt overwoekerd. Voor het bestrijden daarvan willen we gedurende enkele jaren fors inzetten. Binnen het huidige budget is daarvoor geen ruimte. In de loop van 2015 zal duidelijk worden wat hiervan de kosten zijn.

Het gaat om meer dan 35 locaties, waarvan de meest opvallende hier genoemd: nabij de watergang aan de Boersteeg, de Meerwijkselaan, voormalige vuilstort Groesbeek, retentiegebied Nassaulaan, begraafplaats Heselenberg, de Galgenhei aan de Nieuweweg; maar ook op percelen van de Stichting Landschap Ooijpolder-Groesbeek, Staatsbosbeheer, Provincie Gelderland en Waterschap Rivierenland die grenzen aan gemeentelijke percelen.

De stuurgroep herindeling heeft in het vierde kwartaal van 2014 besloten om het beheer van blad, veegvuil en onkruid op verharding niet op de markt te brengen, maar op te nemen in de aanbestedingsovereenkomst met Dar. Op basis van een nieuw opgesteld bestek, waarbij negen kleine opdrachten samengevoegd zijn, is een kostenraming opgesteld. Uitgangspunt hierbij is vooral kwaliteitsverbetering in de vorm van preventief vuilbeheer. Door het vuil op verharding frequenter weg te nemen, zal onkruid minder snel ontwikkelen en worden de kosten voor extra vegen gecompenseerd door minder kosten voor onkruidbestrijding. Ook betekent minder vuil op verharding, minder vuil in kolken en geen overvolle zandvangen, met als gevolg afname voor de afvoer- en bergingscapaciteit van water. De prijsonderhandelingen met DAR worden in januari en februari 2015 gevoerd en uitgangspunt hierbij is dat de som van de gezamenlijke budgetten van de drie voormalige gemeenten taakstellend is.

Onlangs zijn met name in Beek, Kekerdorp, Ooij en Groesbeek enkele gebieden opnieuw ingericht waarbij natuurlijke ontwikkeling en waterbeheer een belangrijke rol spelen. In Beek vervult de groene leefruimte een belangrijke rol voor natuurbeleving - vooral door de aanleg van de Filosofenbeek - en voor het verblijven en recreëren van de bewoners. In Groesbeek geldt dit voor "het Groeske". Voor deze areaaluitbreidingen zijn nog geen beheerkosten bepaald en in de loop van 2015 zal duidelijk worden hoe deze gebieden beheerd gaan worden en wat de jaarlijkse onderhoudskosten zullen worden. Het doel hierbij is om een flink deel bewonersparticipatie van de grond te krijgen.

water

Gemiddeld gezien is de riolering in de voormalige gemeente Groesbeek ongeveer 10 jaar ouder dan in voormalige gemeenten Millingen en Ubbergen. Er is gebleken dat de kwaliteit van de riolering op meerdere plekken in Groesbeek zeer matig is. In Beek en in Ubbergen zijn meerdere infiltratievoorzieningen op de stuwval van matige kwaliteit. In het nieuwe Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) zullen we daar aandacht aan besteden en de (financiële) consequenties in beeld brengen. Eind 2015 wordt het GRP vastgesteld (door de gemeenteraad).

Wat betreft het beheer van de rioolgemalen loopt het traject van harmonisatie, waarbij we ons richten op efficiëntie en regionale samenwerking.

wegen

Er zijn meerdere civieltechnische kunstwerken zoals bruggen, keermuren, enz. waarvan nauwelijks bekend is wat de kwaliteit is. De belangrijkste risico's zijn wel in kaart gebracht, maar het onderhoud gebeurt ad hoc. Het is van belang verder te inventariseren, inspecteren en een beheerplan op te stellen, waarbij de financiële consequenties worden aangegeven. Dit krijgt in de loop van 2015 zijn beslag.

In de voormalige gemeente Groesbeek is de kwaliteit van de wegen (huidige niveau is 5,5) nog niet geheel op het gewenste niveau (gewenste niveau is 6,7). In 2014 is qua onderhoud extra ingezet op de gebiedsontsluitingswegen. In de voormalige gemeente Ubbergen zullen we op enkele onderdelen - met een kleine achterstand - extra inspanning moeten leveren omdat vanwege de harmonisatie het gewenste onderhoudsniveau omhoog is gegaan. Overigens bleek dat hier het werkelijke kwaliteitsniveau (gemiddeld over het totale areaal) hoger ligt dan het indertijd gewenste kwaliteitsniveau.

verlichting

Het achterstallig onderhoud aan de verlichting is nog niet geheel weggewerkt. We gaan door met de renovaties en combineren dat met het aanbrengen van energiezuinige armaturen. Het gaat om het vervangen lampen (die veel energie verbruiken) door zogenaamde LED-armaturen. We kiezen voor locaties met de hoogste urgentie. Zo gaan we in 2015 in Kekerdorp alle oude masten en armaturen vervangen. In Leuth gebeurt hetzelfde bij de Margrietstraat en omliggende straten. De komende 10 jaren zal jaarlijks voor ongeveer € 160.000 aan verlichting in woonwijken worden vervangen en verbeterd. Medio 2015 zal het beheerplan OV 2016-2020 voor Berg en Dal ter vaststelling aan de gemeenteraad worden aangeboden.

4. Budgetten

De beheerplannen worden vanaf 2015 opnieuw opgesteld, waarmee de dotaties vastgesteld worden. Voor 2015 gaan we nog uit van het totaal van de drie verschillende begrotingen m.u.v. de dotatie in de voorziening openbare verlichting waar een bezuiniging van € 40.000 is ingeboekt.

Financiering

Inleiding

Op 1 januari 2001 is de wet Financiering decentrale overheden (FIDO) van kracht geworden. De wet bevat instrumenten om de risico's te beperken bij het lenen en het uitzetten van financiële middelen.

Een van de verplichte paragrafen voor de begroting is de paragraaf financiering. Deze verplichting volgt uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). In deze paragraaf staan de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille.

Nota Financiering (treasurystatuut)

In de nota financiering zijn door de het college de richtlijnen vastgesteld voor het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet)

Met het vaststellen van deze verordening geeft de raad de kaders aan voor de inrichting van de financiële functie en de uitgangspunten voor het financieel beleid en het financieel beheer. Daarbij is een relatie gelegd met het financieringsstatuut.

Financieringspositie

De financieringspositie van de gemeente wordt o.a. beïnvloed door de bestaande, voorgenomen investeringen en de grondexploitatie (GREX). Aan de eigen financieringsmiddelen, met name bestemmingsreserves, wordt 4,5% rente toegerekend. Bij het onderdeel GREX is een percentage aangehouden van 3% dat in overeenstemming is met de markt. Hierdoor wordt voorkomen dat in het geval van noodzakelijke externe financiering (langlopende geldleningen) er nadelige consequenties ontstaan voor het begrotingssaldo.

Rentevisie

Zowel de korte als de lange rente is momenteel historisch laag. De verwachting is dat de rente in 2015 nagenoeg gelijk blijft. In de begroting van 2015 hebben wij gerekend met een vaste rente van 4,5%, m.u.v. de grondexploitatie (3%).

Langlopende leningen

Op 1 januari 2015 bedraagt het totaal aan opgenomen geldleningen ruim € 16,0 miljoen. Rekening houdend met de reguliere aflossingen wordt het bedrag aan het einde van 2015 berekend op € 15,0 miljoen.

Liquiditeitenplanning

In 2015 zal een liquiditeitenplanning worden opgesteld. De planning is sterk afhankelijk van de tijd en de mate waarin de voorgenomen investeringen feitelijk worden gerealiseerd. De verwachting is dat er in 2015 een beroep op de kapitaalmarkt moet worden gedaan.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een door de Wet financiering decentrale overheden (Fido) voorgeschreven sturings- en verantwoordingsinstrument ter beperking van het renterisico op de korte schuld met een rentetypische looptijd van korter dan een jaar. De norm van de kasgeldlimiet is bepaald op 8,50% van het begrotingstotaal, exclusief de mutaties met betrekking tot de reserves. Het aldus berekende bedrag wordt door de toezichthouder getoetst aan de werkelijke omvang. Verzoeken om ontheffing, bij overschrijding van de norm langer dan 2 kwartalen, moeten bij de toezichthouder worden ingediend. Voor 2015 bedraagt de limiet 8,50% van € 78 miljoen. Dit betekent dat de gemeente bij een bedrag van € 6,6 miljoen (debet) verplicht is tot het aangaan van een vaste financiering.

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft tot doel het renterisico bij herfinanciering te beheersen, ofwel hoe meer de aflossing van de schuld in de tijd wordt gespreid, hoe minder gevoelig de begroting wordt voor renteschommelingen bij herfinanciering. De renterisiconorm houdt in dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Relatiebeheer

De NV Bank voor Nederlandse Gemeenten treedt als huisbankier op voor de gemeente. Dit betekent dat nagenoeg al het gemeentelijk betalingsverkeer via deze bank loopt. Uit oogpunt van doelmatig kasbeheer trachten wij het contante geldverkeer zo veel mogelijk te beperken.

Externe ontwikkeling

Door wijziging van de Wet Financiering Decentrale Overheden (Fido) zijn decentrale overheden waaronder gemeenten verplicht om overtollige liquide middelen in de schatkist aan te houden. Deze regeling trad per 31 december 2013 in werking. Het doel van de deelname aan schatkistbankieren is om de EMU-schuld van de collectieve sector te verlagen. De decentrale overheden krijgen geen leenfaciliteit bij de schatkist.

Bedrijfsvoering

Inleiding

Op grond van artikel 14 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bevat de paragraaf betreffende de bedrijfsvoering ten minste inzicht in de stand van zaken van de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering

Organisatieontwikkeling

Ter voorbereiding op de herindeling is voor de nieuwe gemeente een beknopt visiedocument opgesteld, waarmee een stevige basis is gelegd voor de ontwikkeling van de dienstverlening, de besturingsfilosofie, de organisatie, de harmonisatie en de koers voor de organisatie gedurende de eerste raadsperiode. In het eerste jaar zullen we moeten kijken of de keuzes die we gemaakt hebben, de dienstverlening die we leveren, de organisatie die we hebben opgebouwd en de bedrijfsvoering die we hebben ingericht ook daadwerkelijk aan de verwachtingen voldoet. Daar waar het niet het geval is, moet en zal worden bijgestuurd.

Personeelsbeleid

In 2015 is er een start gemaakt in de nieuwe organisatie. Deze nieuwe organisatie moet zich zetten en een robuuste basis vormen voor een optimale dienstverlening naar de inwoners, verenigingen en bedrijven. Daarom investeert de organisatie in de opbouw van een stevige structuur van de personele bedrijfsvoering. In 2015 wordt het digitaal personeelsinformatie-, en salarissysteem opgeleverd en zal de verdere uitbouw van het strategisch personeelsbeleid op diverse gebieden plaatsvinden. Een aantal instrumenten hiervan krijgen prioriteit zoals de procedures en regelingen op het gebied van de gesprekscyclus, opleiding & (door) ontwikkeling van de medewerkers en Arbo. In 2014 is de basis gelegd voor een pakket aan arbeidsvoorwaarden die de organisatie de flexibiliteit geeft om zich door te ontwikkelen in een sterk veranderende gemeentelijke context. Het pakket biedt daarnaast de mogelijkheid om als aantrekkelijk werkgever medewerkers aan te trekken en te motiveren zich in te zetten voor de ontwikkeling van deze gemeente en haar inwoners. In 2015 worden deze arbeidsvoorwaarden geïmplementeerd en daar waar nodig verder uitgewerkt.

Formatie

De formatie van de nieuwe organisatie bedraagt 177,3 fte. Deze formatie is als volgt tot stand gekomen:

Uitgangspunt is de formatie van 2013:

• Millingen aan de Rijn /Groesbeek	132,8 fte
• Ubbergen	<u>65,6 fte</u>
subtotaal	198,4 fte
• Taakstellende bezuiniging van 5%	10,0 fte -/-
• Uitbesteding bouwzaken en belastingadministratie	14,7 fte -/-
• Niet gerealiseerde privatisering zwembad	<u>3,6 fte</u> +/-
Totaal: formatie nieuwe organisatie	177,3 fte

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt is een taakstellende bezuiniging van 5% gerealiseerd.

In het herindelingsproces moesten er 171 mensen worden ingepast. Na de plaatsingsronde bleven er 18 medewerkers over die daarmee boventallig waren geworden. In de periode daarna is een inspanning geleverd om voor die medewerkers een oplossing te vinden. Dat is grotendeels gelukt. Op dit moment zijn er nog 3 medewerkers (2,83 fte) in een traject naar een definitieve functie.

Administratieve organisatie

Medio 2015 zal de raad een nieuw contract aangaan met de accountant, de voorbereidingen worden in het eerste halfjaar afgerond. De benoeming zal afzonderlijk aan de raad worden voorgelegd. In 2016 wordt de Vennootschapsbelasting VPB voor gemeenten ingevoerd. De organisatie zal in samenwerking met de regio voorbereidingen treffen om aan deze nieuwe wet te voldoen. Op 8 januari 2015 zijn de financiële verordeningen op grond van de artikelen 2.12, 2.13, en 2.13a uit de gemeentewet door u vastgesteld. Zoals in de financiële verordeningen reeds is aangegeven zullen een aantal nota's in de loop van 2015 aan u worden aangeboden, zoals de nota reserves en voorzieningen, de nota rentebeleid, de nota waardering, activering en afschrijving en de nota weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Digitale dienstverlening

De ontwikkelingen op het gebied van informatievoorziening volgen elkaar in snel tempo op en zijn in belangrijke mate bepalend voor de wijze waarop wij onze dienstverlening aanbieden en ook hoe wij onze bedrijfsprocessen inrichten. Wij sluiten ons aan bij de ambitie van het Rijk dat in 2017 bedrijven en burgers zaken die ze met de overheid doen digitaal afhandelen. Ons dienstverleningsconcept is dan ook gebaseerd op het credo "wat digitaal kan, doen we digitaal". Onze website is daarbij een belangrijk toegangskanaal. Via de website kunnen burgers en bedrijven digitaal een afspraak inplannen, producten en diensten aanvragen en hebben ze toegang tot allerlei relevante overheidsinformatie, over de overheid in het algemeen, de gemeente, maar ook over zichzelf.

De komende jaren staan in het teken van het verder optimaliseren van de NUP-bouwstenen (Nationaal UitvoeringsProgramma dienstverlening en e-overheid) zoals DigiD Machtigingen, eHerkenning, eformulieren, MijnOverheid en het inregelen van een klantcontactsysteem. In dat kader zal ook in 2015 de gemeentelijke website verder worden geprofessionaliseerd en doorontwikkeld, met als doel een klantvriendelijke en efficiënte manier van communicatie tot stand te brengen tussen burgers, bedrijven en de gemeente. Met het oog op de interne dienstverlening zal het zaakgericht werken verder worden ontwikkeld. Belangrijke randvoorwaarden daarbij zijn het Dienstverleningsconcept en de transities op het Sociaal Domein.

Op 1 januari 2015 zijn de meest noodzakelijke ICT-voorzieningen ten behoeve van de transities op het sociaal domein gerealiseerd. Dit voldoet echter nog niet aan de eisen die een totale integrale aanpak van de decentralisaties vraagt. In 2015 staat het implementeren van een toekomstvast regieportaal op de agenda, evenals het realiseren van diverse ICT-technische koppelvlakken alsmede het optimaliseren van werkprocessen, intern en met de diverse betrokken partijen.

Gegevensbeheer

De gemeente is bronhouder van enkele belangrijke basisregistraties. De meest bekende zijn basisregistratie Personen (BRP), basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) en de basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT). In 2015 zal fors moeten worden geïnvesteerd om de kwaliteit van de genoemde basisregistraties per 1 januari 2016 op het juiste kwaliteitsniveau te brengen. Het implementeren van de basisregistratie Kadaster zal als gevolg van de gemeentelijke herindeling in 2015 worden opgepakt. Verder is de implementatie van een aantal andere basisregistraties vertraagd als gevolg van technische problemen bij landelijke voorzieningen (Nieuwe Handelsregister en WOZ) en/of vertraging in de landelijke besluitvorming (Basisregistratie Ondergrond). De verwachting is echter dat ook hier in 2015 vervolgstappen kunnen worden gezet.

Inkoop en aanbesteding

In 2015 wordt het nieuwe inkoop en aanbestedingsbeleid voorgelegd aan de raad. Er zal eerst een verkenning plaatsvinden over mogelijke professionalisering van onze inkopen en aanbestedingen. Zoals in het akkoord op hoofdlijnen is aangegeven zal de insteek zijn dat ook de lokale ondernemers en duurzaamheid in dit beleid worden meegenomen.

Samenwerking

Onze organisatie ontwikkelt zich steeds meer naar een gemeente die is gericht op het voeren van de regie. De nadruk komt te liggen bij het (zelf) bepalen van het te voeren beleid en de na te streven doelstellingen terwijl de bijbehorende uitvoeringstaken zoveel mogelijk worden overgedragen aan derden of worden ondergebracht in samenwerkingsverbanden. Het betreft de doorontwikkeling van reeds in gang gezet beleid en is als trend in gemeenteland terug te zien. In de afgelopen jaren zijn tal van concrete mogelijkheden van uitbesteding en regionale samenwerking onderzocht en concreet aangegaan. Inmiddels nemen we deel aan de belastingsamenwerking in Beuningen, via het belastingkantoor Munitax, hebben we de brandweer geregionaliseerd in de Veiligheidsregio Gelderland Zuid (VRGZ) en zijn de Wabotaken ondergebracht bij de omgevingsdienst regio Nijmegen (ODRN).

Verder is er een start gemaakt met het vormen van een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling waaronder het regionale Werkbedrijf en de regionale samenwerking op het gebied van ICT. De gemeenten Groesbeek, Beuningen, Druten, Heumen en Mook en Middelaar zijn samen met de gemeente Nijmegen al van start gegaan, maar voorlopig in een "lichte" vorm, waarbij de medewerkers nog wel in dienst zijn van de deelnemende gemeenten, de functionele aansturing is echter al gecentraliseerd. Het voornemen is om de taken op het gebied van ICT per 1 januari 2016 formeel over te dragen aan ICT Rijk van Nijmegen. De vier betrokken medewerkers van de gemeente Groesbeek zullen dan ook bij deze nieuwe organisatie in dienst treden. Momenteel wordt al intensief samengewerkt. Het streven is om de formele overgang te vervroegen naar medio 2015.

Verbonden partijen

Inleiding

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), titel 2.3., artikel 15, dient de gemeente in de begroting aandacht te besteden aan derderechts-personen, waarmee de gemeente een bestuurlijke en financiële band heeft. Er zijn immers bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en risico's, die uit gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen in NV's, stichtingen of verenigingen of andere overeenkomsten kunnen voortvloeien. Om te spreken van een verbonden partij, dient de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang in de betreffende partij te hebben. De paragrafen betreffende de verbonden partijen dient ten minste te bevatten:

- a. de visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting;
- b. de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
- c. de lijst van verbonden partijen.

Bestuurlijk belang

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een bestuurlijke participatie of het hebben van stemrecht. Het uitoefenen van bestuurlijke invloed op het bestuur van een bestuurlijk verbonden organisatie door de gemeente is er op gericht het publieke belang te dienen. In het nastreven van het publieke belang dient de reden gelegen te zijn van het aangaan van een relatie met een derde rechtspersoon.

Financieel belang

Alleen een bestuurlijk belang maakt een partij nog geen zogenaamde verbonden partij, daarvoor is ook een financieel belang vereist. Onder financieel belang worden niet alleen eigendomsrechten, zoals die voortvloeien uit het bezit van aandelen begrepen, maar ook constructies als het verstrekken van leningen, het verlenen van subsidies en het stellen van garanties.

Centraal advies

Met de gemeente Nijmegen zijn afspraken gemaakt over de advisering van begroting- en rekeningstukken van de belangrijkste gemeenschappelijke regelingen. Vanuit de afdeling stadscontrol van de gemeente Nijmegen wordt een advies uitgebracht aan de besturen van de gemeenschappelijke regelingen en aan de gemeentebesturen. Ook komen de adviezen altijd terecht bij een centrale coördinator per gemeente. De gemeenten zijn uiteraard vrij om dit advies over te nemen, te amenderen of te negeren. De uiteindelijke beslissingsbevoegdheid over begroting- en rekeningstukken ligt bij het algemeen bestuur van de GR.

Overzicht verbonden partijen

Bedragen x € 1.000

Verbonden partij	Bijdrage 2015	Product
Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	-1.860	120.00
Breed	-109	611.00
Milieusamenwerking afvalverwerking Regio Nijmegen(MARN)	-14	723.00
Bestuursacademie	0	
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Regio Nijmegen(GGD)	-847	714.00
Eurregio Rijn Waal	-7	005.00
Stadsregio Arnhem Nijmegen	-110	005.00
Instituut Bijzonder Onderzoek(BO)	-90	610.00
Recreatieschap Veluwe/ RGV Holding	0	
Archiefverzorging Rijk van Nijmegen en Land van Maas en Waal	-30	Kp BMO
Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)	-49	002.01
Grenzland Draisine GMBH		Eenmalige exploitatiebijdrage in 2008
Stichting RBT KAN	-43	560.30
Stichting Telemann		
Nijmeegse Instelling voor Maatschappelijk Werk	-213	670.05
NV Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG)	143	913.00
Nazorg Bodem Holding B.V.		723.00
ODRN	-1.567	723.00/822.00
Dar	-992	721.00
Vitens	36	330.00
Belastingkantoor Beuningen	-512	Diverse
Regionaal Werkbedrijf	-842	623.01

Toelichting verbonden partijen:

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)

Vanaf 1-1-2013 is de gemeentelijke brandweerorganisatie opgeheven en de gemeentelijke brandweerbijstand (incl. ambulancevervoer) is per die datum ondergebracht in de Veiligheidsregio Gelderland Zuid. De VRGZ behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van hulpverlening en veiligheid. Het aandeel voor de gemeente Groesbeek is in 2015 geraamd op € 1.859.763.

Gemeenschappelijke regeling Breed

De werkvoorziening (Wsw) is ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling <BREED> genaamd. De gemeenten zijn volledig verantwoordelijk voor het Wsw-beleid. Het bedrag in de tabel bestaat uit bestuurs- en beheerskosten, bijdrage in de reorganisatiekosten en het exploitatieresultaat. Aan subsidie is een bedrag van € 5.292.394 opgenomen. Het rijk draagt in de kosten voor nagenoeg 100% bij.

MARN

De Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen is een samenwerking tussen een tiental gemeenten in de regio Nijmegen. Deze samenwerking van de aan de MARN deelnemende gemeenten richt zich op het brede terrein van milieu. De GR Milieusamenwerking afvalverwerking regio Nijmegen is de aandeelhouder van de ARN BV, die de afvalverwerkingsinstallatie exploiteert. Voor de ARN BV heeft de gemeente geparticipeerd in aanzienlijke garantiestellingen.

Bestuursacademie Oost en Noord Nederland

In 1999 is als gevolg van de verzelfstandiging van de gemeenschappelijke regeling Bestuursacademie Oost Nederland de Stichting Garantiefonds Bestuursacademie Oost Nederland opgericht. Het fonds kreeg als taak om te voorzien in de financiële aanspraken op wachtgeldrechten van personeelsleden met een aanstelling van vóór 1-8-1993. Op dit moment wordt aan een aantal voormalige medewerkers een wachtgelduitkering uitbetaald. De laatste uitbetalingen zullen plaatsvinden uiterlijk 2017.

Gemeenschappelijke Geneeskundige Dienst, regio Nijmegen

De GGD werkt als geneeskundige dienst voor de gemeenten in de regio en heeft tot doel het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten op het terrein van de gezondheidszorg voor de bevolking op hun grondgebied. Groesbeek neemt naast de standaard preventietaken ook diensten af zoals de hygiënecontrole van kindercentra. Voorts vervult de GGD een rol bij gemeenschapsevenementen en calamiteiten. Ook de zorg voor kinderen tussen de 0 en 19 jaar maakt onderdeel uit van het GGD-pakket. De geraamde bijdrage voor 2015 ad € 846.818 is gebaseerd op een bedrag per inwoner.

Euregio Rijn Waal

Stimuleren van de grensoverschrijdende samenwerking in het Nederlands-Duits grensgebied. Bijdrage voor 2015 is geraamd op € 7.055.

Stadsregio Arnhem – Nijmegen

De stadsregio heeft als doelstelling een adequate aanpak van de grootstedelijke problematiek en de bevordering van een evenwichtige ontwikkeling van het gebied, zulks met inachtneming van hetgeen in deze regeling en andere toepasselijke wetgeving is bepaald. De bijdrage ad € 110.158 is bepaald op basis van het aantal inwoners.

Instituut Bijzonder Onderzoek

Het Instituut Bijzonder Onderzoek werkt vanuit de centrumgemeente Wijchen, voor de gemeenten Beuningen, Heumen, en Groesbeek, op het terrein van de opsporing van uitkeringsfraude. De gemeente draagt bij op basis van het inwoneraantal en het aantal afgegeven opdrachten in de verhouding 50:50. Voor 2015 is de bijdrage € 90.450.

Recreatieschap Veluwe/RGV Holding

De gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Nijmegen e.o. is in 1999 opgegaan in RGV Holding. Omdat de gemeenschappelijke regeling als zodanig in stand is gebleven, blijft de deelname van de gemeente een onderdeel van deze paragraaf.

Grenzland-Draisine GmbH

Op 8 april 2008 is bovengenoemde GmbH opgericht. Deze BV exploiteert de toeristische attractie van de fietslorry's tussen onze gemeente en Duitsland.

Stichting Telemann

Deze stichting exploiteert het glasvezelnetwerk in Nijmegen en omgeving. Ook de verbinding tussen de voormalige MUG-gemeenten wordt door deze stichting beheerd.

Nijmeegse instelling voor Maatschappelijk Werk

De NIM is een zelfstandige stichting die algemeen maatschappelijk en schoolmaatschappelijk werk voor primair onderwijs levert aan de gemeenten in de regio Nijmegen.

De totale subsidie over 2015 bedraagt € 213.320.

Bank voor Nederlandse Gemeenten

De gemeente is aandeelhouder van de NV Bank voor Nederlandse Gemeenten. Het in het overzicht aangegeven bedrag ad € 143.294 betreft het ontvangen dividend over 2014

Nazorg Bodem Holding BV

In 2009 is de Grondbank GMG b.v. geprivatiseerd en zijn de aandelen overgedragen aan Nazorg Bodem Holding BV.

Omgevingsdienst Regio Nijmegen

De voormalige MUG gemeenten zijn vanaf 1 april 2013 deelnemer aan de gemeenschappelijke regeling ODRN.

De ODRN is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving, in het kader van het omgevingsrecht, waarbij de deelnemers in ieder geval de basistaken onderbrengen bij het openbaar lichaam. De bijdrage voor het jaar 2015 is geraamd op € 1.566.909.

Dar

Samen met andere regiogemeenten is er nu een intensieve samenwerking op het gebied van afvalbeheer. Het is de bedoeling de komende jaren het afvalbeheer verder te verduurzamen en schaalvoordelen te realiseren. In de begroting 2015 is voor de inzameling van afval een bedrag van € 991.507 opgenomen.

Vitens

De gemeente is aandeelhouder van waterbedrijf Vitens. Het in het overzicht aangegeven bedrag van € 36.000 betreft het te ontvangen dividend over 2014 van de voormalige gemeenten Ubbergen en Millingen aan de Rijn.

Belastingkantoor Beuningen

Met ingang van 1 januari 2012 zijn de voormalige gemeenten Groesbeek en Millingen aan de Rijn toegetreden tot de Regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Beuningen Munitax. Sinds 1 januari 2015 is ook de voormalige gemeente Ubbergen toegetreden tot dit samenwerkingsverband. Deze gemeenschappelijke regeling voorziet in de uitvoering van de gemeentelijke belastingen voor de deelnemende gemeenten. Bijdrage in 2015 is begroot op € 512.323.

Regionaal Werkbedrijf

Het Werkbedrijf is de eerste module van de MGR en is op 1 januari 2015 van start gegaan. De deelnemende gemeenten zullen samen met het SW-bedrijf Breed, het UWV en andere organisaties de handen ineen slaan om de doelstellingen uit de participatiewet te realiseren. Eén regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt waarbij zoveel mogelijk mensen aan de slag gaan bij reguliere werkgevers. Een bijzonder samenwerkingsverband omdat hiermee het afbreken van de schotten tussen de verschillende regelingen, wordt doorvertaald naar de uitvoeringsorganisatie. Een volgende stap op weg naar een nieuwe manier van werken op het sociaal domein.

Grondbeleid

1.1. Inleiding

Algemeen

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) wordt in artikel 9.2 aangegeven dat de paragraaf grondbeleid een verplicht onderdeel vormt van de begroting. De verplichte paragraaf grondbeleid moet ten minste ingaan op (artikel 16 van het BBV):

- Een visie op het grondbeleid in relatie tot de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Daarnaast heeft de commissie BBV een notitie grondexploitatie uitgebracht en bijgesteld in februari 2012. Het doel van deze notitie is om zaken te verduidelijken en binnen de grenzen van het BBV daarvoor nadere richtlijnen te geven.

Opzet paragraaf grondbeleid

Met het oog op de fusie tussen de drie gemeenten per 1 januari 2015, is in deze paragraaf ten behoeve van de begroting voor 2015 een totaalbeeld gegeven van de grondportefeuille. De lopende grondexploitaties (GREX) worden in het tweede kwartaal 2015 geactualiseerd. In deze paragraaf is aansluiting gezocht met de cijfers zoals verwerkt in de jaarrekeningen over 2013. De lopende grondexploitaties van de drie voormalige gemeenten zijn niet volledig eenduidig opgezet. De eerste helft van 2015 wordt dan ook gebruikt om de grondexploitaties te actualiseren en eenduidig op te zetten.

Leeswijzer

In paragraaf 1.2 wordt stilgestaan bij de visie op en de wijze van het grondbeleid. Vervolgens zal in paragraaf 1.3 een prognose worden gegeven van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie. Daarbij zal allereerst inzicht worden gegeven in de boekwaarden per 31 december 2013 zijnde de laatst bekende boekwaarden. Aansluitend volgt in dezelfde paragraaf een toelichting op het Complex In Exploitatie Genomen Gronden en het Complex Niet In Exploitatie Genomen Gronden. Daarbij wordt per project op hoofdlijnen een toelichting gegeven inclusief het benoemen van mogelijke risico's. Tot slot volgt in paragraaf 1.4 een toelichting op het beleid omtrent reserves en voorzieningen.

1.2. Visie op en wijze van het grondbeleid

Algemeen

Met het invoeren van de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening in 2008 is de gemeente verplicht om haar ruimtelijk beleid vast te leggen in een structuurvisie. In onderstaande tabel volgt een korte toelichting op de ruimtelijke visie voor de voormalige gemeenten:

Visie	Toelichting
Millingen aan de Rijn	Op 29 januari 2013 heeft de gemeenteraad van Millingen aan de Rijn de Structuurvisie Millingen aan de Rijn 2025 "Millingen is het Waard" vastgesteld. In de structuurvisie legt de gemeente de hoofdlijnen vast van het ruimtelijk beleid tot 2025, evenals de manier waarop dit bereikt kan worden. Aan de structuurvisie is een uitvoeringsprogramma gekoppeld. Door de gemeenteraad is, in aanvulling op de structuurvisie, een strategische visie vastgesteld. De strategische visie bestaat uit 10 punten die de bevolking het meest belangrijk vindt voor de toekomst van Millingen aan de Rijn.

Visie	Toelichting
Ubbergen	Op 6 oktober 2011 heeft de gemeenteraad van Ubbergen de structuurvisie "Buitengewoon Ubbergen 2020" vastgesteld. De structuurvisie geeft het ruimtelijk beleid voor een periode van 10 jaar weer.
Groesbeek	Op 21 juni 2012 heeft de gemeenteraad van Groesbeek de Strategische Visie Groesbeek 2025 vastgesteld. Hiermee schetst de gemeente de koers van de gemeente richting het jaar 2025. Deze koers is integraal, gemeentebreed en vraagt om een nadere ruimtelijke concretisering in de vorm van een structuurvisie. Op 27 juni 2013 heeft de gemeenteraad van Groesbeek dan ook de Structuurvisie Groesbeek 2025 vastgesteld. Met deze structuurvisie schetst het gemeentebestuur de strategie en kaders op hoofdlijnen voor de ruimtelijke ontwikkeling van Groesbeek. De structuurvisie zelf volgt in haar opbouw de pijlers uit de strategische visie.

Na de herindeling blijven de visies ten aanzien van de kernen geldig. Vooralsnog zal dan ook geen nieuwe gemeentelijke structuurvisie opgesteld worden.

Nota grondbeleid

Het gemeentelijk grondbeleid is een instrument om ruimtelijke doelstellingen te bereiken op het terrein van volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, economische ontwikkeling, openbare ruimte, infrastructuur, recreatie en natuur. Het grondbeleid is geen doel op zich, maar dienstbaar aan de hiervoor benoemde beleidsvelden. De wijze waarop deze doelstellingen kunnen worden bereikt, is vastgelegd in de Nota grondbeleid. In onderstaande tabel zijn de hoofdlijnen van het grondbeleid weergegeven, zoals ze voor 1 januari 2015 gelden:

Grondbeleid	Toelichting
Millingen aan de Rijn	Het grondbeleid voor Millingen aan de Rijn is verantwoord in de Nota grondbeleid gemeente Millingen aan de Rijn. Het voeren van actief grondbeleid als klassiek model is niet langer toereikend, vanwege het risico, de beperkte grondpositie (zoals in voorgaande jaren ook het geval was) en het ontbreken van middelen, waardoor grondverwerving en zelfstandige gronduitgifte niet vaak voorkomen. De gemeente kiest dan ook voor het voeren van overwegend faciliterend beleid.
Ubbergen	Gemeente Ubbergen kent geen Nota grondbeleid. In de paragraaf grondbeleid van de voormalige gemeente Ubbergen uit de programmabegroting 2014 (paragraaf 3.3) is aangegeven dat ook hier faciliterend grondbeleid wordt gevoerd.
Groesbeek	Het grondbeleid voor Groesbeek is vastgelegd in de Nota grondbeleid gemeente Groesbeek 2012. Het voeren van actief grondbeleid als klassiek model is niet langer toereikend, vanwege het risico en de beperkte grondpositie (zoals in voorgaande jaren ook het geval was), waardoor grondverwerving en zelfstandige gronduitgifte niet vaak voorkomen. De gemeente kiest dan ook voor het voeren van overwegend faciliterend beleid.

De Nota grondbeleid is een kaderstellend gemeentelijk beleidsstuk waarin de gemeenteraad de kaders aangeeft waarbinnen het college en de ambtelijke organisatie het grondbeleid kunnen uitvoeren. In 2015 zal het grondbeleid voor deze gemeente dan ook geharmoniseerd worden.

Visie in relatie tot de begroting - Programma 3 Wonen en Werken

Onderdeel van de beleidsbegroting vormt het programmaplan. Het programmaplan richt zich vooral op de maatschappelijke effecten die het gemeentebestuur beoogt. Het programmaplan bevat de te realiseren programma's, het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen en het bedrag voor onvoorzien. In de programma's staan de doelen – in termen van maatschappelijke effecten – die worden nagestreefd en welke activiteiten daarvoor uitgevoerd worden. In het kader van het grondbeleid is het programma 3. Wonen en Werken van betekenis en de belangrijkste ontwikkelingen zijn:

Woningbouwontwikkelingen tot 2020

In de toelichting op het programma Wonen en Werken is aangegeven dat binnen de regio Nijmegen door de provincie en stadsregio gestuurd wordt op het terugdringen van de overcapaciteit aan bestaande woningbouwplannen. De voormalige gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek hebben hun woningbouwprogramma's op elkaar afgestemd. De woningbouwprogrammering zoals opgenomen in programma 3 van deze programmabegroting is voldoende om te voorzien in de woningbouwbehoefte voor de komende 10 jaar en verder. Voor andere plannen dan deze is geen groen licht. In aansluiting op de nota grondbeleid (geen actief grondbeleid) zullen dan ook geen nieuwe gronden voor planontwikkeling aangekocht worden.

Economische zaken

In 2013 is door de Stadsregio het Regionaal Programma Bedrijventerrein (RPB) op detailniveau aangepast. In het RPB worden afspraken vastgelegd over de afstemming van vraag en aanbod (tot 2025) naar bedrijventerreinen, zorgvuldig ruimtegebruik, intensivering, segmentering en de herstructurering van verouderde bedrijventerreinen.

In het RPB is voor de voormalige gemeente Groesbeek rekening gehouden met de ontwikkeling van de eerste fase van het Hulsbeek – terrein als nieuw bedrijventerrein. Op dinsdag 7 oktober 2014 heeft het College van gemeente Groesbeek besloten tot het voorlopig “on hold” zetten van de ontwikkeling van het nieuwe bedrijventerrein. Binnen de kern Groesbeek is een voorraad van circa 25.000 m² aan nog uit te geven oppervlak voor handen binnen het bedrijventerrein Mies voor dezelfde doelgroep.

Rekening houdend met de ladder voor duurzame verstedelijking (eerst afstemmen op de regionale behoefte, dan inbreiding, dan uitbreiding), is dan ook besloten om de gronden voorlopig in het complex Niet In Exploitatie Genomen Gronden (afgekort met NIEGG) te houden.

Ook de voormalige gemeente Ubbergen wordt genoemd in het RPB. Het betreft de uitbreiding van het bedrijventerrein Lieskes Wengs in Leuth. Voor het plangebied geldt een onherroepelijk bestemmingsplan.

1.3. Prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie

1.3.1. Inzicht boekwaarden per complex

Bij een project, waarvoor geldt dat per saldo meer kosten dan opbrengsten zijn gerealiseerd, wordt gesproken van een negatieve boekwaarde in plaats van een positieve boekwaarde. De boekwaarde wordt verantwoord op de balans onder de vlottende activa - voorraden.

Binnen de administratie kan een onderscheid gemaakt worden in de voorraad gronden zonder kostprijsberekening (NIEGG complex, Niet In Exploitatie Genomen gronden, strategische grondvoorraad) en in de voorraad gronden onderhanden werken (IEGG complex, In Exploitatie Genomen Gronden, vastgestelde grondexploitaties). In onderstaande tabel wordt de boekwaarde per 31 december 2013 (van de voormalige gemeenten) weergegeven:

Voormalige gemeente	Complex/Project	Boekwaarde per 31.12.2013
---------------------	-----------------	---------------------------

Voorraad gronden onderhanden werken (IEGG)

Millingen aan de Rijn	De Bijlandtlocatie	€ 44.454
	Voormalig schoolterrein	€ -86.132
	Totaal boekwaarde Millingen aan de Rijn	€ -41.678
Ubbergen	De Geest	€ 26.613
	Hubertushof	€ -
	Oijse Graaf	€ -
	Pastoor van Tielstraat	€ -
	Lieskes Wengs	€ -
	Jan Amtzstraat / Schoolstraat	€ -
	Morgenbad	€ -
	Totaal boekwaarde Ubbergen	€ 26.613
Groesbeek	Bedrijventerrein Mies	€ -1.438.728
	Centrumplan	€ -5.844.877
	Hogeweg / Bremstraat	€ 26.053
	Herontwikkelig voormalig sportpark Nijerf	€ -1.973.529
	Dekkerswald	€ 59.652
	Heikant in de Horst	€ 13.528
	Uitbreidingsplan Husenhoff	€ 19.094
	Totaal boekwaarde Groesbeek	€ -9.138.807
Totaal gronden onderhanden werken		€ -9.153.872

Voorraad gronden zonder kostprijsberekening (NIEGG)

Millingen aan de Rijn	Complex Algemeen	€ -
	Voormalig oefenhoek sportpark de Hove	€ -240.000
	Totaal boekwaarde Millingen aan de Rijn	€ -240.000
Ubbergen	Spieringshof	€ -
	Alde Weteringweg	€ -63.519
	Gronden Bouwkamp	€ -120.081
	Totaal boekwaarde Ubbergen	€ -183.600
Groesbeek	Complex Algemeen	€ -283.829
	Omgeving Hemeltje	€ -324.834
	Toekomstig bedrijventerrein Hulsbeek	€ -113.822
	Totaal boekwaarde Groesbeek	€ -722.483
Totaal voorraad gronden zonder kostprijsberekening		€ -1.146.082
Totaal voorraden complexen per 31 december 2013		€ -10.299.954

De boekwaarde per 31 december 2013 bestaat uit het saldo van de gerealiseerde opbrengsten minus de gerealiseerde kosten. Uit het overzicht volgt dat de totale boekwaarde € 10.299.954 negatief bedraagt per 31 december 2013.

1.3.2. Complex In Exploitatie Genomen Gronden

De in exploitatie genomen gronden betreffen de projecten waarvoor de kaders door de raad zijn vastgesteld. Voor iedere project heeft de raad een grondexploitatiebegroting vastgesteld. In het complex 'In Exploitatie Genomen Gronden' kan een onderscheid worden gemaakt in projecten waarbij sprake is van actief grondbeleid (gemeente risicodragend), maar ook in projecten waarbij sprake is van faciliterend grondbeleid (overeenkomsten). In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van het complex In Exploitatie Genomen Gronden:

Voorraad gronden onderhanden werken

Voormalig gemeente	Complex/Project	Boekwaarde 31.12.2013	Prognose op startwaarde			Prognose Resultaat
			Uitgaven	Inkomsten	Saldo	
Millingen aan de Rijn	De Bijlandtlocatie	€ 44.454	€ -44.454	€ -	€ -44.454	€ -
	Voormalig schoolterrein	€ -86.132	€ -126.380	€ 212.512	€ 86.132	€ -
	Totaal	€ -41.678	€ -170.834	€ 212.512	€ 41.678	€ -
Ubbergen	De Geest	€ 26.613	€ -26.613	€ -	€ -26.613	€ -
	Hubertushof	€ -	€ -4.400	€ 300.000	€ 295.600	€ 295.600
	Ooijse Graaf	€ -	€ -556.934	€ 1.756.934	€ 1.200.000	€ 1.200.000
	Pastoor van Tielstraat	€ -	€ -4.832	€ 4.832	€ -	€ -
	Lieskes Wengs	€ -	€ -8.000	€ 8.000	€ -	€ -
	Jan Arntzstraat / Schoolstraat	€ -	€ -5.200	€ 5.200	€ -	€ -
	Morgenbad	€ -	€ -341.943	€ 341.943	€ -	€ -
	Totaal	€ 26.613	€ -947.922	€ 2.416.909	€ 1.468.987	€ 1.495.600
Groesbeek	Bedrijventerrein Mies	€ -1.438.728	€ -1.055.679	€ 2.494.407	€ 1.438.728	€ -
	Centrumplan	€ -5.844.877	€ -6.133.566	€ 8.921.017	€ 2.787.451	€ -3.057.426
	Hogeweg / Bremstraat	€ 26.053	€ -58.352	€ 39.515	€ -18.837	€ 7.216
	Herontwikkeling voormalig sportpark Nijerf	€ -1.973.529	€ -162.944	€ 3.328.301	€ 3.165.357	€ 1.191.828
	Dekkerswald	€ 59.652	€ -51.361	€ -	€ -51.361	€ 8.291
	Heikant in de Horst	€ 13.528	€ -126.563	€ 105.435	€ -21.128	€ -7.600
	Uitbreidingsplan Husenhoff	€ 19.094	€ -	€ -	€ -	€ 19.094
	Subtotaal	€ -9.138.807	€ -7.588.465	€ 14.888.675	€ 7.300.210	€ -1.838.598
	Voorziening exploitatie Centrumplan					€ 3.057.426
	Voorziening exploitatie Heikant in de Horst					€ 7.600
	Totaal aan voorzieningen					€ 3.065.026
	Totaal					€ 1.226.428
Totaal	Resultaat exclusief voorzieningen	€ -9.153.872	€ -8.707.221	€ 17.518.096	€ 8.810.875	€ -342.998
	Getroffen voorzieningen					€ 3.065.026
	Resultaat inclusief voorzieningen					€ 2.722.028

Herontwikkeling Bijlandtlocatie - Millingen aan de Rijn Algemeen

Op 2 maart 2011 hebben gemeente Millingen aan de Rijn en Bouwfonds Ontwikkeling B.V. een anterieure overeenkomst gesloten over de ontwikkeling van woningen op de Bijlandtlocatie. De gemeente heeft haar gronden verkocht aan Bouwfonds als toekomstige ontwikkelaar van de woningen. Vooruitlopend zijn de gronden gesaneerd en bouwrijp gemaakt in opdracht van de gemeente. Het plangebied is woonrijp gemaakt door Bouwfonds.

Het bestemmingsplan is onherroepelijk en in 2013 heeft dan ook de financiële afwikkeling van de overeenkomst met Bouwfonds plaatsgevonden. Aandachtspunt blijft de definitieve vaststelling van de door de provincie onder voorwaarden toegekende ISV subsidie van in totaal € 826.012. Het financieel risico voor de definitieve toekenning van de subsidie ligt bij het Bouwfonds. De verwachting is dat het project met het opstellen van de jaarrekening over 2014 met een sluitend resultaat afgesloten kan worden. In 2012 is reeds resultaat genomen voor een bedrag van in totaal € 320.546.

Risico

Geen sprake van een aan te duiden risico voor deze gemeente. Het project zal financieel afgesloten worden met het opstellen van de jaarrekening over 2014.

Herontwikkeling voormalige schoollocatie "Land van Paal" - Millingen aan de Rijn

Algemeen

In maart 2011 is een anterieure overeenkomst gesloten tussen gemeente Millingen aan de Rijn en Waardwonen ten behoeve van de ontwikkeling van de 2e en 3e fase van het project. Met het sluiten van de anterieure overeenkomst is het kostenverhaal voor de gemeente verzekerd.

Op basis van een door Waardwonen opgestelde berekening is de gemeentelijke bijdrage hierin bepaald op een bedrag van € 530.635.

In de vergadering van 7 februari 2012 heeft de gemeenteraad van Millingen aan de Rijn onder meer besloten een krediet te voteren voor de bijdrage in de herinrichting van de openbare ruimte. De kosten worden gedekt door een verkregen ISV subsidie van € 530.635 (provincie) en uit de meeropbrengst van de grondverkoop.

De verwachting is dat het project voor de gemeente een sluitend resultaat zal kennen bij afsluiting. Goed om op te merken is dat de begrote inkomsten van € 212.512 betrekking hebben op de tweede tranche van de ISV subsidie. De betreffende subsidie is ontvangen door gemeente Millingen aan de Rijn en verantwoord onder de balanspost "ontvangen subsidies".

In de ontwikkeling zelf is een onderscheid te maken in een drietal fasen. De eerste fase omvat de bouw van een kinderopvang (Humanitas) op de begane grond met daarboven 20 huurappartementen (Waardwonen). In december 2011 is het gebouw opgeleverd.

De tweede fase voorziet in de bouw van 21 sociale huurappartementen. De betreffende appartementen zijn in december 2012 opgeleverd. Het appartementencomplex staat op de plek waar voorheen de tijdelijke ruimte van de kinderopvang gevestigd was. De kinderopvang is in 2012 gevestigd in het pand dat deel uitmaakt van de eerste fase.

Aanvankelijk werd in de derde fase voorzien in de bouw van 12 koopappartementen, maar gezien de situatie op de woningmarkt is de verwachting dat de betreffende appartementen niet ontwikkeld zullen gaan worden. In het kader van de verstedelijkingsafspraken 2010 – 2020 wordt nader onderzocht welk programma het beste ontwikkeld kan worden op deze locatie.

Risico

Hier geldt dat een overeenkomst is gesloten met Waardwonen en de gronden zijn in eigendom van Waardwonen. Zoals aangegeven staat de derde fase ter discussie als gevolg van de huidige woningmarkt. De gemeente loopt in dit project geen risico.

De Geest - Beek

Algemeen

Het project betreft de herstructurering van het verpauperde gebied "De Geest". In april 2008 heeft de raad van de voormalige gemeente Ubbergen ingestemd met de realiserings-overeenkomst tussen de gemeente, Oosterpoort en Westerbeek BV. Sindsdien is de manege van Ebbers verplaatst naar de Alde Weteringweg en zijn de appartementencomplexen 'Liefdegesticht' (15 appartementen), 'Patronaat St. Antonius' (12 appartementen) en 'Maria residence' (8 appartementen) gerealiseerd. Inmiddels zijn ook bouwtitels voor de 15 vrije kavels verkregen via het bestemmingsplan dat medio 2012 onherroepelijk is geworden. De start van de bouw van (een deel van) deze koopwoningen is in 2012/2013 aangevangen. Inmiddels zijn 3 woningen gerealiseerd en zijn 5 kavels verkocht; er staan nog 7 kavels in de verkoop. Het plangebied is geheel bouwrijp en vrijwel volledig woonrijp opgeleverd. De gemeentelijke planbegeleidingskosten zijn in de realiseringsovereenkomst gemaximaliseerd en tot op heden afgedekt. De ISV-aanvraag is volledig uitgekeerd en afgewikkeld. Vervolgtraject: In 2015 is nog slechts een beperkte gemeentelijk inzet nodig bij het opleveren van het woonrijp maken van 2 kleine woonstraatjes en het direct omliggende openbare gebied. Dit gebeurt voor rekening en risico van de ontwikkelende partij. In 2013 is reeds de winst van € 175.000 genomen. Het project kan met het opstellen van de jaarrekening over 2014 worden gesloten.

Risico

Dit project is in 2014 afgesloten. De beperkte ambtelijke uren in 2015 zullen ten laste van de reguliere budgetten komen.

Hubertushof - Ooij

Algemeen

Begin 2012 is de realisatie overeenkomst gesloten tussen de voormalige gemeente Ubbergen en Verco Vastgoed Beheer BV. Het plan betrof aanvankelijk de bouw van 15 koopappartementen op de voormalige locatie van de Hubertusschool aan de Kerkdijk in Ooij. Verco heeft, in verband met veranderde marktomstandigheden, verzocht het aantal koopappartementen terug te brengen naar 12 woningen.

In de overeenkomst is vastgelegd dat de verkoopopbrengst, op basis van de bouw van 15 appartementen, voor de gemeente € 500.250 bedraagt. Als gevolg de veranderde marktomstandigheden en het reduceren van het aantal te realiseren appartementen is de verkoopopbrengst bepaald op € 300.000. Het bestemmingsplan is sinds medio 2013 onherroepelijk geworden. Betaling van de koopsom zal op het moment van de levering van een appartement plaatsvinden via een ABC-contract. Indien 8 van de 12 appartementen zijn verkocht, zal de resterende koopsom ineens worden voldaan. Indien de appartementen niet binnen 3 maanden zijn verkocht, na het verlenen van de omgevingsvergunning, is Verco 3% rente verschuldigd per jaar. De in rekening te brengen apparaatskosten zijn gemaximeerd op € 40.000. Dit bedrag is bereikt en de meerkosten zijn voor rekening van de gemeente. In de exploitatie wordt rekening gehouden met een positief resultaat van € 295.600.

Risico

Het risico bestaat hierin dat de omgevingsvergunning niet of later dan verwacht wordt aangevraagd dan wel de ontwikkelaar failliet gaat. Hierdoor kan de verkoopopbrengst niet worden gerealiseerd. Daarnaast kunnen extra planbegeleidingskosten ontstaan, die niet worden vergoed omdat de maximale bijdrage reeds in rekening is gebracht.

Ooijse Graaf - Ooij

Algemeen

Het project Ooijse Graaf behelsde aanvankelijk de verplaatsing van het sportcomplex van SVO en de nieuwbouw van circa 155 woningen ter plaatse van de voormalige sportvelden. In 2008 heeft de raad van de gemeente Ubbergen ingestemd met de realiseringsovereenkomst tussen de gemeente en Oosterpoort. De gronden voor de eerste fase zijn ingebracht en in eigendom overgedragen aan Oosterpoort. De gronden van de tweede fase zijn nog in eigendom bij de gemeente. In 2009 is het volledig nieuwe sportcomplex gerealiseerd met velden en bijbehorende accommodaties.

Verder bleek in 2009 dat een geluidscontour van het naburig gelegen bedrijf Reomie een deel van het te bebouwen plangebied besloeg. Dit maakte een volledige ontwikkeling van het woningbouwplan Ooijse Graaf onmogelijk. Er is daarom besloten de ontwikkeling in twee fasen ter hand te nemen. Bouwtitels voor 115 woningen zijn verkregen via het bestemmingsplan Ooijse Graaf, deel 1 dat medio 2012 onherroepelijk is geworden. Tot op heden zijn 45 woningen in de categorie 'betaalbaar' gerealiseerd. Oosterpoort heeft aan alle verplichtingen t.a.v. deel 1 voldaan. In het verleden is reeds € 2,6 miljoen als verkoopopbrengst genomen ter dekking van de investeringslasten van het sportcomplex. Sinds 2011 stagneert de verkoop van de woningen.

Verdere planvorming voor Ooijse Graaf deel 2 zou worden opgepakt zodra de huidige marktsituatie zou zijn gestabiliseerd dan wel oplossingsmogelijkheden betreffende de aanwezigheid van de geluidscontour van Reomie in een concrete ontwikkelingsrichting zouden kunnen worden vertaald. Deze nieuwe ontwikkelingsmogelijkheid heeft zich onlangs voorgedaan. Oosterpoort heeft aangegeven geen mogelijkheden te zien deel 2 tot ontwikkeling te brengen. Daarvoor in de plaats heeft Kondor Wessels Projecten (KWP), in principe, de bereidheid uitgesproken niet alleen Ooijse Graaf deel 2 maar ook het Reomioterrein te willen herontwikkelen.

Eind 2014 is er een anterieure overeenkomst gesloten tussen de voormalige gemeente Ubbergen en KWP en zijn er afspraken gemaakt met Oosterpoort. Partijen zijn overeengekomen de mogelijkheden om tot een integrale gebiedsontwikkeling te komen en de voorwaarden waaronder Oosterpoort uit is gestapt en KWP is ingestapt te bezien. In het seniorenconvent van de voormalige gemeente Ubbergen is uitgesproken dat de gemeente en Oosterpoort ieder hun eigen verlies nemen onder de voorwaarde dat KWP middels de anterieure overeenkomst de ontwikkelingen van 100 vrije sector woningen op het grondgebied van de tweede fase en het Reomieterrein gezamenlijk oppakt. Voor de gemeente komt het beëindigen van de overeenkomst met Oosterpoort neer op het afboeken van een bedrag van € 545.000 in de jaarrekening 2014. De 100 woningen worden rekening houdend met de markt, gefaseerd over de komende 5 à 6 jaren aangeboden.

De ontwikkeling van zowel de woningen als het functioneel maken van de monumentale waarden geschiedt door en voor rekening van de genoemde projectmaatschappij die bereid is Reomie alsmede lokale partijen bij de ontwikkeling te betrekken of te laten participeren. Om tot een integrale planontwikkeling en realisatie te komen is de gemeente hier nauw bij betrokken. De voormalige gemeente Ubbergen staat op het standpunt dat deel 2 van het plan Ooijse Graaf stedenbouwkundig integraal onderdeel dient uit te maken van de totale herontwikkeling van het gebied. De plannen zijn begin 2014 opgenomen in het gemeentelijk woningbouwprogramma en in augustus 2014 met de Stadsregio gecommuniceerd. Eind 2013 bleek bij de provincie Gelderland inhoudelijk voldoende draagvlak aanwezig te zijn om tot concrete planvorming te komen. Het te verwachten exploitatieresultaat van KWP bedraagt € 1.200.000. KWP heeft aangegeven dat voor de ontwikkeling van de 100 woningen dit resultaat haalbaar is. Wat de te verhalen apparaatskosten voor fase 1/Oosterpoort betreft is de maximale vergoeding bereikt. Dit houdt in dat de ambtelijke planbegeleidingskosten voor fase 1 jaarlijks voor rekening van de gemeente blijven. Over de vergoeding van de ambtelijke kosten voor fase 2/KWP moeten nog nadere afspraken worden gemaakt.

Risico

De gemeente loopt het risico dat bij het niet doorgaan van de ontwikkeling van fase 2 geen verkoopopbrengst wordt gegenereerd.

Pastoor van Tielstraat - Leuth

Algemeen

Het plan Pastoor van Tielstraat betreft de sloop van 20 huurwoningen en de bouw van 37 nieuwe woningen (19 betaalbaar en 18 in de prijsklasse duur). In 2010 is het oorspronkelijke bestemmingsplan in werking getreden. In 2011 zijn de 20 huurwoningen gesloopt. In verband met veranderende inzichten bij Oosterpoort zijn tot op heden nog geen huurwoningen in dit plangebied gerealiseerd. In 2012 is gestart met de gefaseerde verkoop van 15 woningen en 2 vrije kavels. Tot op heden is slechts 1 kavel verkocht. Ook deze kavel is nu weer te koop aangeboden. Het plan is ten dele bouwrijp.

De te declareren apparaatskosten zijn in de realiseringsovereenkomst gemaximaliseerd. Hoewel de planfasering zal leiden tot een minder efficiënte ambtelijke urenbesteding zijn de gemaakte en nog te realiseren apparaatskosten voldoende afgedekt. Deze exploitatie sluit met een sluitend resultaat, waarbij opgemerkt wordt dat in 2012 de winst van € 212.000 is genomen als gevolg van de afronding van het project Leuth-Zuid en de verkoop van de grond aan Oosterpoort.

Oosterpoort heeft enige tijd geleden ingezet op het prioritair ontwikkelen en realiseren van koopwoningen. In het kader van de recente herontwikkeling heeft Oosterpoort daartoe afspraken gemaakt met Jansen Bouwontwikkeling uit Wijchen. In het kader van de renovatie van de sportvelden Leuth heeft een grondruil van een bouwperceel met een bijveld van de voetbalvereniging plaatsgevonden tussen Oosterpoort en Jansen Bouwontwikkeling. Deze herstructurering leidt tot meerkosten van € 100.000 die door de gemeente worden voorgefinancierd. De afspraak is dat dit bedrag binnen een termijn van 3 jaren na het onherroepelijk zijn van het bestemmingsplan wordt voldaan door de projectontwikkelaar aan de gemeente. Mocht het bouwplan eerder in ontwikkeling worden genomen dan zal tussentijds naar rato per woning ($1/16 \times € 100.000$) de bijdrage beschikbaar komen.

Risico

Zowel Oosterpoort als Jansen Bouwontwikkeling staan garant voor de betaling van het voorgefinancierd bedrag van € 100.000. Risico van het niet ontvangen van dit bedrag wordt gering geacht.

Lieskes Wengs - Leuth

Algemeen

In 2011 heeft de gemeente een realisatie overeenkomst gesloten met Lentjes Vastgoed BV over de uitbreiding van het bedrijventerrein Lieskes Wengs in Leuth. De benodigde gronden (12.000 m²) zijn in eigendom van bovengenoemde marktpartij die het plan zal ontwikkelen en realiseren. Onderdeel van de overeenkomst is de introductie van parkmanagement voor het gehele bedrijventerrein Lieskes Wengs. Het bestemmingsplan dat in 2011 door de gemeenteraad is vastgesteld is inmiddels onherroepelijk. De kavels zijn te koop, maar tot op heden zijn nog geen kavels verkocht.

De te declareren apparaatskosten zijn in de realisatieovereenkomst gemaximaliseerd op € 59.000. Hoewel de planfasering zal leiden tot een minder efficiënte ambtelijke urenbesteding zijn de gemaakte en nog te realiseren apparaatskosten voldoende afgedekt. Omdat de ontwikkelaar niet tijdig kan voldoen aan de betalingsverplichting in verband met onvoldoende liquide middelen omdat de verkoopopbrengsten nog niet kunnen worden gegeneerd, zal de gemeente ter zekerheidsstelling tijdelijk een kavel in eigendom verkrijgen. De gemeenteraad van Ubbergen heeft in november 2014 een besluit genomen om de kavel aan te kopen onder de voorwaarde dat deze aan de ontwikkelaar, zonder winstoogmerk, wordt terug verkocht indien hij binnen twee jaar aan zijn verplichtingen heeft voldaan. In het andere geval kan de kavel als bedrijfskavel aan derden worden verkocht.

De gemeente controleert tijdens de aanleg op enkele momenten of het bouw- en woonrijpmaken van het bedrijventerrein conform het door de gemeente goedgekeurde bestek plaatsvindt. De openbare ruimte wordt na ontwikkeling om niet geleverd aan de gemeente. De exploitatie wordt met een sluitend resultaat afgerond.

Risico

Door de gemeente zal een kavel voor een prijs van € 154.940 exclusief kosten koper worden aangekocht. Hiermee wordt beoogd dat de gemeentelijke kosten tot een maximum van € 59.000 daadwerkelijk worden vergoed. Het risico dat de verkoopprijs op de markt lager uitvalt wordt niet hoog ingeschat. Het risico van de vergoeding van de ambtelijke kosten is voldoende afgedekt.

Jan Arntzstraat / Schoolstraat - Kekerdome

Algemeen

De voormalige gemeente Ubbergen heeft met Oosterpoort projectontwikkeling BV in 2010 een realisatieovereenkomst gesloten voor de herstructurering van de bestaande woningen aan de Jan Arntzstraat (12 sloop/nieuwbouw plus 5 aanvullende nieuwbouw) en het realiseren van 19 nieuwe woningen ter plaatse van de (verlengde) Schoolstraat in Kekerdome. Sinds december 2010 is sprake van een onherroepelijk bestemmingsplan. In 2011 zijn de 12 woningen aan de Jan Arntzstraat gesloopt. De realisatie van het project verloopt sindsdien in twee fasen. In de eerste fase is de nieuwbouw in de Verlengde Schoolstraat gerealiseerd. Hiermee is tevens herhuisvesting gecreëerd voor bewoners uit de Jan Arntzstraat. Inmiddels zijn 7 vrije kavels aan de verlengde Schoolstraat verkocht en bebouwd evenals 6 sociale huurwoningen. Er is nog 1 kavel beschikbaar, de verkoop van 5 goedkope koopwoningen stagneert.

Voor dit complex is in samenhang met de bouw van het Kulturhus Kekerdome een ISV-bijdrage van ruim € 300.000 verkregen. Het kulturhus is in 2012 gerealiseerd. Omdat de bouw van de woningen aan de Jan Arntzstraat de komende jaren niet zal plaatsvinden heeft overleg met de provincie plaatsgevonden over de afwikkeling van de ISV-bijdrage. Hoewel niet alle woningen zijn gerealiseerd, heeft de provincie ingestemd om in 2014 de ISV-bijdrage af te rekenen.

De te declareren apparaatskosten zijn in de realisatieovereenkomst gemaximaliseerd. Hoewel de planfasering zal leiden tot een minder efficiënte ambtelijke urenbesteding zijn de gemaakte en nog te realiseren apparaatskosten voldoende afgedekt. De exploitatie sluit met een sluitend resultaat.

Risico

De gemeente heeft geen grondpositie. Het risico van de vergoeding van de ambtelijke kosten is voldoende afgedekt.

Morgenbad - Leuth

Algemeen

Het Morgenbad is lang in beeld geweest als nieuwbouwlocatie voor de school Bijenveld (als onderdeel van een breed voorzieningencomplex Leuth-Zuid). Eind 2011 is echter besloten Bijenveld als 'brede school' op de bestaande locatie in het centrum van Leuth te herbouwen. In 2012 is daarom gestart met een haalbaarheidsonderzoek om het voormalige Morgenbad tot een woningbouwlocatie te herontwikkelen. Daartoe is in 2013 een intentieovereenkomst gesloten tussen de eigenaar van het terrein De Groene Landen projectontwikkeling BV en de voormalige gemeente Ubbergen. Uitgangspunt is dat deze ontwikkeling voor de gemeente kostenneutraal kan plaatsvinden. Dit heeft geleid tot het sluiten van een realiseringsovereenkomst in 2014 tussen gemeente en B.V. De Groene Landen Projectontwikkeling voor de herontwikkeling van deze locatie d.m.v. de realisatie van circa 25 woningen in 2 fasen. Het plan is opgenomen in het gemeentelijk woningbouwprogramma dat is afgestemd met de MUG en Stadsregio. In de eerste fase worden 14 huurwoningen gerealiseerd. De haalbaarheid hiervan is onderzocht. Voor de eerste fase is subsidie toegekend uit het Impulsplan Wonen voor de realisatie van deze huurwoningen met de sloop van het zwembad en de inrichting van de openbare ruimte. Een voorwaarde voor het verkrijgen van genoemde subsidie is dat 1e fase binnen 3 jaar moet zijn gerealiseerd. De exploitatie sluit met een sluitend resultaat.

Risico

De gemeente heeft geen grondpositie. De bouwactiviteiten van dit project dienen uiterlijk 1 oktober 2015 te starten en uiterlijk 30 september 2016 te zijn afgerond. Overschrijding van deze termijnen leidt tot volledige terugbetaling van de provinciale subsidie ad € 322.816. De gemeente heeft geen grondpositie. De vergoeding van de ambtelijke kosten is voldoende afgedekt.

Bedrijventerrein Mies - Groesbeek

Algemeen

Het plangebied wordt middels actief grondbeleid ontwikkeld en dat betekent ook dat de gemeente hier risicodragend in zit. Alle benodigde gronden voor de ontwikkeling van het plan zijn verworven. De grondexploitatie kent een sluitend resultaat per 1 januari 2014. Het nog uit te geven oppervlak voor bedrijven bedraagt 25.255 m² per 1 januari 2014. Daarvan komt eerst 18.357 m² voor uitgifte beschikbaar nadat de opschortende voorwaarde betreffende de levering van de gronden aan de gemeente is komen te vervallen. Het overig nog uit te geven oppervlak van 6.898 m² is wel beschikbaar voor de markt en gesprekken met geïnteresseerden zijn gaande.

Risico

Het is duidelijk dat de uitgifte van kavels minder voorspoedig verloopt dan aanvankelijk voorzien was. In de huidige grondexploitatie voor het bedrijventerrein wordt de laatste uitgifte voorzien in 2020. Het risico is gelegen in een langere doorlooptijd van het project, waardoor extra kosten voor de begeleiding van het plan en renteverlies aan de orde kunnen zijn.

Centrumplan Groesbeek - Groesbeek

Het centrumplan Groesbeek is met overzichtskaart en deellocaties te vinden op:

http://www.muggemeenten.nl/groesbeekcentrumplan/overzicht-deellocaties_43343/

De basis voor het centrumplan Groesbeek is in 2001 gelegd met het vaststellen van het ontwikkelingsplan. In dit plan zijn 10 deelgebieden en twee studielocaties onderscheiden. In juni 2006 zijn de financiële kaders voor de realisering van het centrumplan Groesbeek vastgesteld. Het centrumplan zelf bestaat uit diverse deellocaties binnen de bebouwde kern van Groesbeek. Met de herontwikkeling van de te onderscheiden locaties en de herinrichting van de openbare ruimte wordt een aantrekkelijker centrumgebied gerealiseerd met meer nadruk op het wonen en versterken van het voorzieningenniveau. De gemeente heeft hier gekozen voor een actieve en risicodragende positie in de grondexploitatie.

- Kerkstraat: sanering bedrijfslocatie en realisatie 5 grondgebonden woningen.
- Dorpsstraat: realisatie 4.500 m2 winkelloppervlak, ondergronds parkeren en 101 niet grondgebonden woningen waarvan 53 sociale appartementen. Deze locatie is ontwikkeld gelijktijdig en aansluitend (integraal) met de herontwikkeling (131 zorgwoningen) van het naastgelegen Mariëndaalterrein (ZZG). Is in uitvoering.
- Kloosterpad Oost: Aan de Spoorlaan zijn 24 sociale appartementen gerealiseerd
- Mariënhof (Wisselpad): plan ontwikkeld voor 6 appartementen, bodem gesaneerd, vergunningen zijn verleend, is in verkoop. College heeft besloten om deze locatie, gelet op de marktsituatie, niet in ontwikkeling te nemen. Dit wordt in de jaarrekening 2014 van de voormalige gemeente Groesbeek verwerkt.
- Dorpsplein: hiermee is bedoeld de bebouwing die heeft plaats gevonden aan het Dorpsplein (De Weem) op de locatie van de voormalige apotheek. 26 koop-appartementen waarvan 8 sociaal. Is gerealiseerd. Nadien is ook het Dorpsplein zelf volledig heringericht.
- Kermisterrein: betreft het parkeerterrein achter De Weem. Dit gehele terrein is volledig heringericht.
- Studielocatie Kloosterstraat: opslaglocatie kermisvoertuigen. Initiatief tot herontwikkeling is destijds stukgelopen. Geen ontwikkellocatie meer.
- Kloosterpad West: locatie (blokhut) aangekocht voor herontwikkeling/woningbouw. Gezien marktontwikkelingen wordt pas op de plaats gemaakt.
- Spoorlaanlocatie: herontwikkeling van de locatie HEMA/Scapino en achterliggende terreinen. Gemeente heeft hier in verleden bedrijven opgekocht ten behoeve van de herontwikkeling. Thans worden gesprekken gevoerd met de nieuwe eigenaar van de HEMA/Scapino teneinde te komen tot een volledige herontwikkeling.
- TPG-locatie: aangekocht ten behoeve van herontwikkeling. Nieuwvestiging Rabobank is lange tijd op deze locatie voorzien. Locatie is nadien volledig heringericht en thans stroomt hier de Spoorbeek. Locatie is geen ontwikkellocatie meer.
- Burg. Ottenhofstraat. Destijds was hier commercieel vastgoed en wonen voorzien. Dat is thans niet dan wel in veel mindere mate het geval.

Zoals aangegeven, is het centrumplan uit meerdere deellocaties (projecten) opgebouwd. Daarbij is een onderscheid te maken in financieel afgewikkelde projecten, de lopende projecten en in te verwachten ontwikkelingen. Bij de financieel afgewikkelde projecten gaat het om de eerste fase in de herinrichting van de openbare ruimte, de ontwikkeling van de Kerkstraat (paardenwei), Kloosterpad Oost en de voormalige postkantoor aan de Kerkstraat. In 2011 zijn voorzieningen getroffen die in de huidige exploitatie als opbrengst verantwoord zijn. De lopende projecten bestaan uit de ontwikkeling van Dorpsstraat Mariëndaal, de vierde fase van de herinrichting van de openbare ruimte (herinrichting deel Dorpsstraat tussen VRI) en de herinrichting van de Pannenstraat.

Tot slot is sprake van een aantal te verwachten ontwikkelingen binnen het centrumplan. Het gaat daarbij om de mogelijke herinrichting van het Dorpsplein, Kloosterpad West, het Marktpllein en Spoorlaan ZOMA. Als einddatum voor het project wordt nu gerekend met 31 december 2024. Dat komt neer op een resterende doorlooptijd van 10 jaar. De exploitatie voor het centrumplan kent een tekort van € 3.057.426 per 1 januari 2014 en voor het tekort is dan ook een voorziening getroffen. De rentelasten worden niet ten laste van de grondexploitatie gebracht, maar in de lopende begroting verwerkt.

Risico

Een risico voor het centrumplan is gelegen in de nog te verwachten ontwikkelingen. In de huidige grondexploitatie is rekening gehouden met zowel de kosten als de opbrengsten voor deze locaties. Voor de volledigheid: het gaat daarbij om Kloosterpad West, het Marktpllein en Spoorlaan ZOMA. Op dit moment is nog niet duidelijk wanneer de betreffende ontwikkelingen aan de orde zullen zijn en of ze nog wel tot ontwikkeling gebracht zullen worden. In dat geval bestaat het risico dat de door de gemeente ingenomen grondposities (eigendom) verantwoord dient te worden in het complex Niet In Exploitatie Genomen Gronden. In dat geval zal het vraagstuk van waardering van de gronden en tot op welk niveau je kosten ten laste mag brengen van het project om de hoek komen kijken. Het risico bestaat dan ook dat afwaardering aan de orde kan komen.

Herontwikkeling gebied Hogeweg / Bremstraat - Groesbeek

Algemeen

Met Oosterpoort is in 2006 een realisatieovereenkomst gesloten betreffende de ontwikkeling van het gebied Hogeweg / Bremstraat. Overeengekomen is dat de gemeente haar gronden inbrengt en dat zij ook de aanleg van de infrastructuur verzorgt. In de overeenkomst is opgenomen dat Oosterpoort de kosten van de infrastructuur betaalt tot een totaal bedrag van € 1,2 miljoen. Indien de infrastructurele kosten boven dit bedrag uitkomen, dan nemen zowel gemeente als Oosterpoort ieder de helft van de kosten voor hun rekening.

De herziene grondexploitatie voor Hogeweg / Bremstraat kent een nagenoeg sluitend resultaat per 1 januari 2014. In 2011 is reeds winst genomen voor een bedrag van € 378.000.

Risico

In dit geval is sprake van faciliterend beleid en is een overeenkomst gesloten. Tot nu toe worden aan alle verplichtingen voldaan en zal het plan in 2015 afgesloten kunnen worden. Er is dan ook geen sprake van een risico ten aanzien van het project.

Herontwikkeling voormalig sportpark Nijerf (Drulsebeek) - Groesbeek

Algemeen

Ten behoeve van de ontwikkeling van voormalig sportpark Zuid is een overeenkomst gesloten met Oosterpoort. Het plan voorziet in de bouw van huur – en koopwoningen. In aansluiting op de overeenkomst heeft de gemeente het plangebied in opdracht en voor rekening van Oosterpoort bouwrijp en deels woonrijp gemaakt. De gemeente heeft de gronden verkocht aan Oosterpoort, maar de daadwerkelijke afnameverplichting door Oosterpoort ontstaat op het moment dat de uiteindelijke afnemer / bewoner een kavel of woning heeft gekocht. Voor de latere betaling van de koopsom van de bouw kavels waarvoor een bouwvergunning is afgegeven, is Oosterpoort op basis van de overeenkomst een rentevergoeding van 5% op jaarbasis verschuldigd aan de gemeente.

Als gevolg van de huidige situatie op de woningmarkt verloopt de verkoop van bouwrijpe gronden minder voorspoedig dan aanvankelijk voorzien was. Het afzetrisico van de kavels ligt echter volledig bij Oosterpoort en in combinatie met de relatief hoge rentevergoeding betekent dit voor Oosterpoort een financieel onwenselijke situatie. Om verdere vertraging in de ontwikkeling van het woningbouwplan te voorkomen, heeft de voormalige gemeente Groesbeek besloten om Oosterpoort tegemoet te komen. Allereerst heeft de gemeente het rentepercentage aangepast en daarnaast heeft herdifferentiatie van het woningbouwprogramma plaatsgevonden. Het rentepercentage, dat bij Oosterpoort in rekening wordt gebracht, is nu aangepast van 5% op jaarbasis naar 3% op jaarbasis en sluit daarmee aan op de interne rekenrente.

De herdifferentiatie heeft op kleine schaal plaatsgevonden (een herverkaveling van vijf woningen naar zes woningen). Door het herverkavelen is het mogelijk om woningen met een lagere VON prijs te ontwikkelen, waardoor ze beter af te zetten zijn in de markt. In 2013 is dan ook begonnen met de daadwerkelijke bouw van deze woningen. Tot slot heeft het College op 21 januari 2014 besloten om verdere herdifferentiatie toe te passen (drie maal een herverkaveling van vijf naar zes woningen). De verwachting is dat de ondergrond voor de drie blokken ook dit jaar nog afgerekend zullen worden met de gemeente. De maatregelen zijn niet ten laste gebracht van de gemeentelijke grondexploitatie, maar ten laste van het fonds Sociaal Economische Versterking (SEV). In het SEV is voor het project Drulsebeek in totaliteit een reservering van € 400.000 opgenomen in het kader van het stimuleren van de woningmarkt. Ten aanzien van de nog uit te geven kavels na 1 januari 2014 geldt dat een onderscheid is te maken in de eerste – en in de tweede fase. In overleg met de projectleider is de fasering (uitgifte van bouwrijpe kavels) voorzien in de periode 2014 tot en met 2020. Daarbij is de verwachting dat de eerste fase in de periode 2014 tot en met 2017 ontwikkeld zal worden en dat de tweede fase in de laatste drie jaar gerealiseerd zal worden. De grondexploitatie voor Sportpark Zuid kent een positief resultaat van € 1.191.828 per 1 januari 2014.

Risico

Voor het project is een overeenkomst gesloten met Oosterpoort. Het risico in dit project is gelegen in een langere doorlooptijd als gevolg van vertraagde afzet van woningen op de markt. Uit de algemene toelichting blijkt dat herdifferentiatie in de programmering aan de orde is, waardoor de afzet van woningen niet stagneert. In de tweede fase is hoofdzakelijk sprake van vrije sector woningen en dit segment staat onder druk in de markt. De kans bestaat dan ook dat uitgifte van deze kavels meer tijd zal vergen. Het risico voor de gemeente is dan gelegen in extra kosten voor planbegeleiding als gevolg van het later realiseren van de begrote grondopbrengsten.

Dekkerswald - Groesbeek

Algemeen

Ten aanzien van het project geldt dat gemeente Groesbeek geen grondpositie heeft. De gemeente heeft in het kader van de Wet op de ruimtelijke ordening een overeenkomst gesloten betreffende de herontwikkeling en transformatie van het aan de Nijmeegsebaan gelegen woon – zorg complex Dekkerswald. In deze overeenkomst is het kostenverhaal geregeld voor de door de gemeente te maken kosten in het kader van haar faciliterende rol. Daarbij gaat het om kosten voor het voeren van de benodigde planologische procedures. Het risico van de ontwikkeling ligt bij de zorggroep. De grondexploitatie voor Dekkerswald kent een positief resultaat van € 8.291 per 1 januari 2014.

Risico

In dit geval is sprake van faciliterend beleid en is een overeenkomst gesloten. Tot nu toe worden aan alle verplichtingen voldaan en er is dan ook geen sprake van een mogelijk risico ten aanzien van het project.

Heikant in de Horst - Groesbeek

Algemeen

De gemeente heeft geen grondpositie, maar faciliteert de ontwikkeling wel. Met Hofmans Vastgoed B.V. is in 2009 dan ook een overeenkomst gesloten voor de realisering van het uitbreidingsplan. In totaliteit is een exploitatiebijdrage van € 183.203 overeengekomen.

Met het plan wordt voorzien in de bouw van sociale huurwoningen, sociale koopwoningen en vrije sector woningen. Het risico van de gehele ontwikkeling ligt bij de ontwikkelaar. Als gevolg van de huidige marktsituatie (woningmarkt) is vertraging in de ontwikkeling aan de orde. Dit heeft ertoe geleid dat het woonrijp maken van het plangebied gefaseerd plaatsvindt met als gevolg dat extra kosten van Voorbereiding, Toezicht en Uitvoering (VTU) aan de orde zijn. Ook is sprake van een mogelijke herdifferentiatie van het woningbouwprogramma, als reactie op de huidige markt, waardoor o.a. extra overleggen hebben plaatsgevonden. Dit betekent uiteindelijk

dat de tot nu toe gemaakte kosten in het kader van de RO procedure en de VTU hoger zijn uitgevallen dan waarin de bijdrage voorziet. In maart 2014 zijn aanvullende afspraken gemaakt met Hofmans, waarbij naar oplossingen is gezocht voor wederzijdse claims en vorderingen. Daarbij heeft de gemeente ingestemd met een second opinion inzake de hoogte van de vastgestelde bouwkosten voor de eerste fase. De grondexploitatie voor Heikant in de Horst kent een tekort van € 7.600 per 1 januari 2014 en voor het tekort wordt dan ook een voorziening getroffen.

Risico

Zoals toegelicht is vertraging al aan de orde in de ontwikkeling als gevolg van de huidige woningmarktsituatie. Het risico is dan ook dat verdere vertraging kan optreden, waardoor extra kosten voor het begeleiden van het plan aan de orde zullen zijn.

Uitbreidingsplan Hüsenhoff - Groesbeek

Algemeen

Voor de ontwikkeling van het plangebied is in 2010 een anterieure overeenkomst gesloten met ontwikkelende partijen. In 2011 heeft de gemeente haar gronden tegen een marktconforme prijs ingebracht en heeft nu dan ook een faciliterende rol. Ter dekking van een deel van de ambtelijke kosten is een bijdrage overeengekomen. De risico's voor de realisering en de afzet van de te bouwen woningen in het plangebied liggen bij de ontwikkelaars. De eventuele extra gemeentelijke kosten, als gevolg van vertraging in de ontwikkeling, komen voor rekening van de gemeente. In het verleden is reeds een winst van € 245.000 genomen op dit project. Dit bedrag is in de boekwaarde opgenomen. Het project kan naar verwachting in 2016 afgesloten worden. De grondexploitatie voor Hüsenhoff kent een overschot van € 19.094 per 1 januari 2014.

Risico

De gemeente heeft een overeenkomst gesloten met ontwikkelende partijen en tot op heden worden aan alle verplichtingen voldaan. De verwachting is dat het project in 2016 afgesloten kan worden. Op dit moment zijn geen risico's ten aanzien van het project aan te duiden.

1.3.3. Complex Niet In Exploitatie Genomen Gronden

Hieronder vallen de gronden die meestal anticiperend of strategisch zijn aangekocht. Er is dan veelal nog geen exploitatiebegroting, maar de gronden passen al wel in de gemeentelijke ontwikkelvoornemens. Er is sprake van een voornemen dat de grond in de nabije toekomst zal worden bebouwd. Deze verwachting is dan gebaseerd op interne besluitvorming of beter nog op een structuurvisie. In onderstaande tabel wordt per voormalige gemeente voor de volledigheid de boekwaarde per project weergegeven:

Voormalige gemeente	Complex/Project	Boekwaarde per 31.12.2013
---------------------	-----------------	---------------------------

Voorraad gronden zonder kostprijsberekening (NIEGG)

Millingen aan de Rijn	Complex Algemeen	€ -
	Voormalig oefenhoek sportpark de Hove	€ -240.000
	Totaal boekwaarde Millingen aan de Rijn	€ -240.000
Ubbergen	Spieringshof	€ -
	Alde Weteringweg	€ -63.519
	Gronden Bouwkamp	€ -120.081
	Totaal boekwaarde Ubbergen	€ -183.600
Groesbeek	Complex Algemeen	€ -283.829
	Omgeving Hemeltje	€ -324.834
	Toekomstig bedrijventerrein Hulsbeek	€ -113.822
	Totaal boekwaarde Groesbeek	€ -722.483
Totaal voorraad gronden zonder kostprijsberekening		€ -1.146.082

Complex Algemeen - Millingen aan de Rijn

In dit complex zijn de gemeentelijke eigendommen verantwoord welke in het verleden zijn verworven mede in het kader van de grondexploitatie. Dit betekent niet dat ontwikkeling van plannen op deze gronden op korte termijn te verwachten is. Binnen het complex is een onderscheid te maken in verhuurde gronden en in gronden die als voorraad behoren te worden vermeld.

Jaarlijks wordt beoordeeld of de boekwaarde van de geregistreerde voorraad in verhouding staat tot de marktwaarde van de gronden. De grondvoorraad kent een oppervlak van 1.420 m² (aankoop Chopinstraat 3) per 31 december 2013 en is met een boekwaarde gewaardeerd van € 0.

Voormalig oefenhoek sportpark de Hove - Millingen aan de Rijn

Voor de voormalige oefenhoek sportpark De Hove (uitbreidingsplan De Wetering) geldt dat de gronden voor € 240.000 op de balans staan. De verwachting is dat de gronden niet voor 2020 op de markt gebracht zullen worden. Bij het opstellen van de jaarrekening over 2014 wordt specifiek naar de waardering van de gronden gekeken. Als aandachtspunt geldt dat sprake is van een onherroepelijk bestemmingsplan met een directe titel voor de bouw van acht woningen. Dit brengt dan ook een risico met zich mee. Het gemeentelijk eigendom kent een oppervlak van 3.335 m².

Spieringshof - Leuth

In 2008 is een intentie overeenkomst gesloten tussen de voormalige gemeente Ubbergen en aannemersbedrijf J.C. Jansen te Leuth. Het doel is om het agrarisch pluimveebedrijf aan de Bredestraat te beëindigen en daarbij de agrarische bestemming te wijzigen in woondoeleinden. Het voornemen is om ca 20 eengezinswoningen te realiseren waarvan 50% betaalbaar. Eind 2012 is echter het faillissement uitgesproken over het aannemersbedrijf J.C. Jansen. De gemeente is hiervan in kennis gesteld door de curator, aan wie de gemeente haar vordering van € 92.021 op Jansen heeft doorgegeven.

Onderzocht is of een doorstart van het project met een andere ontwikkelaar mogelijk is. Bij brief van 1 april 2014 is aan de curator meegedeeld dat de voorgestelde nieuwe ontwikkeling (26 koopwoningen) uit volkshuisvestelijk oogpunt op basis van de woonbehoefte niet kan worden onderbouwd en niet kansrijk wordt geacht, mede gelet op de (bestaande) nieuwbouwplannen in Leuth. De door de gemeente gemaakte historische kosten zijn ten laste gebracht van het jaarresultaat 2012.

Alde Weteringweg - Beek Ubbergen

Aan de Alde Weteringweg / St. Hubertusweg heeft de gemeente een perceel, groot 27.215 m², met landbouwbestemming in eigendom. In 2014 heeft er een grondruil met de provincie plaatsgevonden, waarbij grond wordt ingebracht voor de verplaatsing van het gerealiseerde fietspad bij de rotonde in Beek. Momenteel worden de mogelijkheden van losjarige verpachting van het landbouwperceel onderzocht. De boekwaarde bedraagt € 63.519 per 31 december 2013.

Gronden Bouwkamp - Ooij

Op het bedrijventerrein De Bouwkamp te Ooij is nog een laatste bedrijfskavel, groot 2.922 m², in voorraad. De winst op deze kavel kan pas worden genomen op het moment dat de kavel daadwerkelijk is verkocht. Ondanks dat diverse gesprekken met verschillende partijen hebben plaatsgevonden heeft dat vooralsnog niet geleid tot een koopovereenkomst. De boekwaarde bedraagt € 120.081 per 31 december 2013.

Complex Algemeen - Groesbeek

In dit complex zijn de gemeentelijke eigendommen verantwoord welke in het verleden zijn verworven mede in het kader van de grondexploitatie. Dit betekent niet dat ontwikkeling van plannen op deze gronden op korte termijn te verwachten is. Binnen het complex is een onderscheid te maken in verhuurde gronden en in gronden die als voorraad behoren te worden vermeld.

Jaarlijks wordt beoordeeld of de boekwaarde van de geregistreerde voorraad in verhouding staat tot de marktwaarde van de gronden. De grondvoorraad kent een oppervlak van 126.146 m² per 31 december 2013 en gerelateerd aan een waarde van € 2,25 per m² resulteert dat in een waarde van € 283.829 per 31 december 2013.

Hemeltje - Groesbeek

Ten aanzien van het oorspronkelijk plangebied geldt dat gemeente Groesbeek een deel van de gronden in eigendom heeft. Op het complex rust een boekwaarde van € 324.834 per 31 december 2013. De gronden zullen getaxeerd moeten worden om te bezien of de verhouding tussen de boekwaarde en de marktwaarde nog juist is. Indien blijkt dat de boekwaarde per m² hoger uitvalt dan de marktwaarde per m² dan zal afwaardering plaats moeten vinden of een voorziening moeten worden getroffen.

Op het middendeel van het oorspronkelijk plangebied (particulier eigendom) is geen ontwikkeling meer toegestaan. Dat betekent dan ook dat het plan aangepast moet worden. Eerdere onderhandelingen met marktpartijen (o.a. Oosterpoort) hebben niet geleid tot het gewenste resultaat. Het complex is dan ook overgeheveld van het IEGG naar het NIEGG. De locatie wordt wel als uitbreidingslocatie benoemd in de Structuurvisie Groesbeek 2025 (indicatie "zacht" en een toevoeging van circa 20 woningen). Door de aanduiding in de structuurvisie kan gesteld worden dat de locatie een verwachtingswaarde kent. Echter, de ontwikkeling is onzeker en met het opstellen van de jaarrekening over 2014 zal dan ook specifiek naar de waardering van de gronden gekeken worden. Dit brengt dan ook een risico met zich mee. Het gemeentelijk eigendom kent een oppervlak van 7.906 m².

Toekomstig bedrijventerrein Hulsbeek - Groesbeek

In het Regionaal Programma Bedrijventerreinen is rekening gehouden met de ontwikkeling van het toekomstig bedrijventerrein Hulsbeek. Vanwege de samenhang van de gebiedsontwikkeling wordt er bewust getemporeerd. In 2013 is begonnen met het opstellen van het Stedenbouwkundig Plan, het bestemmingsplan en de daarvoor vereiste onderzoeken. Bij de planontwikkeling is een nadrukkelijke link gelegd met de plannen voor de revitalisering van de aangrenzende bedrijventerreinen I en II. Vanwege de revitalisering wordt een rotonde aangelegd op de huidige kruising Mies / Hulsbroek. Tevens wordt De Mies ingericht als hoofdentree van het bedrijventerrein. Alle gronden in het plangebied zijn in eigendom van de gemeente en dat betekent dan ook dat actief grondbeleid aan de orde is. Zoals aangegeven in onderdeel 1.2 van deze paragraaf heeft het college van de voormalige gemeente Groesbeek op dinsdag 7 oktober 2014 besloten om het project voorlopig "on hold" te zetten. De boekwaarde voor het complex is € 113.822 negatief per 31 december 2013 (netto investering). Bij het opstellen van de jaarrekening over 2014 zal specifiek naar de waardering van de gronden gekeken. Het in te brengen gemeentelijk eigendom komt overeen met een oppervlak van 22.637 m². De gronden zijn verantwoord in het Complex Algemeen. Het risico ten aanzien van de waardering wordt als gering ingeschat.

1.4. Beleid omtrent reserves en voorzieningen

Reserves

Binnen de voormalige gemeente Groesbeek is sprake van een reserve Omslag Grote Werken. Er zijn vooralsnog geen onttrekkingen voorzien. Het saldo van de reserve bedroeg € 608.276 per 31 december 2013.

Binnen de voormalige gemeente Millingen aan de Rijn was sprake van een reserve omslag bovenwijkse voorziening en een reserve centrumontwikkeling. In 2013 heeft, op basis van een raadsbesluit, mede ingegeven door de inspecteur (artikel 12 FVW), een herschikking van de reserves plaatsgevonden. De raad heeft besloten om de reserve omslag bovenwijkse voorzieningen te laten vervallen, ten gunste van de reserve voor de centrumontwikkeling en voor de reserve nieuwbouw sportpark De Hove.

De voormalige gemeente Ubbergen heeft geen reserves of voorzieningen met betrekking tot de grondexploitatie.

Voorzieningen

In het Besluit Begroting en Verantwoording is aangegeven dat het treffen van een afboeking of een voorziening direct gebeurt bij een geprognosticeerd verlies ter grootte van dit volledige verlies. Als sprake is van een voorziening ingericht ter bestrijding van de (verwachte) tekorten in grondexploitaties, dan moeten die worden gepresenteerd als een waardecorrectie op de post bouwgrond in exploitatie (voorraden). De vastgestelde grondexploitatie voor het centrumplan kent een tekort en daarvoor is dan ook een voorziening getroffen van € 3.057.426 per 31 december 2013. Ook kent het project Heikant in de Horst een tekort en daarvoor is eveneens een voorziening getroffen ter hoogte van het tekort van in totaal € 7.600 per 31 december 2013.

4. Financiële begroting

4.1. Overzicht van baten en lasten inclusief meerjarenraming

Inleiding

Met het vaststellen van de Programmabegroting geeft u ons college opdracht tot het realiseren van het programmaplan en autoriseert u ons tot het doen van de daarvoor benodigde uitgaven (lasten) en het realiseren van inkomsten (baten). In dit deel van de financiële begroting vindt u naast een overzicht van de baten en lasten per programma ook een overzicht van het verloop van begrotingssaldo met een toelichting daarop.

Kaderstelling

Voor het opstellen van de financiële begroting hebben wij de volgende uitgangspunten gehanteerd.

Tabel: Gehanteerde begrotingsuitgangspunten

Ontwikkelingspercentages	
Loonontwikkeling	cao
Prijsontwikkeling / inflatiecorrectie	+1,25%
Rente	3%/4,5%
Leges m.u.v. bouwleges	div.
Bouwleges	volgt bouwkosten
Toeristenbelating	laagste tarief
OZB-woningen	+1,25%
OZB-niet-woningen	+1,25%
Overige rechten	+1,25%
Afvalstoffenheffing	tarief oude gemeente
Rioolheffing	tarief oude gemeente
Aantal inwoners	
- per 01-01-2015	34.300
- per 01-01-2016	34.300
- per 01-01-2017	34.300
- per 01-01-2018	34.300

Wij werken in onze kostenraming niet met algemene indexen. Er wordt voor het betreffende begrotingsjaar (in dit geval 2015) zo reëel mogelijk geraamd, en dit prijsniveau wordt constant gehouden in de meerjarenraming. Hiermee sluiten we aan bij de methodiek die we hanteren bij het ramen van de algemene uitkering ("constante prijzen").

Voor de prijsontwikkeling, die gebruikt wordt bij de berekening van tarieven, wordt aansluiting gezocht bij informatie van het Rijk, die opgenomen is in de meicirculaire. Dat betekent dat er voor 2015 sprake is van een prijsontwikkeling van 1,25%.

Voor verdere informatie over de tariefstijgingen wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen.

Het overzicht van baten en lasten

In onderstaande tabel vindt u een overzicht van de baten en lasten per programma en de algemene dekkingsmiddelen. Dit levert een raming op van het saldo van de rekening van baten en lasten. Vervolgens wordt een aantal toevoegingen en onttrekkingen uit de reserves geraamd, wat resulteert in het resultaat van de rekening van baten en lasten.

Tabel: Baten en lasten per programma

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2013	Begroting 2014 Actueel	Begroting 2015			Vershil 2014/ 2015
	Saldo	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Saldo
P1:Dienstverlening, bestuur en veiligheid	0	-11.088	659	-7.094	-6.435	4.653
P2:Openbare ruimte	0	-7.399	3.409	-9.790	-6.381	1.018
P3:Wonen en werken	0	-4.226	4.001	-7.049	-3.048	1.178
P4:Maatschappelijke zaken	0	-27.414	10.785	-52.293	-41.508	-14.094
A5:Algemene dekkingsmiddelen	0	42.148	58.400	-1.470	56.930	14.782
Saldo rekening baten en lasten	0	-7.980	77.254	-77.696	-442	7.538
Toevoeging aan reserves	0	-5.739	0	-4.532	-4.532	1.207
Onttrekking aan reserves	0	14.672	4.990	0	4.990	-9.682
Resultaat rekening baten en lasten	0	952	82.245	-82.229	16	-936

In bovenstaande tabel is in de kolom "Begroting 2014 actueel" het totaal van de begrotingen van de drie voormalige gemeenten opgenomen. Deze cijfers zijn niet in detail vergelijkbaar met de ramingen 2015, omdat er op veel plaatsen in de begroting sprake is van andere uitgangspunten, voor zowel de lasten (bijv. kosten raad, college) als de baten (bijv. OZB, algemene uitkering gemeentefonds). Daarnaast was de exacte indeling van de programma's in (sub)producten niet voor alle drie de gemeenten hetzelfde.

Toelichting op de ontwikkeling van het saldo 2015

In de vastgestelde Perspectiefnota 2015 was er sprake van een tekort van € 1.624.000. Het tekort volgens de Programmabegroting 2015, vòòr inzet van de algemene reserve, bedraagt **€ 2.484.000**. Het nadelige verschil ad € 860.000 wordt in onderstaande tabel nader toegelicht.

Tabel: Ontwikkeling saldo 2015

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Structureel	Incidenteel
Saldo volgens Perspectiefnota 2015	-1.624	
<i>Leges Burgerzaken, minder inkomsten</i> De actuele raming voor 2015 is in totaal € 30.000 lager dan geraamd volgens de Perspectiefnota 2015.		-30
<i>Overdacht brandweer aan VRGZ</i> In verband met de overdracht van de brandweer aan de VRGZ moet de raming 2015 met € 80.000 verhoogd worden. Hiertegenover staat een huuropbrengst van € 18.000.	-62	
<i>Verhoging storting voorziening pensioenverplichtingen voormalige wethouders</i> De jaarlijkse storting is geactualiseerd.	-90	
<i>Geen verhoging rioolheffing o.b.v. "oud" GRP</i> Op basis van het GRP van de oude gemeente Groesbeek was de raming van de rioolheffing van de nieuwe gemeente Groesbeek in 1e instantie abusievelijk met 5% verhoogd. Dit		-111
<i>Verhoging kosten afval m.b.t. milieustraten Millingen aan de Rijn en DVO 2015 DAR</i> De verhoging van deze kosten is aangemerkt als incidenteel, omdat er van uitgegaan wordt dat na 2015, in het kader van 100% kostendekkendheid, deze kosten gedekt zullen worden door de afvalstoffenheffing.		-82
<i>Actualisatie afvalstoffenheffing</i> De raming is op basis van de recentste gegevens geactualiseerd.	54	
<i>Verhoging kosten WWB</i> De raming is op basis van de recentste gegevens geactualiseerd.	-380	
<i>Verhoging kosten huishoudelijke hulp</i> De raming is op basis van de recentste gegevens geactualiseerd.	-120	
<i>Kosten zwembad</i> In de programmabegroting 2015 zijn de baten en lasten van zwembad De Lubert geraamd. Het nadeel ten opzicht van de perspectiefnota bedraagt € 240.000. De kosten van het zwembad waren namelijk niet opgenomen in het saldo van de perspectiefnota 2015.	-240	
<i>Bouwlening Montessoricollege (vervallen)</i> Deze lening is inmiddels volledig afgelost. In de Perspectiefnota waren hiervoor nog lasten geraamd.	103	
<i>Actualisatie kapitaallasten, (bespaarde) rente, mutaties reserves</i> Diverse "administratieve" ramingen, waaronder rente, afschrijvingen, mutaties reserves, zijn op basis van de recentste gegevens geactualiseerd. Dit levert ten opzichte van de Perspectiefnota een voordeel van ca. € 212.000 op.		212
<i>Actualisatie algemene uitkering uit het gemeentefonds</i> Op basis van de recentste gegevens en op basis van de septembercirculaire 2014 is de raming van de algemene uitkering uit het gemeentefonds geactualiseerd. De nieuwe raming is ca. € 34.000 lager dan de raming in de Perspectiefnota 2015.	-34	
<i>Overig, per saldo (diverse actualisaties ramingen t.g.v. herindeling)</i> Diverse ramingen zijn geactualiseerd ten gevolge van de herindeling en op basis van de recentste gegevens. In totaal	57	
<i>Stelpost Wmo</i> Een deel van de in 1e instantie in de ramingen opgenomen besparingen kan in 2015 nog niet worden gerealiseerd. Het gaat hier om een bedrag van € 451.000.		-451
<i>Verwerkte bezuinigingen</i> Totaal € 314.000, zie aparte specificatie.	150	164
Totaal	-562	-298
Saldo voor inzet frictiekostenvergoeding en alg. reserve	-2.484	

Verwerkte bezuinigingen

In de gepresenteerde cijfers zijn, naast de bezuinigingen opgenomen in de Perspectiefnota 2015, de volgende bezuinigingen verwerkt:

Tabel: Ingeboekte / verwerkte bezuinigingen

Bedragen x € 1.000

	2015	2016	2017	2018
Afvalinzameling/afvalstoffenheffing, kostendekkendheid op basis van huidige systematiek		343	343	343
Openbare verlichting	40	40	40	40
Ondersteuning leerlingen / onderwijsbegeleiding	15	15	15	15
Schuldhulpverlening	45	45	45	45
Uitstel harmonisatie subsidiebeleid	164			
Additioneel politietoezicht		32	32	32
Stelpost nieuw beleid	50	50	50	50
Kapitaallasten investeringen		30	252	407
TOTAAL	314	555	777	932

Toelichting:

Afvalinzameling/afvalstoffenheffing, kostendekkendheid op basis van huidige systematiek

In het kader van de herindeling wordt de afvalinzameling geharmoniseerd. Het is te vroeg om te kunnen beoordelen of daarmee ook bezuinigingen gerealiseerd kunnen worden.

Het is mogelijk een beperkte besparing te realiseren door onder meer het afschaffen van de afvalkalender (publicatie via website), subsidie oud papier, vergoeding opruimen rommelmarkt en bladbakken. Dit zal nog nader moeten worden uitgewerkt. Een besparing op de afvalkosten leidt tot een lagere afvalstoffenheffing omdat deze heffing niet meer dan kostendekkend mag zijn. Deze lagere heffing kan eventueel worden ingezet als compensatie van een hogere OZB. De afvalstoffenheffing is niet kostendekkend. Het dekkingspercentage bedraagt in de begroting 2015 89%. Een verhoging tot het kostendekkend percentage leidt tot een meeropbrengst van € 343.000 vanaf 2016 op basis van de huidige systematiek. De tarieven voor 2015 zijn reeds vastgesteld en kunnen niet meer worden gewijzigd.

Openbare verlichting

Op basis van het uitgangspunt dat lichtmasten niet ouder zijn/worden dan 40 jaar moeten in de periode 2015-2024 ongeveer 1.600 lichtmasten worden vervangen. Hiermee is jaarlijks een bedrag van € 160.000 gemoeid. Het vervangingsbudget bedroeg in 1e instantie € 200.000. Derhalve is een bezuiniging mogelijk van € 40.000. Hierdoor is het niet mogelijk om verdere duurzaamheidsmaatregelen, anders dan het vervangen van lichtmasten in woonwijken door LED, uit te voeren.

Ondersteuning leerlingen

In de concept begroting 2015 was in 1e instantie € 22.000 beschikbaar voor ondersteuning leerlingen. Hiervan is € 7.500 nodig voor scholing. Het restant ad € 15.000 zou bezuinigd kunnen worden.

Schuldhulpverlening

Schuldhulpverlening betreft een wettelijke taak, maar op basis van de totaal beschikbare middelen en de grootte van de huidige problematiek, is een besparing mogelijk van in totaal geschat € 45.000.

Uitstel harmonisatie subsidiebeleid

In het kader van de harmonisatie van het subsidiebeleid is een bedrag van € 164.000 in het financieel overzicht van de Perspectiefnota 2015 opgenomen. Hierbij wordt uitgegaan van het meest gunstige subsidiebeleid. Deze harmonisatie wordt met 1 jaar uitgesteld.

Gekozen kan worden om op deze voorgenomen extra subsidie-uitgaaf te besparen en op basis van de huidige budgetten een keuze te maken van het te voeren subsidiebeleid of welerschikking van middelen.

Additioneel politietoezicht

Voor inhuur van additioneel politietoezicht was in 1e instantie in de concept begroting 2015 € 32.000 opgenomen. Rekening houdend met de opzegtermijn zou deze post met ingang van 2016 bezuinigd kunnen worden.

Stelpost nieuw beleid

In de concept begroting 2015 was in 1e instantie een bedrag van € 50.000 opgenomen voor nieuw beleid. Het schrappen van deze post levert een structurele besparing van € 50.000 op.

Kapitaallasten investeringen

De volgende investeringen zijn geschrapt:

- Reconstructie en fietsvoorzieningen Herwendaalseweg
- Onderhoud en verbreding fietspad Biesseltsebaan
- Fietspad Postweg
- Oversteekvoorziening Nijmeegsebaan/Stekkenberg
- Revitalisering bestaand bedrijventerrein Mies
- Fietspad Oude Kleefsebaan buitengebied
- Herinrichting Beek-oost
- Herinrichting Visbuurt
- Herinrichting Centrumgebied Ooij
- Analyse en ontwerp autoveer Millingen
- Dynamische parkeerring Groesbeek
- Veilige fietsverbinding Groesbeek/Milsbeek
- Ontvlechting netwerken fiets en auto

De volgende investeringen zijn geschrapt omdat dit onderhoud (en dus geen investering) betreft:

- Verbreding Eversberg
- Reconstructie Kwakkenberglaan/Julianalaan

De volgende investeringen zijn uitgesteld:

- Aanleg tijdelijke opslag depot (TOP)
- Reconstructie De Pals
- Reconstructie Ravelstraat

De bij bovenstaande behorende kapitaallasten (rente en afschrijving) kunnen hierdoor als bezuiniging worden ingeboekt.

Financieel MeerjarenPerspectief

Het Financieel MeerjarenPerspectief (FMP) ziet er voor de komende jaren als volgt uit:

Tabel: Financieel MeerjarenPerspectief

Bedragen x € 1.000

	2015	2016	2017	2018
FMP Perspectiefnota 2015	-1.624	-1.531	-1.651	-1.651
Ontwikkeling saldo	-860	-412	-72	-93
FMP vòòr inzet algemene reserve	-2.484	-1.943	-1.723	-1.744
Inzet frictiekostenvergoeding via algemene reserve	1.485			
Inzet algemene reserve	1.015			
FMP 2015-2018	16	-1.943	-1.723	-1.744

Voorgesteld wordt om in 2015 een bijdrage van de algemene reserve van in totaal € 2.500.000 (€ 1.485.000 + € 1.015.000) te ramen, waardoor de begroting in 2015 incidenteel sluitend is.

Zoals reeds eerder aangegeven starten wij in 2015 een traject om te komen tot een structureel sluitende begroting.

Van het tekort in 2015 ad € 2.484.000 (vòòr inzet algemene reserve) wordt ca. € 461.000 veroorzaakt door de effecten van de herindeling. Zie hiervoor onderstaande tabel.

Tabel: Effecten herindeling in relatie tot FMP

Bedragen x € 1.000

	2015	2016	2017	2018
Effecten herindeling volgens PN	-388	-388	-388	-388
Niet gerealiseerde besparing Griffie	-39	-39	-39	-39
Alg. uitkering, meer nadeel van PN	-34	-36	-32	-23
TOTAAL effecten herindeling	-461	-463	-459	-450
Autonome ontwikkelingen, niet t.g.v. herindeling	-2.023	-1.480	-1.264	-1.294
GENERAAL TOTAAL	-2.484	-1.943	-1.723	-1.744
Inzet frictiekostenvergoeding via algemene reserve	1.485			
Inzet algemene reserve	1.015			
FMP 2015-2018	16	-1.943	-1.723	-1.744

Incidentele baten en lasten 2015

Een goed beeld van de financiële positie van de gemeente vereist ook inzicht in de incidentele baten en lasten die in de begroting zijn verwerkt

Tabel: Incidentele baten en lasten per programma 2015

Bedragen x € 1.000

Programma 1	
Verkiezingen in 2015	-48
Totaal programma 1	-48
Programma 2	
Wegenonderhoud (aanleg trottoir langs Nijerf)	-48
Rationeel wegbeheer (advieskosten)	-16
Natuurlijk groen (entree De Horst)	-40
Totaal programma 2	-104
Programma 3	
Wandelpadennetwerk	-25
Totaal programma 3	-25
Programma 4	
Kosten scholingstrajecten inburgering	-22
Subsidie Kulturhus Beek MFA	-23
Stelpost WMO (niet gerealiseerde besparing)	-451
Totaal programma 4	-496
Algemene dekkingsmiddelen	
Extra geld rijk herindeling (gestort in algemene reserve) *	1.570
Algemene reserve *	2.500
Totaal algemene dekkingsmiddelen	4.070
Totaal	3.397
Bijdrage reserve WMO	511
Bijdrage reserve afvalstoffenheffing	190
Storting in algemene reserve *	-1.570
Totaal via exploitatie	2.528

* Zoals bij algemene dekkingsmiddelen is vermeld ontvangen wij in totaal € 7.850.000 van het rijk als frictiekostenvergoeding. In 2015 krijgen wij hiervan 40% (€ 3.140.000) en in de jaren 2016 tot en met 2018 telkens 20%. Deze bedragen worden ieder jaar direct gestort in de algemene reserve.

Het bedrag dat we in 2015 meer ontvangen dan in de jaren daarna, € 1.570.000, is als incidenteel aangemerkt, evenals het verschil in de storting in de algemene reserve.

Daarnaast wordt in 2015 een bedrag van € 2.500.000 uit de algemene reserve onttrokken; deze onttrekking is bedoeld om de begroting 2015 sluitend te maken. Ook dit bedrag is incidenteel.

In onderstaande tabel is zichtbaar welke structurele toevoegingen en onttrekkingen geraamd zijn met betrekking tot de reserves

Tabel: *Structurele toevoegingen/onttrekkingen reserves* *Bedragen x € 1.000*

Naam Reserve	Onttrekking in 2015
Reserve kapitaallasten	1.136
Totaal	1.136

De bespaarde rente van de reserves en voorzieningen (met uitzondering van het beklemd gedeelte van de algemene reserve) wordt jaarlijks toegevoegd aan de algemene reserve of de betreffende reserve.

4.2. Uiteenzetting van de financiële positie

Inleiding

Het is niet verplicht om in de programmabegroting een volledige balans op te nemen. Volstaan kan worden met een overzicht van de investeringen, de financiering, de stand en het verloop van de reserves en de stand en het verloop van de voorzieningen.

Investeringen

Voor een overzicht van de investeringen verwijzen wij naar het programmaplan en de bijlagen.

Financiering

Voor het onderwerp financiering verwijzen wij naar de betreffende paragraaf in de beleidsbegroting.

Reserves

In de onderstaande tabel is de stand en het verloop van onze reserves opgenomen. De beginstand is gebaseerd op de stand van de reserves in de jaarrekeningen 2013 van de voormalige drie gemeenten en de mutaties die in 2014 gepland waren.

Nummer	Naam Reserve	Stand 1 januari 2015	Bespaarde rente	Toegevoegde rente	Onttrekking	Toevoeging	Stand 31 december 2015
1. Reserves							
1.1. Algemene reserves							
891400000	Algemene reserve	3.280.080	147.604	627.090	-2.705.000	3.140.009	4.342.180
891400010	Algemene reserve beklemd	17.629.072	793.308	-	-	-	17.629.072
Totaal 1.1. Algemene reserves		20.909.153	940.912	627.090	-2.705.000	3.140.009	21.971.252
1.2. Bestemmingsreserves							
872500000	Bestemmingsreserve egalisatie afvalstoffenheffing	189.995	8.550	-	-189.995	-	0
872600000	Bestemmingsreserve egalisatie Rioolheffing	824.253	37.091	-	-	7.787	832.040
896000000	Bestemmingsreserve kapitaallasten	15.732.566	707.965	707.965	-1.135.870	-	15.304.661
892200000	Bestemmingsreserve lopende projecten (gelabeld)	2.238.606	100.737	-	-	-	2.238.606
800200000	Bestemmingsreserve structuurversterkende maatregelen	485.667	21.855	-	-	-	485.667
866100000	Reserve Wmo (U)	511.000	22.995	-	-511.000	-	-0
881000000	Egalisatie reserve landschapsbeleid (MG)	97.733	4.398	-	-	-	97.733
881000010	Bestemmingsreserve groenblauwe diensten (U)	302.385	13.607	13.607	-	-	315.992
854000000	Bestemmingsreserve aankoop kunstwerken (G)	83.626	3.763	-	-	-	83.626
883000010	Bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen (G)	638.690	28.741	-	-	-	638.690
867000000	Reserve dekking exploitatietekorten Kulturhus Millingen	355.480	15.997	-	-	-	355.480
883000020	Reserve centrumontwikkeling Millingen (M)	240.791	10.836	-	-	-	240.791
812000000	Reserve werkplaats/brandweerkazerne Beek (U)	112.000	5.040	-	-	-	112.000
858000000	Reserve speelvoorzieningen (U)	53.000	2.385	-	-	-	53.000
856000000	Reserve recreatieve voorzieningen (U)	10.000	450	-	-	-	10.000
853000000	Reserve onderhoud gymzalen	-	-	-	-	36.000	36.000
Totaal 1.2. Bestemmingsreserves		21.875.792	984.411	721.573	-1.836.865	43.787	20.804.287
Totaal 1. Reserves		42.784.945	1.925.323	1.348.663	-4.541.865	3.183.796	42.775.539

Door de beschikbaarheid van reserves (intern financieringsmiddel) is er minder behoefte aan vreemd vermogen en wordt bespaard op (extern) rentekosten. Door ook voor interne financieringsmiddelen rente te berekenen ontstaat een zuiver beeld van de lasten die ontstaan wanneer we voor de financiering wel op vreemd vermogen aangewezen zouden zijn.

De rente van de "algemene reserve - beklemd" wordt als dekkingsmiddel ingezet in de begroting. Dit deel van de algemene reserve kan dan ook niet zonder meer aangewend worden ter dekking van extra lasten of het vervallen van baten want deze aanwending leidt tot een gat in de begroting (minder renteopbrengsten als dekkingsmiddel).

Hierna volgt een per reserve een korte toelichting:

Algemene reserve

Algemeen inzetbare reserve voor onvoorziene uitgaven en het afdekken van risico's. De berekende rente wordt aan de reserve toegevoegd. De frictievergoeding die wij ontvangen voor de herindeling wordt ook aan deze reserve toegevoegd.

Algemene reserve beklemd

De bespaarde rente van deze reserve wordt opgenomen als bate in de exploitatie.

Bestemmingsreserve egalisatie afvalstoffenheffing

De reserve is er om schommelingen in de exploitatie voor wat betreft de kosten en opbrengsten van de afvalinzameling en -verwerking op te vangen.

Bestemmingsreserve egalisatie rioolheffing

De reserve is er om schommelingen in de exploitatie voor wat betreft de kosten en opbrengsten van ons rioolstelsel op te vangen.

Bestemmingsreserve egalisatie kapitaallasten

Deze reserve dient ter dekking van de kapitaallasten van geactiveerde activa (investeringen).

Bestemmingsreserve egalisatie lopende projecten (gelabeld)

Deze reserve dient voor lopende projecten, waarvoor de raad krediet beschikbaar heeft gesteld door middel van een raadsbesluit.

Bestemmingsreserve structuurversterkende maatregelen

Deze reserve dient ter dekking van kosten in het kader van verbetering van de structuur van de gemeentes. Hiertoe zijn door de "oude" gemeenteraden projecten/kredieten geautoriseerd.

Reserve Wmo

Deze reserve is in de voormalige gemeente Ubbergen gevormd voor de uitvoering van diverse Wmo-projecten.

Egalisatie reserve landschapsbeleid

Het beschikbaar houden van toegezegde middelen voor natuur en landschap. De werkelijke uitgaven en de begrote uitgaven worden niet altijd binnen een boekjaar afgewikkeld. Om middelen beschikbaar te houden wordt deze reserve gevormd en worden tekorten en overschotten via deze reserve verrekend.

Bestemmingsreserve groenblauwe diensten

Deze reserve is in de voormalige gemeente Ubbergen gevormd om de meerjarige (subsidie)verplichtingen in het kader van de groenblauwe diensten te kunnen voldoen.

Bestemmingsreserve aankoop kunstwerken

Het uitgangspunt was dat deze reserve wordt gevoed door 2% van het budget t.b.v. de geactiveerde kapitaalswerken te reserveren met als doel de kwaliteit van de bebouwde omgeving te verbeteren.

Bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen

De reserve is gevormd ten laste van de grondexploitatie op basis van gronduitgifte in relatie tot kosten civieltechnische werkzaamheden. Uit deze reserve wordt mede de aanleg van infrastructurele voorzieningen bekostigd. Er is voor de komende jaren nog geen onttrekking voorzien.

Reserve dekking exploitatietekorten Kulturhus Millingen

Deze reserve is gevormd om toekomstige exploitatietekorten van Kulturhus den Ienloop te kunnen voldoen.

Reserve centrumontwikkeling Millingen

Deze reserve is gevormd ter dekking van kosten voor de ontwikkeling in het centrum van Millingen aan de Rijn.

Reserve werkplaats/brandweerkazerne Beek

Deze reserve is in de voormalige gemeente Ubbergen gevormd ter dekking en egalisatie van kosten voor het onderhoud aan de werkplaats en brandweerkazerne in Beek. De brandweerkazerne is inmiddels verkocht aan de veiligheidsregio. Omdat dit een gecombineerd gebouw is, is overeengekomen dat het groot onderhoud door de gemeente wordt uitgevoerd.

Reserve speelvoorzieningen

Deze reserve is in de voormalige gemeente Ubbergen gevormd ter dekking en egalisatie van kosten voor het onderhoud en de vervanging van speelvoorzieningen.

Reserve recreatieve voorzieningen

Deze reserve is in de voormalige gemeente Ubbergen gevormd ter dekking en egalisatie van kosten voor het recreatieve voorzieningen.

Reserve onderhoud gymzalen

Deze reserve is gevormd door de voorziening onderwijs over te hevelen naar een reserve en deze in te zetten voor het onderhoud aan de gymzalen, welke in beheer blijven van de gemeente.

Voorzieningen

In de onderstaande tabel is de stand en het verloop van onze voorzieningen opgenomen. De beginstand is gebaseerd op de stand van de voorzieningen in de jaarrekeningen 2013 van de voormalige drie gemeenten en de mutaties die voor 2014 waren gepland.

Nummer	Naam Voorziening	Stand 1 januari 2015	Bespaarde rente	Toegevoegde rente	Uitgave	Dotatie	Stand 31 december 2015
2. Voorzieningen							
2.1. Voorzieningen t.b.v. verplichtingen e/o risico's							
800100000	Voorziening pens.verpl.v.m wethouder MUG	3.302.853	148.628	148.628	-148.628	-	3.302.853
896000010	Voorziening voormalig personeel MUG *1	351.905	15.836	-	-	-	351.905
10500009	Voorziening dubieuze debiteuren	200.792	9.036	-	-	-	200.792
883000000	Voorziening verwacht verlies grondexploitatie	3.065.026	-	-	-	-	3.065.026
Totaal 2.1. Voorzieningen t.b.v. verplichtingen e/o risico's		6.920.575	173.500	148.628	-148.628	-	6.920.576
2.2. Voorzieningen t.b.v. lastenegalisatie							
850600000	Voorziening onderhoud gemeentehuis	174.092	7.834	-	-92.541	92.541	174.092
850300000	Voorziening onderhoud gemeentewerf	161.180	7.253	-	-24.152	24.152	161.180
800300000	Voorziening onderhoud Trouwzaal (M)	8.125	366	-	-3.133	3.133	8.125
853001020	Voorziening onderhoud Sporthal De Duffelt (M)	106.256	4.782	-	-60.794	60.794	106.256
867000000	Voorziening onderhoud Den Ienloop (M)	2.348	106	-	-	20.000	22.348
872400010	Voorziening onderhoud Aula begraafplaats (M)	34.759	1.564	-	-	-	34.759
872400020	Voorziening onderhoud Drenkelingen begraafplaats (M)	3.801	171	-	-	-	3.801
854100030	Voorziening onderhoud trafo Wercheren (U)	4.595	207	-	-	-	4.595
853001030	Voorziening onderhoud Dispel/Til (U)	9.991	450	-	-1.638	1.638	9.991
853001000	Voorziening onderhoud Heuveland (G)	32.756	1.474	-	-32.756	32.756	32.756
853001010	Voorziening onderhoud Biga (G)	46.000	2.070	-	-3.101	3.101	46.000
853002000	Voorziening onderhoud De Lubert (G)	48.701	2.192	-	-	-	48.701
854000010	Voorziening onderhoud WACO-glider (G)	20.000	900	-	-2.000	-	18.000
854100020	Voorziening onderhoud kasteelmuur (G)	786	35	-	-100	100	786
854100010	Voorziening onderhoud N.H. Kerk (G)	7.762	349	-	-100	100	7.762
867000010	Voorziening onderhoud De Mallemolen (G)	271.770	12.230	-	-25.981	25.981	271.770
867000020	Voorziening onderhoud Kloosterstraat 7-9 (G)	79.606	3.582	-	-8.474	8.474	79.606
872400000	Voorziening onderhoud gebouw begraafplaats (G)	13.598	612	-	-6.900	6.900	13.598
855000000	Voorziening onderhoud Aquaduct (G)	5.804	261	-	-2.902	2.902	5.804
821000000	Voorziening onderhoud wegen (G)	2.516.825	113.257	-	-1.470.135	1.470.135	2.516.825
858000000	Voorziening Speeltuinen (MG)	25.810	1.161	-	-48.093	48.093	25.810
848000000	Voorziening BTW leerlingenvervoer (U)	79.868	3.594	-	-7.500	7.500	79.868
821000100	Voorziening openbare Verlichting (UG)	467.289	21.028	-	-	-	467.289
867000030	Voorziening De Ubburch	140.000	6.300	-	-	18.407	158.407
Totaal 2.2. Voorzieningen t.b.v. lastenegalisatie		4.261.723	191.778	-	-1.790.300	1.826.707	4.298.130
Totaal 2. Voorzieningen		11.182.298	365.277	148.628	-1.938.928	1.826.707	11.218.705

Hieronder volgt per voorziening een korte toelichting. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen vindt u meer informatie over de voorzieningen voor onderhoud.

Voorziening pensioen verplichtingen voormalige wethouders

De voorziening is ontstaan middelserschikking van de voorzieningen en heeft tot doel het afdekken van de pensioenverplichtingen van (voormalige) wethouders. Jaarlijks wordt getoetst of het beschikbare bedrag toereikend is voor nakoming van de pensioenverplichtingen.

Voorziening voormalig personeel

De voorziening is ontstaan middelserschikking en heeft tot doel het afdekken van de verplichtingen aan (voormalig) personeel.

Voorziening dubieuze debiteuren

De voorziening dubieuze debiteuren is gevormd om het risico van oninbare vorderingen af te dekken.

Voorziening verwacht verlies grondexploitatie

De voorziening is getroffen voor dekking van het nadelig exploitatieresultaten van de grondexploitatie en op het niveau van de exploitatietekorten gebracht.

Voorzieningen onderhoud gemeentelijke gebouwen en kapitaalgoederen

Voorziening onderhoud gemeentehuis

Voorziening onderhoud gemeentewerf

Voorziening onderhoud Millingen(M)

Voorziening onderhoud Trouwzaal (M)

Voorziening onderhoud Sporthal De Duffelt (M)

Voorziening onderhoud De Bijenkorf (M)

Voorziening onderhoud Den Ien loop (M)

Voorziening onderhoud Aula begraafplaats (M)

Voorziening onderhoud Drenkelingen begraafplaats (M)

Voorziening onderhoud trafo Wercheren (U)

Voorziening onderhoud Dispel/Til (U)

Voorziening onderhoud Heuvelland (G)

Voorziening onderhoud Biga (G)

Voorziening onderhoud De Lubert (G)

Voorziening onderhoud WACO-glider (G)

Voorziening onderhoud kasteelmuur (G)

Voorziening onderhoud N.H. Kerk (G)

Voorziening onderhoud De Mallemolen (G)

Voorziening onderhoud Kloosterstraat 7-9 (G)

Voorziening onderhoud gebouw begraafplaats (G)

Voorziening De Ubburch

Voorziening onderhoud Aquaduct (G)

Voorziening onderhoud wegen (G)

Voorziening Speeltuinen (MG)

Voorziening openbare Verlichting (UG)

Deze voorzieningen dienen ter dekking van kosten voor het groot onderhoud van genoemde kapitaalgoederen. Het doel is de egalisatie van de kosten in de exploitatie over een langere periode.

Voorziening BTW leerlingenvervoer (U)

Deze voorziening is in de voormalige gemeente Ubbergen gevormd ter afdekking van het risico van terugbetaling van BTW in het kader van het leerlingenvervoer.

In 2015 wordt een nota reserves en voorzieningen aangeboden met daarin het (meerjarige) beleid ten aanzien van onze reserves en voorzieningen. Daarbij zal worden voorgesteld een aantal reserves en voorzieningen op te heffen en zullen wellicht ook nieuwe worden gevormd.

5. Bijlagen

Bijlage 1 - MeerjarenInvesteringsPlan

Inleiding

In deze bijlage is het MeerjarenInvesteringsPlan 2015-2018 opgenomen.

Leeswijzer tabellen

Voor een aantal investeringen ontvangen we bijdragen (subsidies) van derden. U vindt daarom een drietal kolommen:

- Bruto inv.: de bruto investering bestaat uit de totale kosten (of waarde) van de investering.
- Bijdragen: de bijdragen (subsidies e.d.) die we van derden krijgen voor deze investering
- Netto inv.: de netto investering bestaat uit de bruto investering minus de bijdragen van derden. De netto investering zijn de kosten die uiteindelijk voor onze eigen rekening komen.

De kosten van de netto investering worden op grond van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) en ons eigen activabeleid, over een aantal jaren uitgespreid (de kapitaallasten, KL). Ook bij de kapitaallasten maken we onderscheid tussen bruto en netto kapitaallasten:

- Bruto KL: de bruto kapitaallasten zijn de totale kapitaallasten die voortvloeien uit (het activeren van) de (netto) investering en bestaan uit afschrijvingslasten (de jaarlijkse waardevermindering die optreedt) en de rentekosten.
- Doorberekende KL (doorberekende kapitaallasten): van een aantal investeringen (m.n. van de Brandweer, Openbare Werken en FIN/ICT) wordt een deel van de kapitaallasten in rekening gebracht bij de gemeente Millingen aan de Rijn en/of Ubbergen.
- Netto KL: Na aftrek van de doorbelaste kapitaallasten resteren de kapitaallasten die voor onze eigen rekening komen; de netto kapitaallasten.

Bij het ramen van de (netto) kapitaallasten in onze begroting, houden we er rekening mee dat de uitvoering van een investering tijd kost en dat kapitaallasten een jaar later ontstaan, dan de investering is gepland. Dit leidt er toe dat de kapitaallasten van de investeringen die in 2018 gepland zijn, buiten de planningshorizon (2015-2018) van deze begroting vallen. In de kolom "Netto KL" zijn ze wel meegenomen, zodat wel zichtbaar is welke lasten met deze investering samenhangen.

MeerjarenInvesteringsPlan 2015 - 2018

Project	Onderdeel	Looptijd	Jaar inv.	Bruto inv.	Bijdrage	Netto inv.	Bruto KL	Doorb.KL	Netto KL	KL2015	KL2016	KL2017	KL2018
Kostenverdeelstaat													
Nieuwe gemeentewerf	Voorbereiding	40	2015	40.000	-	40.000	2.200	-	2.200	-	2.200	2.170	2.140
				40.000	-	40.000	2.200	-	2.200	-	2.200	2.170	2.140
Mitsubishi Canter Verkeer		7	2014	39.500	-	39.500	6.628	-	6.628	6.628	6.574	6.320	6.066
VW Caddy Handhaving		7	2014	25.000	-	25.000	4.321	-	4.321	4.321	4.161	4.000	3.839
Rioolreiniger RIOR		7	2014	21.780	-	21.780	3.765	-	3.765	3.765	3.625	3.485	3.345
Voertuig buitendienst		10	2016	55.000	-	55.000	7.150	-	7.150	-	-	7.150	6.985
Vrachtwagen buitendienst		10	2016	80.000	-	80.000	10.400	-	10.400	-	-	10.400	10.160
				221.280	-	221.280	32.264	-	32.264	14.714	14.360	31.355	30.395
Programma 2: Beheer openbare ruimte (wegen/openbaar groen)													
Fietspad Heumensebaan/Rijlaan	Uitvoering	25	2016	496.000	200.000	296.000	34.720	14.000	20.720	-	-	20.720	20.365
	Natuurcompensatie	25	2017	289.000	-	289.000	20.230	-	20.230	-	-	-	20.230
Reconstructie Houtlaan wegen	Voorbereiding	25	2015	35.000	-	35.000	2.450	-	2.450	-	2.450	2.408	2.366
	Uitvoering	25	2015	425.000	-	425.000	29.750	-	29.750	-	29.750	29.240	28.220
Aanleg tijdelijke opslag depot (TOP)	Voorbereiding	25	2017	5.000	-	5.000	350	-	350	-	-	-	350
	Uitvoering	25	2018	267.000	-	267.000	18.690	-	18.690	-	-	-	-
Reconstructie Hoflaan/Kasteelweg	Voorbereiding	25	2015	51.000	-	51.000	5.370	-	5.370	-	5.370	3.509	3.448
	Uitvoering	25	2015	624.000	-	624.000	43.680	-	43.680	-	43.680	42.931	41.434
Reconstuctie De Pals	Voorbereiding	25	2017	66.000	-	66.000	4.620	-	4.620	-	-	-	4.620
	Uitvoering	25	2018	804.000	-	804.000	56.280	-	56.280	-	-	-	-
Reconstructie Ravelstraat	Voorbereiding	25	2018	15.000	-	15.000	1.050	-	1.050	-	-	-	-
	Uitvoering	25	2019	135.000	-	135.000	9.450	-	9.450	-	-	-	-
Reconstructie Bernhardlaan/Beatrixlaan wegen	Voorbereiding	25	2016	42.500	-	42.500	2.975	-	2.975	-	-	2.975	2.924
	Uitvoering	25	2017	382.500	-	382.500	26.775	-	26.775	-	-	-	26.775
Verbreding Meerwijkselaan	Voorbereiding	25	2017	65.000	-	65.000	4.550	-	4.550	-	-	-	4.550
	Uitvoering	25	2018	585.000	-	585.000	40.950	-	40.950	-	-	-	-
Renovatie groen(Ubb)	Voorbereiding	25	2015	9.000	-	9.000	630	-	630	-	630	619	608
	Uitvoering	25	2015	87.000	-	87.000	6.090	-	6.090	-	6.090	5.986	5.881
Herinrichting Parallelweg (ism provincie)	Voorbereiding	25	2015	25.000	-	25.000	1.750	-	1.750	-	1.750	1.720	1.690
	Uitvoering	25	2016	pm	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Herinrichting Waterstraat	Voorbereiding	25	2015	50.000	50.000	-	-	-	-	-	-	-	-
	Uitvoering	25	2015	445.000	445.000	-	-	-	-	-	-	-	-
Herinrichting Dries (ged.)	Voorbereiding	25	2015	40.000	-	40.000	2.800	-	2.800	-	2.800	2.752	2.704
	Uitvoering	25	2016	475.000	-	475.000	33.250	-	33.250	-	-	33.250	32.680
Herinrichting Heerbaan/Kastanjeplein	Voorbereiding	25	2015	27.000	-	27.000	1.890	-	1.890	-	1.890	1.858	1.825
	Uitvoering	25	2015	426.000	-	426.000	29.820	-	29.820	-	29.820	29.309	28.798
Aanpak school-thuis routes	Uitvoering	25	2016	75.000	-	75.000	5.250	-	5.250	-	-	5.250	5.160
				5.946.000	695.000	5.251.000	383.370	14.000	369.370	-	124.230	182.527	234.628

Project	Onderdeel	Looptijd	Jaar inv.	Bruto inv.	Bijdrage	Netto inv.	Bruto KL	Doorb.KL	Netto KL	KL2015	KL2016	KL2017	KL2018
Programma 2: Beheer openbare ruimte (riolering)													
Aanpassing riolering Lage Horst	Uitvoering	50	2016	149.000		149.000	7.450	-	7.450	-	-	7.450	7.361
Reconstructie Houtlaan riolering	Voorbereiding	50	2015	11.000		11.000	550	-	550	-	550	543	537
	Uitvoering	50	2015	134.000		134.000	6.700	-	6.700	-	6.700	6.620	6.539
Vervanging M+E gemalen diverse locaties	Uitvoering	15	2015	77.000		77.000	7.443	-	7.443	-	7.443	7.289	7.135
Rioolrenovatie (relinen) diverse locaties	Voorbereiding	50	2015	40.000		40.000	2.000	-	2.000	-	2.000	1.976	1.952
	Uitvoering	50	2015	975.000		975.000	48.750	-	48.750	-	48.750	48.165	47.580
Vervangen rioolnlaten diverse locaties	Voorbereiding	50	2015	10.000		10.000	500	-	500	-	500	494	488
	Uitvoering	50	2015	240.000		240.000	12.000	-	12.000	-	12.000	11.856	11.712
Verbetermaatregelen (hydraulisch) Mies, Groesbeek zuid	Uitvoering	50	2015	116.000		116.000	5.800	-	5.800	-	5.730	5.661	5.591
Verbetermaatregelen Groesbeek Noord	Voorbereiding	50	2016	16.000		16.000	800	-	800	-	-	800	790
	Uitvoering	50	2016	184.000		184.000	9.200	-	9.200	-	-	9.200	9.090
Vervangen M+E gemalen en persleiding diverse locaties	Uitvoering	50	2016	170.000		170.000	8.500	-	8.500	-	-	8.500	8.398
Aanleg regenwaterriool Ravelstraat	Voorbereiding	50	2016	20.000		20.000	1.000	-	1.000	-	-	1.000	988
	Uitvoering	50	2017	180.000		180.000	9.000	-	9.000	-	-	-	9.000
Vervanging riolering Hoflaan/Kasteelweg	Voorbereiding	50	2015	11.000		11.000	550	-	550	-	550	543	537
	Uitvoering	50	2015	131.000		131.000	6.550	-	6.550	-	6.550	6.471	6.393
Verbetering riolering Werkenrode (RWA/DWA)	Voorbereiding	50	2015	12.500	12.500	-	-	-	-	-	-	-	-
	Uitvoering	50	2016	112.500	112.500	-	-	-	-	-	-	-	-
Rioolrenovatie (relining) Groesbeek Zuid	Uitvoering	50	2017	75.000		75.000	3.750	-	3.750	-	-	-	3.750
Afkoppelen terrein woonwagenkamp Nieuwe Drulseweg	Voorbereiding	50	2017	7.500		7.500	375	-	375	-	-	-	375
	Uitvoering	50	2017	75.000		75.000	3.750	-	3.750	-	-	-	3.750
Vergroten transportriool Breedeweg/Bruuk	Voorbereiding	50	2018	37.500		37.500	1.876	-	1.876	-	-	-	-
	Uitvoering	50	2018	337.500		337.500	16.875	-	16.875	-	-	-	-
Upgraden watergang Hulsbeek	Voorbereiding	50	2018	12.500		12.500	625	-	625	-	-	-	-
	Uitvoering	50	2018	112.500		112.500	5.625	-	5.625	-	-	-	-
Vervangen M+E gemalen ed diverse locaties	Uitvoering	15	2018	24.000		24.000	2.320	-	2.320	-	-	-	-
Aanleg riolering Vlietberg	Voorbereiding	50	2015	30.000		30.000	1.500	-	1.500	-	1.500	1.482	1.464
	Uitvoering	50	2015	220.000		220.000	11.000	-	11.000	-	11.000	10.868	10.736
Rioolvervanging Dennenstraat (Pals)	Voorbereiding	50	2015	10.000		10.000	500	-	500	-	500	494	488
	Uitvoering	50	2016	120.000		120.000	6.000	-	6.000	-	-	6.000	5.928
Vervangen riolering Kwakkenberglaan	Voorbereiding	50	2015	12.000		12.000	600	-	600	-	600	593	586
	Uitvoering	50	2016	153.000		153.000	7.650	-	7.650	-	-	7.650	7.558
Rioolvervanging Dries (ged)	Voorbereiding	50	2015	10.000		10.000	500	-	500	-	500	494	488
	Uitvoering	50	2016	130.000		130.000	6.500	-	6.500	-	-	6.422	6.344
Vervangen riolering Molenweg (ged.)	Voorbereiding	50	2016	5.500		5.500	275	-	275	-	-	275	272
	Uitvoering	50	2016	55.000		55.000	2.750	-	2.750	-	-	2.750	2.717
Vervangen en afkoppelen riolering Stekkenberg 'boven'	Voorbereiding	50	2016	60.000		60.000	3.000	-	3.000	-	-	3.000	2.964
	Uitvoering	50	2017	660.000	320.000	340.000	33.000	16.000	17.000	-	-	-	17.000
Deelreparaties en freeswerken riolering diverse locaties	Voorbereiding	50	2015	15.000		15.000	750	-	750	-	750	741	732
	Uitvoering	50	2015	245.000		245.000	12.250	-	12.250	-	12.250	12.103	11.956
Aanleg Groesbeek tpv retentievoorziening Mies	Voorbereiding	25	2016	7.500	-	7.500	525	-	525	-	-	525	516
	Uitvoering	25	2017	67.500	-	67.500	4.725	-	4.725	-	-	-	4.725
				5.071.000	445.000	4.626.000	253.514	16.000	237.514	-	117.873	169.965	206.440
Programma 3: Wonen en werken													
Herinrichting Filosofenbeek	Voorbereiding	25	2015	6.000	6.000	-	-	-	-	-	-	-	-
	Uitvoering	25	2016	80.000	80.000	-	-	-	-	-	-	-	-
				86.000	86.000	-	-	-	-	-	-	-	-